

Ministerie van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie

Transparantiebenchmark 2010

De Kristal 2010 in samenwerking met NBA

Transparantiebenchmark 2010

De Kristal 2010 in samenwerking met NBA

Inhoudsopgave

1 Voorwoord 5

2 Samenvatting 7

2.1 Opkomst van MVO 7
2.2 Transparantie als driver voor beter ondernemen 7
2.3 Een instrument in ontwikkeling 8
2.4 De uitkomsten 9

3 Bevindingen 13

3.1 Aanpak 13
3.2 Transparantiebenchmark ladder 17

4 Trends 25

4.1 Themavergelijkingen 25
4.2 Dwarsverbanden 34

5 Evaluatie 53

5.1 Dialoog met deelnemers 53
5.2 Reflectie op aanpassingen in de Transparantiebenchmark 2010 54
5.3 Veranderingen voor 2011 55

A Bijlagen 57

A.1 Grafieken themavergelijkingen, sectorvergelijkingen en internationale vergelijkingen 57
A.2 Bedrijven zonder publiek toegankelijk (Nederlands) verslag 61
A.3 Bedrijven met een aparte vermelding (op basis van internationaal groepsverslag) 64
A.4 Bedrijven opgenomen in internationale vergelijkingen 65
A.5 Weblinks naar verslagen 67
A.6 Vragenlijst Transparantiebenchmark 2010 77
A.7 Panel van deskundigen Transparantiebenchmark en jury De Kristal 98

1 Voorwoord

Voor u liggen de resultaten van de Transparantiebenchmark 2010, over het jaar 2009.

Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft de Transparantiebenchmark afgelopen jaar flink aangepakt en geactualiseerd. De groep van bedrijven waarvan de maatschappelijke verslaggeving wordt beoordeeld, is verbreed van 183 naar ongeveer 500 bedrijven en instellingen. Verder zijn de criteria verdiept, wordt er meer naar transparantie gevraagd over specifieke MVO-onderwerpen en heeft het thema ketenverantwoordelijkheid een steviger rol gekregen dan voorgaande jaren. Ook de website is vernieuwd en interactiever geworden.

Er zijn meer veranderingen doorgevoerd het afgelopen jaar. Zo is de self assessment ingezet, waardoor ondernemingen zelf hun jaarverslag konden screenen. De controle op kwaliteit werd uitgevoerd door een team van onderzoekers.

Voorts is de top 20 aanvullend beoordeeld door een onafhankelijk en deskundig panel. De criteria op basis waarvan deze beoordeling gebeurde, staan vermeld op de nieuwe website www.transparantiebenchmark.nl. Hierop zijn ook alle scores en bedrijven in te zien. Omdat het een open source website is, zijn alle gegevens te delen met anderen.

Het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie heeft samen met de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) het initiatief genomen tot een nieuwe prijs voor de beste MVO-verslaggeving. Hiervoor worden zowel de criteria als de werkwijze van de Transparantiebenchmark en de ACC Award (het beste maatschappelijke verslag) gecombineerd. De nieuwe prijs heeft de naam De Kristal gekregen. De Kristal beoogt de belangrijkste prijs te zijn voor MVO-verslaggeving en wordt uitgereikt aan het bedrijf waarvan het maatschappelijke jaarverslag als hoogste op de ranglijst van de Transparantiebenchmark is geëindigd. De jury, dit jaar bestaande uit mevrouw mr. Bibi de Vries (voorzitter), Z.K.H. Prins Carlos de Bourbon de Parme en professor dr. Leen Paape RA RO CIA, heeft uit de top 3 de winnaar gekozen.

Bij alle veranderingen is een constante factor het belang dat in Nederland gehecht wordt aan transparantie in jaarlijkse verslaggeving van ondernemingen. Belanghebbenden zoals aandeelhouders, belangengroeperingen en overheden verwachten dat een onderneming transparant is over de prestaties op maatschappelijk vlak. Door open en duidelijk te zijn stelt een bedrijf zich kwetsbaar op en kan het door zijn stakeholders worden aangesproken op zijn activiteiten.Door transparantie wordt een dialoog op gang gebracht. Dit is al sinds 2004 het motief voor het uitvoeren van de Transparantiebenchmark.

Voor een goed begrip van de Transparantiebenchmark is het van belang te benadrukken dat de transparantie in verslaggeving wordt gemeten en niet de concrete activiteiten of

resultaten op het gebied van MVO. Het gaat bij de Transparantiebenchmark niet alleen om het vaststellen van scores per onderneming. Belangrijker is het om trends te signaleren. Welke sectoren laten een stijging zien en welke juist niet? Hoeveel ondernemingen brengen voor het eerst een maatschappelijk jaarverslag uit? Enzovoort.

In 2010 hebben alle deelnemers aan de Transparantiebenchmark van 2009 en de ACC Award van 2009 meegedaan, plus nieuwe deelnemers die zich vrijwillig hebben aangemeld. In het kader van de uitbreiding naar 500 deelnemers is een nieuw selectieprotocol opgesteld. Met behulp van dit protocol zijn nieuwe deelnemers gescreend alvorens ze opgenomen werden. De beoordeling houdt in dat aan bepaalde voorwaarden van verslaggeving moet worden voldaan. De vaste onderzoeksgroep is aan de hand van dit online beschikbare selectie-protocol vastgesteld.

In dit boekje vindt u meer informatie over de achtergrond van de Transparantiebenchmark en de resultaten van de meting over het jaar 2009.

2 Samenvatting

And the winner is...

... iedereen die (door deelname aan de Transparantiebenchmark) een stap verder is gekomen in het denken en doen ten aanzien van het thema Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO).

Bovenstaande is de essentie van de Transparantiebenchmark. De doelstelling van dit instrument is niet het organiseren van een wedstrijd in transparantie tussen verschillende organisaties, wel om transparantie aan te moedigen en het denken en doen over MVO te stimuleren. In dit rapport leest u meer over de gedachten daarachter en uiteraard treft u ook de resultaten van de meting over het jaar 2009 aan.

2.1 Opkomst van MVO

MVO is geen luxe en dat besef leeft steeds breder. De ongemakkelijke feiten zijn dat de voorraden grond- en hulpstoffen eindig zijn, dat de gezondheid van de planeet op termijn in het geding is en dat brede lagen van de samenleving een rechtvaardiger en socialer beleid willen. Dat alles behoeft op deze plaats geen nadere toelichting, want het wordt door organisaties en overheden onderkend en opgepakt.

De consequentie van bovenstaande is dat ondernemers en managers het zich simpelweg niet kunnen veroorloven om MVO links te laten liggen. Het thema wordt dan ook in brede ondernemerskring omarmd, en daarbij gaat het steeds minder uitsluitend om idealisme en steeds vaker om gezonde zakelijke en commerciële motieven. De markt vraagt er bijvoorbeeld steeds vaker om. Zo koopt de Rijksoverheid in 2010 100 procent duurzaam in bij leveranciers en ook grote multinationals stellen steeds vaker duurzaamheidseisen aan leveranciers. Bovendien schudt MVO het voorheen wat muffe imago definitief van zich af: duurzaamheid wordt steeds meer gekoppeld aan innovatie en kansen en minder uitsluitend aan het vermijden van risico's. De focus is verschoven van processen naar producten. Van de thema's 'milieu' en 'sociaal' is de aandacht verschoven naar bredere duurzaamheidsissues. Verder neemt ook de interesse van investeerders en kredietverschaffers voor MVO toe. Een onderneming die daarop niet tijdig anticipeert loopt het risico straks 'out of business' te zijn. Daarom kijken steeds meer analisten, private equity-partijen en andere partijen in de financiële wereld almaar kritischer naar hoe ondernemingen omgaan met de kansen en risico's van duurzaamheid. De business case voor MVO is kortom sterk.

2.2 Transparantie als driver voor beter ondernemen

Ondanks die sterke business case is een verdere opmars van MVO niet vanzelfsprekend. Transparantie over MVO kan een belangrijke bijdrage leveren aan deze beweging, en die gedachte ligt aan de basis van de Transparantiebenchmark. Transparantie is in deze benchmark geen doel maar een middel. De gedachte achter het instrument is dat de ontwikkeling naar een meer duurzame wereld niet vanzelf gaat, maar dat er prikkels nodig zijn om deze ontwikkeling meer kracht te geven. Die prikkels komen voor een deel door nieuwe wet- en regelgeving en voor een deel door marktwerking. Ook transparantie over de duurzaamheidsinspanningen en -prestaties kan een goede prikkel zijn. Een organisatie die transparant aan haar omgeving laat zien hoe zij in de maatschappij staat en hoe ze omgaat met het thema duurzaamheid wordt als gevolg van die transparantie vaak geprikkeld om de prestaties op dit gebied nog verder te verbeteren.

De informatie die met de buitenwereld wordt gedeeld is immers een prima basis om de dialoog aan te gaan met de stakeholders en deze dialoog leidt tot verbeteringen. Ook wordt door transparantie de onderlinge vergelijkbaarheid tussen wat organisaties aan duurzaamheid doen, vergroot. Bij ondernemingen die nog minder ver zijn op het gebied van duurzaamheid leidt transparantie tot kritische zelfreflectie op dit terrein en daarmee ook tot verbeteringen.

Bovendien heeft transparantie over duurzaamheid in veel gevallen een neveneffect. Organisaties die zich willen verantwoorden over hun duurzaamheidsprestaties merken vaak dat het bij elkaar brengen van de benodigde informatie een flinke uitdaging is. Soms moeten informatiesystemen en/of –processen anders worden ingericht om de relevante informatie boven tafel te krijgen en dat is met name in grote organisaties soms een tamelijk ingrijpende operatie. Wie eenmaal de informatie heeft verzameld krijgt echter ook beter zicht op de duurzaamheidprestaties – volgens het motto 'meten is weten' – en krijgt daarmee ook de handvatten om meer gericht te sturen op deze duurzaamheidsprestaties.

In die zin heeft transparantie ook een interne werking. Alleen al het feit dat de informatie moet worden verzameld creëert bewustzijn over de duurzaamheidsprestaties. Bovendien ontstaat er soms ook interne 'concurrentie' tussen divisies binnen een organisatie die niet voor elkaar willen onderdoen op het gebied van duurzaamheid.

Het gaat bij deze benchmark dus niet om 'het lijstje' maar om het stimuleren, activeren en betrekken van de deelnemende organisaties.

2.3 Een instrument in ontwikkeling

Bij zo'n filosofie past ook een aanpak die recht doet aan deze doelstelling. Een aanpak die evolueert op basis van ervaringen en waarin ruimte is voor dialoog met de deelnemers. In dat kader is dit jaar een aantal veranderingen doorgevoerd in de aanpak:

2.3.1 Meer ruimte voor dialoog met deelnemers

Na afloop van de Transparantiebenchmark 2009 (over het jaar 2008) is met een groep deelnemers gesproken over aanpassing van de criteria van de Transparantiebenchmark. Hierover wordt meer verteld in paragraaf 5.1. Ook in 2010 hebben deelnemers de kans gekregen hun mening te geven over het proces en de inhoud van de Transparantiebenchmark.

Eind 2010 is er een bijeenkomst geweest met een groep deelnemers om te praten over (de ervaringen met) de Transparantiebenchmark. Daarnaast is een aantal interviews gehouden met deelnemende organisaties die zijn opgenomen in dit rapport waarin hun dilemma's en visies naar voren komen. Meer informatie hierover kunt u lezen in het laatste hoofdstuk van dit rapport.

2.3.2 Bewuste keuze voor self assessments

De wijze van totstandkoming van de Transparantiebenchmark is veranderd ten opzichte van vorig jaar. Organisaties konden er dit jaar voor kiezen deel te nemen middels een self assessment. Deze werkwijze is gekozen vanuit de gedachte dat een self assessment meer betrokkenheid oplevert dan een externe beoordeling en vanuit de gedachte dat een onderneming het eigen verslag het beste kent en hierdoor de vragen beter kan beantwoorden dan een externe. Dit doet geen afbreuk aan de objectiviteit van de resultaten. Op alle self assessments is een kwaliteitscontrole uitgevoerd door een team van onderzoekers.

2.3.3 Inhoudelijke en scope-aanpassingen

Een instrument als de Transparantiebenchmark is nooit 'af', maar ontwikkelt zich voortdurend op basis van ervaringen en externe ontwikkelingen. De ervaringen van de voorgaande jaren hebben geleid tot een inhoudelijke herziening van de criteria. Daarnaast was er behoefte aan meer differentiatie in de scores door meer aandacht te geven aan thema's zoals ketenverantwoordelijkheid en integratie van maatschappelijk verantwoord ondernemen in de kernprocessen van ondernemingen. De belangrijkste wijzigingen zijn gebaseerd op de nieuwe richtlijn RJ 400 van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Om er zorg voor te dragen dat sectoren evenwichtig kunnen scoren op de criteria, is ervoor gekozen criteria zo generiek mogelijk te houden. Ondanks dit streven kan niet worden uitgesloten dat criteria voor bepaalde sectoren minder toepasbaar zijn. Mede als gevolg daarvan is het beperkt mogelijk om de scores van dit jaar direct te vergelijken met de scores van afgelopen jaren.

Daarnaast is de scope van het onderzoek uitgebreid naar de 500 grootste organisaties (zie voor selectiecriteria 3.1.4) van Nederland, om een nog groter gedeelte van de Nederlandse markt te betrekken in deze benchmark.
Ook nieuw is de beoordeling van de scores van de 20 hoogst genoteerde organisaties door een onafhankelijk panel van deskundigen. Het panel heeft op basis van een eigen set criteria (zie pagina 97) de scores met maximaal 15% naar boven of naar beneden bijgesteld.

Vervolgens heeft de jury de drie hoogst scorende verslagen bekeken en op basis van een eigen criterium besloten wie daarvan de uiteindelijke prijswinnaar is geworden. De jury heeft hierbij gekeken hoe de organisatie heeft ingespeeld op actuele thema's, of die thema's aansloten bij het profiel van het bedrijf en of dit op heldere en beknopte wijze is verwoord. Ook de wijze waarop het bedrijf afgelopen jaar in de media was gekomen, is een overweging van de jury geweest.

"De Kristal" is de gecombineerde opvolger van de bekendmaking van de nummer één van de Transparantiebenchmark en de ACC, op initiatief van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants en het Ministerie van EL&I.

2.4 De uitkomsten

De scores over de verslaggeving over het jaar 2009 zijn door aanpassing van de criteria niet één-op-één te vergelijken met die over het jaar 2008. Wel is op basis van de resultaten duidelijk dat er grote verschillen bestaan tussen sectoren, die in de volgende hoofdstukken verder worden toegelicht.

Enkele hoogtepunten uit de inhoudelijke bevindingen zijn:

- KPN is de winnaar van "De Kristal" met 197 punten, gevolgd door respectievelijk Philips (196 punten) en DSM (195 punten).
- De sectoren Transport (gemiddelde score van 105 punten) en Technologie (89 punten) scoren het hoogst in de Transparantiebenchmark.
- De sectoren Universiteiten (38 punten) en Handelsmaatschappijen (45 punten) scoren het laagst in de Transparantiebenchmark.
- Het thema diversiteit krijgt veel aandacht van ondernemingen, maar blijkt lastig te vangen in meetbare ambities.
- Het belang van het thema ketenverantwoordelijkheid lijkt te worden onderkend; de helft van de ondernemingen verschaft in de externe verantwoording inzicht in de keten waarin zij opereren.

2.4.1 Thema's in de spotlights

De Transparantiebenchmark gaat dit jaar specifiek in op twee thema's: diversiteit en ketenverantwoordelijkheid. De onderzoeksresultaten op deze thema's worden in hoofdstuk 4 verder toegelicht. Hieronder treft u een korte weergave van de resultaten aan.

2.4.1.1 Diversiteit

Diversiteit wordt door veel organisaties herkend als een belangrijk thema. Een beperkt deel van de organisaties vertaalt het belang van dit thema in concrete doelstellingen. Een veel gehoorde toelichting van organisaties is dat het gaat om de afweging tussen enerzijds het formuleren en implementeren van separaat diversiteitsbeleid versus de bevordering van diversiteit op een meer natuurlijke wijze, als onderdeel van regulier HR-beleid. Ook rapporteren internationale organisaties over de afweging tussen een mondiale aanpak van diversiteit versus een aanpak die meer ruimte biedt aan de lokale verschillen die er zijn tussen de diverse landen.

Zie voor meer resultaten paragraaf 4.1.2.

2.4.1.2 Ketenverantwoordelijkheid

Ketenbeleid is een belangrijk onderdeel van transparantie over MVO geworden, mede door de herziene Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 400. Veel genoemde aspecten bij de organisaties die een specifieke beschrijving van hun ketenbeleid geven zijn:

- mensenrechten en de beleidsmatige uitgangspunten en doelstellingen die de onderneming hierbij hanteert;
- omkoping en corruptie en de beleidsmatige uitgangspunten en doelstellingen die de onderneming hierbij hanteert;
- het bereik van het beleid ten aanzien van toeleveranciers, door duidelijk te maken in hoeverre eisen worden gesteld aan indirecte toeleveranciers.

Zie voor meer resultaten paragraaf 4.1.3

2.4.1.3 De toekomst: doorkijkje naar geïntegreerde verslaggeving

Lange tijd hebben financiële verslaggeving en MVO-rapportage naast elkaar bestaan. Door het toegenomen belang van MVO-informatie voor organisaties en een betere integratie van deze onderwerpen in de bedrijfsvoering wordt er in toenemende mate gebruik gemaakt van geïntegreerde verslaggeving. Naast het feit dat dit de integratie van duurzaamheid binnen alle processen van een bedrijf bevordert, faciliteert dit ook financieel analisten, investeerders en andere betrokkenen om de kansen en risico's rondom deze thema's in hun context te plaatsen en deze waar van toepassing te vertalen naar de financiële modellen waar zij mee werken.

Van geïntegreerde verslaggeving is sprake als het om méér gaat dan het in elkaar schuiven van het CSR-rapport en het financiële jaarverslag. Het gaat om een integrale manier van verantwoorden over de activiteiten en prestaties, aan de hand van financiële en niet-financiële aspecten en de relatie daartussen.

In deze benchmark zijn ook vragen gesteld over het thema geïntegreerde verslaggeving. Helaas bleek de term geïntegreerde verslaggeving nog voor verwarring te zorgen en is de informatie op dit punt niet voldoende betrouwbaar voor een cijfermatige analyse. De internationale analyse besteedt wel aandacht aan dit aspect. Zie hiervoor paragraaf 4.2.2.

Van Gansewinkel Groep: Transparantiebenchmark prikkelt duurzaamheidsdenken

De visie van Frank Janssen (Directeur Corporate Communicatie) en Jacqueline de Wit (Senior Adviseur Communicatie)

Afvaldienstverlener en grondstoffenleverancier Van Gansewinkel Groep heeft enkele jaren geleden een omslag naar duurzaamheid ingezet en ziet goede mogelijkheden om zich daarmee in de markt te onderscheiden. De pay-off – 'Afval bestaat niet' – biedt daarbij het perspectief. Men ervaart de Transparantiebenchmark als een goed middel om het (interne) denken over en handelen in duurzaamheid verder te brengen en ook als hulpmiddel om zich te profileren.

Duurzaamheid als strategische kans

"Duurzaamheid is voor ons een grote strategische kans en vanuit die gedachte hebben we enkele jaren geleden gekozen voor de pay-off 'Afval bestaat niet'. Dat werd onder andere ingegeven door de aandacht die toen opkwam voor het Cradle to Cradle-gedachtegoed, waarin het gaat om het creëren van gesloten ketens waarin geen afval ontstaat. We realiseerden ons dat die filosofie over ons ging. Het is nadrukkelijk een strategische keuze geweest om daarin te investeren en het maakte ook expliciet dat we al een heleboel activiteiten ontplooiden op het gebied van duurzaamheid.

Wij zien afval als basis voor grondstoffen en energie. We helpen onze opdrachtgevers dan ook hun afvalstromen te beperken, het afval te hergebruiken of – second best – om te zetten in energie door verbranding. Dat alles vatten we samen in drie woorden: afval bestaat niet. Dat is voor iedereen – intern en extern – een wenkend perspectief dat niets aan duidelijkheid te wensen overlaat. Die drie woorden creëren veel energie voor verandering, al lopen wij natuurlijk net als elke andere organisatie ook tegen dilemma's en frictie op. Maar het punt op de horizon is heel duidelijk en leidt intern ook tot een enorme ontwikkeling in bijvoorbeeld kennis.

In eerste instantie werd er op dit motto overigens wel eens wat schamper gereageerd. Leg bijvoorbeeld maar eens uit aan iemand die elke dag met een vrachtwagen vuil ophaalt dat afval niet bestaat. Maar gaandeweg ontstond er steeds meer begrip en vooral ook trots. Het heeft een flinke impuls gegeven aan de reputatie die we in de markt hebben.

Het moge duidelijk zijn dat dit alles ook voortkomt uit gezonde economische overwegingen. Wie in staat is om een bijdrage te leveren aan het grondstoffenvraagstuk creëert zeker op wat langere termijn veel waarde en onze aandeelhouders (private equity) hebben dat haarfijn in de gaten. Zij hechten er ook veel waarde aan dat duurzaamheid geen dun laagje vernis is om de werkelijkheid wat op te poetsen. Want als het externe beeld niet strookt met de werkelijkheid, dan kan er bij incidenten flinke schade aan de reputatie optreden en dan wordt er juist waarde vernietigd.

Vanuit die gedachte – om vooral niet aan 'greenwashing' te doen – hechten wij ook veel waarde aan grote transparantie over wat we doen. De Transparantiebenchmark als instrument juichen wij dan ook toe. Het beantwoorden van de vragen scherpt je denken over en ons handelen in duurzaamheid. En de benchmark is in de externe positionering ook belangrijk. Wij gebruiken [de benchmark] bijvoorbeeld bij een inschrijving op een aanbesteding als bewijslast bij onze resultaten op duurzaamheid. Operationeel gezien verloopt het proces rondom de Transparantiebenchmark bij ons ook prima. De criteria sluiten prettig aan op die van het GRI, worden tijdig gecommuniceerd en de self assessment werkte goed. Inhoudelijk zou de benchmark naar onze mening sterker worden als je relatief meer punten zou kunnen verdienen voor de externe verificatie van het duurzaamheidsverslag. Die verificatie is een sterk middel om het risico op 'greenwashing' te minimaliseren en verdient om die reden meer nadruk in het instrument."

3 Bevindingen

3.1 Aanpak

3.1.1 Doel

Het doel van de Transparantiebenchmark is het verschaffen van inzicht in de transparantie van de jaarlijkse MVO-verslaggeving en als afgeleide daarvan een impuls voor het thema MVO. Hiertoe wordt de verantwoordingsinformatie van de grootste Nederlandse organisaties beoordeeld op vijftig criteria die betrekking hebben op maatschappelijk relevante aspecten van organisaties en hun bedrijfsvoering. De Transparantiebenchmark geeft nadrukkelijk geen oordeel over de MVO-prestaties. Al staan de scores op het gebied van transparantie veelal wel direct in verband met die prestaties: de kwaliteit van de verslaggeving is veelal het resultaat van de daadwerkelijke acties van organisaties om de negatieve invloed op mens en milieu te minimaliseren en/of de positieve invloed op mens en milieu te maximaliseren.

3.1.2 Verschil met voorgaande jaren

De Transparantiebenchmark verschilt dit jaar in een aantal opzichten van de Transparantiebenchmark van voorgaande jaargangen. Er is sprake van een verbreding, verdieping en vernieuwing.

- *Verbreding*: De onderzoeksgroep is uitgebreid van 183 naar 473 organisaties. Organisaties zijn geselecteerd op basis van een aantal selectiecriteria (zie paragraaf 3.1.4) ten aanzien van omvang (in termen van fte's, activa en omzet). Daarnaast is organisaties de mogelijkheid geboden om vrijwillig toe te treden. Vijf organisaties hebben van deze mogelijkheid gebruikgemaakt.
- *Verdieping:* De criteria zijn in een aantal opzichten geactualiseerd ten opzichte van vorig jaar. Actualisatie van de criteria is nodig gebleken, omdat uit de evaluatie van de criteria is gebleken dat de stimulerende werking van de criteria voor de kwaliteit van maatschappelijke verslaggeving in Nederland kan worden vergroot. De belangrijkste wijzigingen zijn gebaseerd op de nieuwe richtlijn RJ 400 van de Raad voor de Jaarverslaggeving. Daarnaast hebben de ISO 26000- en GRI-(Global Reporting Initiative)-richtlijnen als aanvullende referentiekaders gediend en is er meer aandacht voor sectorspecifieke inhoudelijke aspecten van MVO. Bovendien is er dit jaar meer differentiatie in de scores, doordat meer aandacht wordt gegeven aan thema's zoals ketenverantwoordelijkheid en integratie van maatschappelijk verantwoord ondernemen in de kernprocessen van de ondernemingen. De criteria zijn zo generiek mogelijk gehouden om ervoor te zorgen dat alle sectoren evenwichtig kunnen scoren. Desondanks is gebleken dat bepaalde criteria voor bepaalde sectoren minder toepasbaar zijn.
- *Vernieuwing*: De beoordelingsmethodiek is geheel vernieuwd ten opzichte van vorig jaar. Organisaties zijn uitgenodigd zelf hun verantwoordingsinformatie te beoordelen op basis van een online self assessment. Zij worden op die manier meer betrokken bij de Transparantiebenchmark. De meerderheid van de organisaties heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt; hun input is daarna op kwaliteit getoetst. Voor de overige organisaties is de analyse voor hen uitgevoerd.

3.1.3 Afbakening publiek toegankelijke verantwoordingsinformatie

Basis voor de scores zijn de publiekelijk beschikbare verslagen waarin organisaties verantwoording afleggen over het verslagjaar 2009. Diverse typen verslagen komen in aanmerking bij de Transparantiebenchmark: o.a. jaarverslagen, financiële verslagen, maatschappelijke verslagen en sociale verslagen. Voorwaarde is dat de

verslaggeving publiekelijk beschikbaar is. Dit impliceert dat het verslag ofwel opvraagbaar is bij de deelnemers, ofwel kan worden gedownload vanaf hun website. Verslagen die alleen verkrijgbaar zijn door ze op te vragen bij de Kamer van Koophandel komen niet in aanmerking voor puntentoekenning. Daarnaast is het belangrijk dat het verslag periodiek wordt uitgegeven en de status heeft van verantwoordingsinformatie, dit jaar over het verslagjaar 2009. Eventuele informatie op websites komt uitsluitend in aanmerking wanneer duidelijk is dat het om periodieke verantwoordingsinformatie gaat.

Transparantie is dus niet in brede zin beoordeeld, maar uitsluitend aan de hand van periodieke verslaggeving. Toespraken, verslagen van bijeenkomsten met stakeholders, persberichten, brochures, interne tijdschriften of specifieke rapporten over de steun aan bijvoorbeeld goede doelen zijn daarom niet meegenomen in de beoordeling. Deze stukken hebben doorgaans onvoldoende de status van periodieke verslaggeving. In totaal hebben 226 organisaties een score ontvangen op basis van hun publiek toegankelijke verslaggeving. De resterende organisaties hebben een 0-score ontvangen, omdat niet aan alle bovenstaande criteria is voldaan. Daarnaast hebben 8 bedrijven een aparte vermelding gekregen voor het internationale groepsverslag. De lijst met deze organisaties is te vinden in de bijlagen.

3.1.4 Deelnemende organisaties

In totaal zijn 473 organisaties opgenomen in de Transparantiebenchmark. Organisaties zijn geselecteerd op basis van de onderstaande criteria:

- AEX- of AMX-genoteerd; en/of
- behorend tot de 500 grootste Nederlandse ondernemingen die gehouden zijn aan de Richtlijn 400. Betreffende ondernemingen zijn opgenomen indien aan ten minste twee van de onderstaande drie eisen werd voldaan:
- de activa bedragen meer dan 17,5 miljoen euro;
- de netto-omzet van het commerciële deel bedraagt meer dan 35 miljoen euro;
- gedurende het boekjaar werken er gemiddeld meer dan 250 werknemers.

Daarnaast zijn 14 Nederlandse universiteiten en de staatsdeelnemingen opgenomen. Deelnemende bedrijven zijn terug te vinden in de Transparantiebenchmark ladder en bijlagen 2 en 3.

3.1.5 Methode

Met ingang van de Transparantiebenchmark over het jaar 2009 is het beoordelingsproces in zijn geheel geautomatiseerd. Alle processtappen in het beoordelingsproces zijn ingebouwd in een webapplicatie die het voor de deelnemende organisaties mogelijk maakt om vragenlijsten in te vullen en commentaar terug te koppelen. Er zijn vier processtappen te onderscheiden:

- *Self assessment*: vanaf augustus 2010 hebben organisaties zes weken de gelegenheid gehad om de eigen verantwoordingsinformatie te beoordelen met gebruikmaking van een webapplicatie. Organisaties werd gevraagd vijftig meerkeuzevragen te beantwoorden die leidden tot een voorlopige score.
- *Kwaliteitscontrole*: om inconsistenties in de self assessments en interpretatie van vragen te voorkomen, is op alle self assessments een kwaliteitscontrole uitgevoerd door een team van reviewers. Daar waar in de kwaliteitscontrole mogelijke onjuistheden werden geïdentificeerd, zijn deze via de webapplicatie teruggekoppeld naar betreffende organisaties. Bij 120 van de 151 self assessments zijn inconsistenties aangetroffen.
- *Hoor en wederhoor*: na de kwaliteitscontrole zijn alle organisaties waarbij onregelmatigheden zijn aangetroffen, uitgenodigd om een inhoudelijke reactie te geven op de resultaten van de kwaliteitscontrole. Reacties zijn vervolgens op basis van een tweede kwaliteitscontrole ingewilligd (antwoord ongewijzigd conform commentaar organisatie) dan wel afgewezen (antwoord gewijzigd conform resultaten kwaliteitscontrole). Het

resultaat van deze exercitie is via de webapplicatie teruggekoppeld naar betreffende organisaties.

- *Bezwaarperiode*: in deze fase werden organisaties in de gelegenheid gesteld om bezwaar in te dienen op de resultaten uit de hoor- en wederhoorfase. In totaal hebben 13 organisaties 21 bezwaren ingediend. Het panel van deskundigen beoordeelde deze bezwaren en heeft 3 van de 21 bezwaren gegrond verklaard. Bij het sluiten van de bezwaarperiode zijn de definitieve scores vastgesteld.
- Voor organisaties die geen gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om de self asssessment uit te voeren, is de vragenlijst voor hen ingevuld. De betreffende organisaties zijn gedurende het proces uitgenodigd om hun score te becommentariëren. Ook voor deze groep is er een hoor- en wederhoorfase en bezwaarperiode ingericht. Acht organisaties hebben van de hoor- en wederhoorfase gebruik gemaakt. Bij het sluiten van de bezwaarperiode zijn de definitieve scores vastgesteld.
- *Top 20:* De score voor de 20 hoogst scorende organisaties is vervolgens door het panel van deskundigen bijgesteld. Aanvullend op de objectieve score – op basis van de vijftig criteria – heeft het panel zich gebogen over 21 aanvullende criteria in de vijf kwaliteitsgerichte categorieën. Afhankelijk van de kwaliteit van het verslag heeft het panel op basis van een eigen set criteria (zowel qua criteria als qua puntentelling) de scores naar boven of naar beneden bijgesteld. De uiteindelijke score is tot stand gekomen door middeling van de inhoudsgerichte score en de bijgestelde gemiddelde score op de kwaliteitsgerichte criteria. De scores in de ladder tonen de bijgestelde scores.
- *Winnaar prijs 'De Kristal':* Vervolgens heeft de jury de drie hoogst scorende verslagen van de top 20 bekeken en op basis van een eigen criterium besloten wie de prijswinnaar van "De Kristal" is geworden.

3.1.6 Criteria

De Transparantiebenchmark is gebaseerd op vijftig criteria. De criteria zijn onderverdeeld in inhoudsgerichte criteria en kwaliteitsgerichte criteria, die op hun beurt zijn geclusterd naar elk vijf thema's of categorieën. In totaal kunnen 200 punten behaald worden, 100 punten voor de inhoudelijke en 100 punten voor de kwaliteitsgerichte criteria. De totaalscore komt tot stand door het optellen van de totale inhoudsgerichte score en de score op de kwaliteitsgerichte criteria. Het maximaal aantal te behalen punten per thema varieert (zie hiervoor figuur 1).

De criteria verschillen in meerdere opzichten van de criteria van vorig jaar. Er is meer nadruk gelegd op de kwaliteit van verslaggeving, door de toevoeging van criteria omtrent relevantie en duidelijkheid van de gerapporteerde informatie. Daarnaast is de aandacht voor ketenverantwoordelijkheid vergroot.

Figuur 1. Onderverdeling naar categorieën

Inhoudsgerichte criteria (100 pt)	Kwaliteitsgerichte criteria (100 pt)
• **Profiel (15 pt):** de categorie 'Profiel' heeft betrekking op de verslaggeving van kerngegevens van organisaties. Daarbij kan worden gedacht aan personeelsomvang, producten en diensten, kernprocessen, eigendomsverhoudingen en de positie in de keten. • **Strategie en beleid (20 pt):** in de categorie 'Strategie en beleid' wordt gevraagd naar de visie van organisaties ten aanzien van MVO en de wijze waarop deze wordt gedragen door het hoogste bestuurslichaam. Onderdeel is ook ketenverantwoordelijkheid, waarbij organisaties onder meer voorbeelden van interventies/ beleid dienen te geven. • **Bestuursstructuur en managementbenadering (25 pt):** in de categorie 'Bestuursstructuur en managementbenadering' wordt gevraagd of de verslaggeving inzicht geeft in de bestuursstructuur en het proces van sturing en beheersing ten aanzien van MVO. Er is onder meer aandacht voor de distributie en aard van taken en verantwoordelijkheden en de opbouw van beloningssystemen in relatie tot MVO-prestaties. • **Resultaten (30 pt):** in de categorie 'Resultaten' wordt gekeken naar de mate waarin organisaties transparant zijn over hun beleid, prestaties en doelstellingen op het gebied van economie, milieu en maatschappij. Naast inzicht in de traditioneel financiële indicatoren, dient bijvoorbeeld te worden gedacht aan inzicht in niet-financiële indicatoren als voorkoming van fraude en corruptie, milieu indicatoren als emissie / uitstoot, waterverbruik en recycling en sociale indicatoren als diversiteit, opleiding, veiligheid en gezondheid van werknemers. • **Maatschappelijk verslaggevingsbeleid (10 pt):** in de categorie 'Maatschappelijk verslaggevingsbeleid' wordt gekeken naar de mate waarin organisaties transparant zijn over het verslaggevingsbeleid, het verslaggevingsproces en de reikwijdte en afbakening welke ten grondslag liggen aan de verslaggeving zelf.	• **Relevantie (20 pt):** De categorie 'Relevantie' gaat in op de vraag in hoeverre de verslaggeving ingaat op MVO-aspecten en dilemma's, die daadwerkelijk als relevant worden beschouwd door stakeholders. Ofwel sluit het verslag aan bij de informatiebehoefte van de beoogde gebruikers? • **Duidelijkheid (20 pt):** In de categorie 'Duidelijkheid' wordt onder meer gevraagd naar de begrijpelijkheid, inzichtelijkheid en toegankelijkheid van het (maatschappelijk) verslag. De informatie in het verslag moet begrijpelijk zijn voor de lezer om onjuiste interpretatie te voorkomen. Dit betekent dat de wijze van presentatie moet zijn afgestemd op de kennis en ervaring van de gebruikers. Een goede vormgeving, een systematische rubricering van onderwerpen, een helder taalgebruik en het uitleggen van onbekende termen verhogen de begrijpelijkheid. • **Betrouwbaarheid (20 pt):** Verslaggeving heeft het kenmerk van 'Betrouwbaarheid' wanneer het een juist, volledig en evenwichtig beeld geeft van de werkelijke situatie. In deze categorie wordt ingegaan op de wijze waarop het verslag en de inhoud ervan is geverifieerd door een externe onafhankelijke partij. • **Betrokkenheid van stakeholders (20 pt):** In de categorie 'Betrokkenheid van stakeholders' wordt gekeken naar de mate waarin organisaties transparant zijn over het beleid ten aanzien van stakeholder betrokkenheid. Criteria hebben onder meer betrekking op de wijze waarop stakeholders zijn geselecteerd, de wijze waarop de dialoog is aangegaan en de wijze waarop uitkomsten van de dialoog zijn verwerkt. • **Contextuele samenhang (20 pt):** In de categorie 'Contextuele samenhang' wordt gevraagd naar in hoeverre prestaties van de organisatie op het gebied van MVO in breder perspectief worden geplaatst. Vragen hebben onder meer betrekking op de bedrijfsstrategische context, trends en ontwikkelingen in de sector, geografische context et cetera.

Naast deze vijftig criteria zijn aan de deelnemers van de self assessment vrijwillige vragen gesteld over diversiteit en geïntegreerde verslaggeving.

3.2 Transparantiebenchmark ladder

3.2.1 Inleiding

De Transparantiebenchmark ladder geeft een overzicht van totaalscores van ondernemingen, vastgesteld op basis van de mate van transparantie over de algehele bedrijfsvoering. De ondernemingen die deel uitmaken van de Transparantiebenchmark zijn gerangschikt in verschillende groepen, te weten de kopgroep, de achtervolgers, het peloton, de achterblijvers en de bezemwagen. De indeling in groepen is gebaseerd op de standaarddeviatie van de gemiddelde score. De bezemwagen betreft ondernemingen zonder publiekelijk toegankelijke verantwoordingsinformatie. Aan deze ondernemingen is een nulscore toegekend.

Categorie Transparantiebenchmark ladder	Score
Kopgroep	147 - 200
Achtervolgers	117 - 146
Peloton	21 - 116
Achterblijvers	0,1 - 20
Bezemwagen	0

Binnen de bezemwagen is de categorisering aangebracht zoals aangegeven in de tabel in paragraaf 3.2.4.

3.2.2 Winnaar van de Kristal 2010

De winnaar van de Kristal 2010 is KPN. KPN is de onderneming met het meest transparante maatschappelijke jaarverslag en is daarmee als hoogste geëindigd in de Transparantiebenchmark 2010 (over het verslagjaar 2009).

KPN heeft veel informatie opgenomen en de voor het bedrijf relevante issues en thema's worden uitgebreid beschreven. MVO wordt goed uitgewerkt in het verslag, met pakkende communicatie die past bij het product en de visie. KPN stelt de mens centraal in haar maatschappelijke jaarverslag, legt een goede verbinding naar haar producten en weet dat in kernachtige boodschappen te vatten.

Het concept 'Het Nieuwe Werken' wordt bijvoorbeeld goed uitgelicht. KPN zet dit in om mensen een betere balans te laten vinden tussen werk en privé. KPN zet daarvoor naast de gebruikelijke middelen extra in op videoconferencing. Dit is vernieuwend en past goed bij KPN zelf en de ambities die ze ook commercieel op dit terrein hebben. Daarbij durft KPN zich kwetsbaar op te stellen. Er moeten nog verdere stappen worden gezet om hier echt een succes van te maken.

Een ander thema om te vermelden is 'mensen in verbinding', waarbij KPN erop inzet om contact voor iedereen mogelijk te maken. KPN heeft diverse initiatieven om bijvoorbeeld ouderen aangesloten te houden op hun omgeving, ook via nieuwe media.

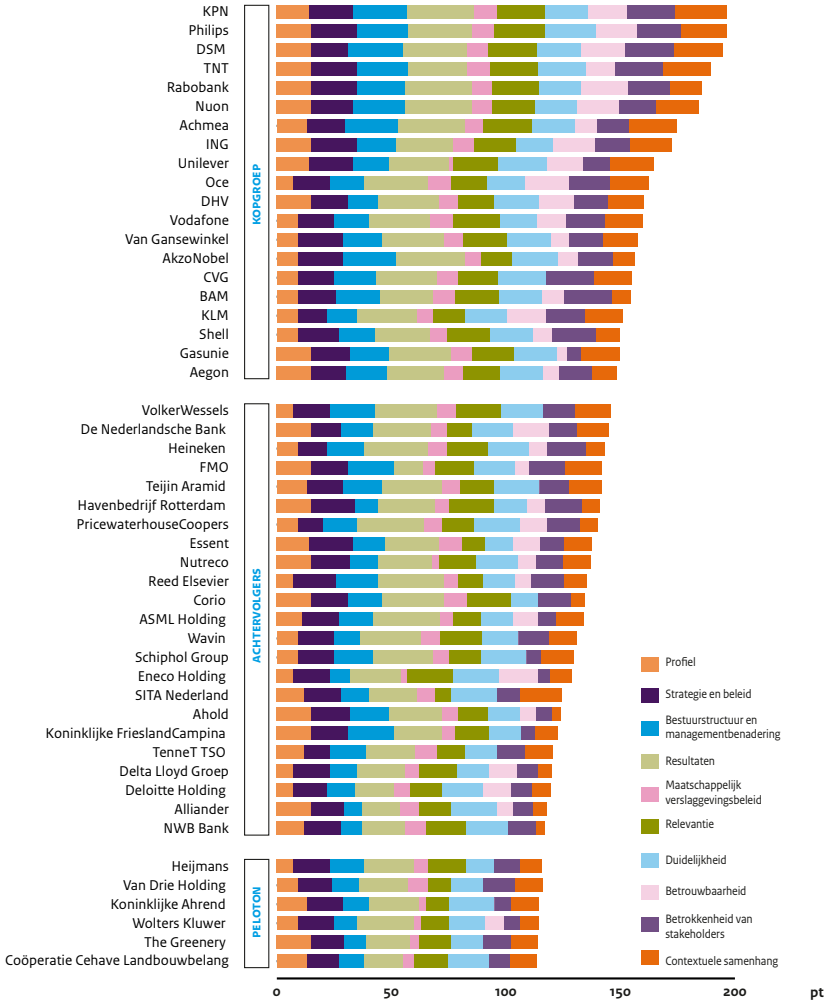
KPN speelt, kortom, goed in op wat er in de maatschappij leeft en brengt dat op een manier die past bij de onderneming. Het verslag is wel aan de lange kant. Belangrijk is 'to the point' te worden, om kernachtig te zijn in waar het bedrijf voor staat.

3.2.3 Transparantiebenchmark ladder

Hieronder is het overzicht gegeven van de scores van de ondernemingen. Per onderneming is een onderverdeling gemaakt in scores op de respectievelijke thema's. Dit betreft profiel, strategie en beleid, bestuursstructuur en managementbenadering, resultaten, maatschappelijk verslaggevingsbeleid, relevantie, duidelijkheid, betrouwbaarheid, betrokkenheid van stakeholders en contextuele samenhang. Het aantal punten op de verschillende thema's kan sterk uiteenlopen. Het hoofdstuk themavergelijking gaat hier dieper op in.

De ondernemingen met een 0-score zijn opgenomen in de bijlage.

Transparantiebenchmark ladder 2010

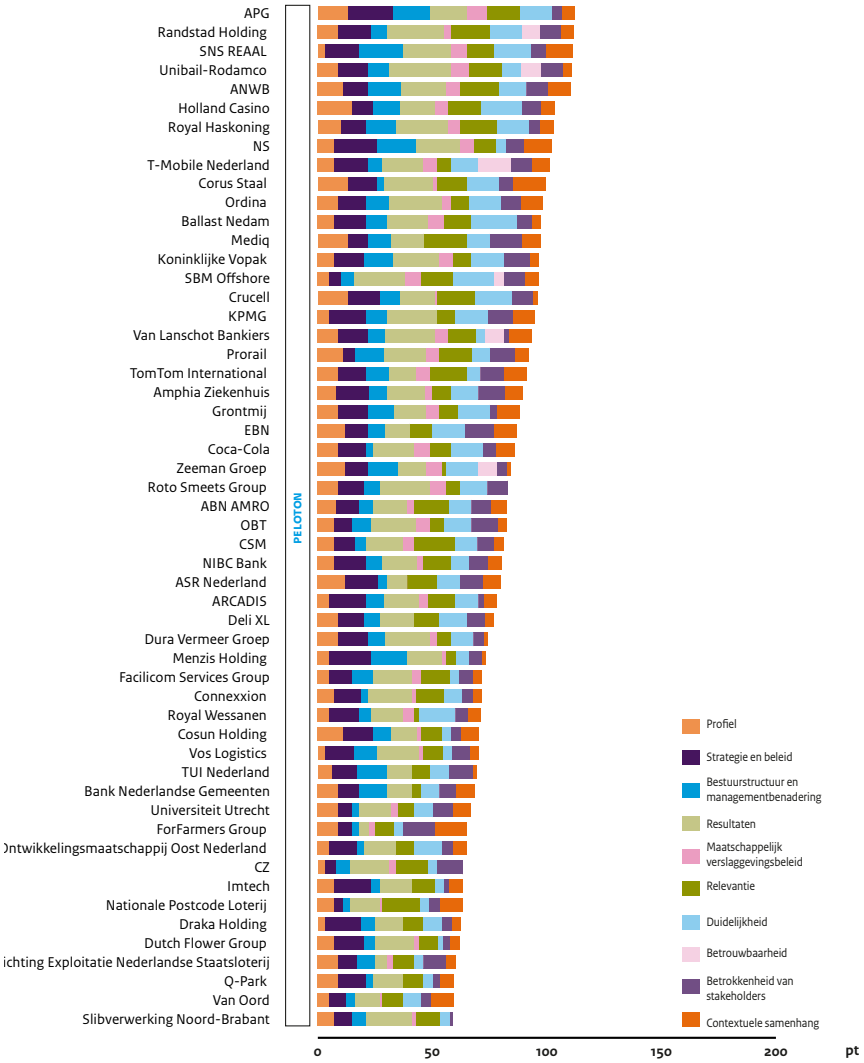
ABN AMRO: de score van ABN AMRO is tot stand gekomen door de score voor ABM AMRO en Fortis Bank Nederland te middelen.

Asito: wegens naamsverwarring is Asito niet in huidige jaargang van de Transparantiebenchmark opgenomen, ondanks de aanwezigheid van relevante verantwoordingsinformatie.

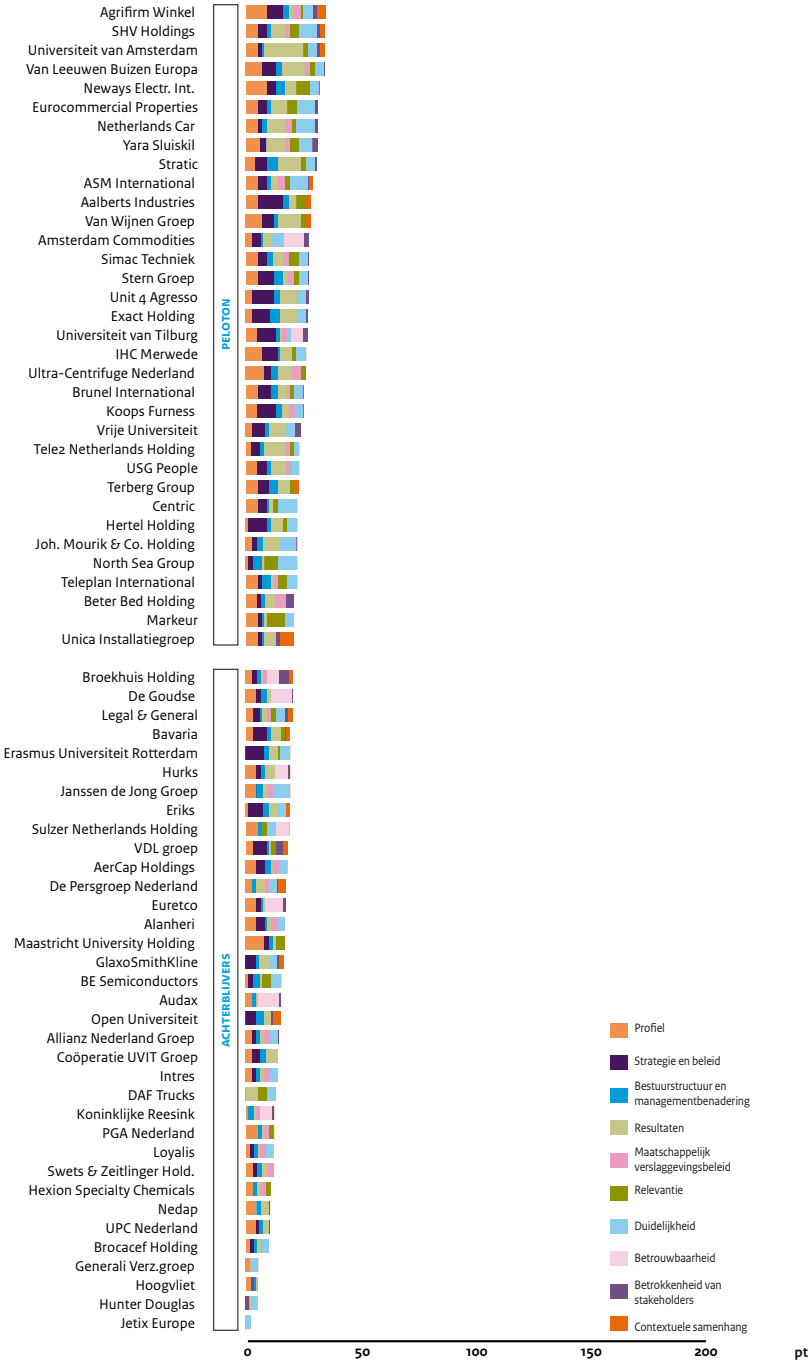
Boskalis: de score van Boskalis is tot stand gekomen door de score voor Boskalis en Smit Internationale te middelen.

RWE Energy Nederland BV: RWE Energy Nederland BV maakt sinds 2009 onderdeel uit van Essent en wordt derhalve niet apart vermeld in de huidige jaargang van de Transparantiebenchmark.

Stork: wegens naamsverwarring is Stork niet in huidige jaargang van de Transparantiebenchmark opgenomen, ondanks de aanwezigheid van relevante verantwoordingsinformatie.

APG
Randstad Holding
SNS REAAL
Unibail-Rodamco
ANWB
Holland Casino
Royal Haskoning
NS
T-Mobile Nederland
Corus Staal
Ordina
Ballast Nedam
Mediq
Koninklijke Vopak
SBM Offshore
Crucell
KPMG
Van Lanschot Bankiers
Prorail
TomTom International
Amphia Ziekenhuis
Grontmij
EBN
Coca-Cola
Zeeman Groep
Roto Smeets Group
ABN AMRO
OBT
CSM
NIBC Bank
ASR Nederland
ARCADIS
Deli XL
Dura Vermeer Groep
Menzis Holding
Facilicom Services Group
Connexxion
Royal Wessanen
Cosun Holding
Vos Logistics
TUI Nederland
Bank Nederlandse Gemeenten
Universiteit Utrecht
ForFarmers Group
)ntwikkelingsmaatschappij Oost Nederland
CZ
Imtech
Nationale Postcode Loterij
Draka Holding
Dutch Flower Group
ichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij
Q-Park
Van Oord
Slibverwerking Noord-Brabant
PELOTON
Profiel
Strategie en beleid
Bestuurstructuur en managementbenadering
Resultaten
Maatschappelijk verslaggevingsbeleid
Relevantie
Duidelijkheid
Betrouwbaarheid
Betrokkenheid van stakeholders
Contextuele samenhang
0
50
100
150
200
pt

NV Industriebank LIOF
TBI Holdings
Fugro
Delta
Koninklijke Wegener
Ricoh International
Universiteit Twente
Rijksuniversiteit Groningen
Vanderlande
COVRA
Sogeti Nederland
AMG Advanced Metallurg. Gr.
Leaseplan Corporation
Refresco Holding
Sligro Food Group
Gamma Holding
Macintosh Retail Group
Spyker Cars
Technische Universiteit Eindhoven
VION Foud Group
Wageningen UR
Koninklijke Boskalis Westminster
Adecco Nederland Holding
Du Pont De Nemours
Maxeda Nederland
NOM
Telegraaf Media Groep
Vitens
Wereldhave Manag. Holding
Coöperatie AVEBE U.A.
De Koninklijke Nederlandse Munt
Onvz Ziektenk.Verz.
Esso Benelux
NXP Semiconductors Netherlands
Vastned Management
Vebego International
Atradius
Accell Group
Dow Benelux
Forbo
Kendrion
Batenburg Beheer
Koninklijke Ten Cate
Technische Universiteit Delft
Gemeentelijk Vervoersbedrijf Amsterdam
NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij
Universiteit Leiden
Koninklijke Grolsch
TKH Group
GasTerra
Radboud Universiteit Nijmegen
BinckBank
Coop Holding
Sperwer Holding
PELOTON
0
50
100
150
200
pt
Profiel
Strategie en beleid
Bestuurstructuur en managementbenadering
Resultaten
Maatschappelijk verslaggevingsbeleid
Relevantie
Duidelijkheid
Betrouwbaarheid
Betrokkenheid van stakeholders
Contextuele samenhang

PELOTON
Agrifirm Winkel
SHV Holdings
Universiteit van Amsterdam
Van Leeuwen Buizen Europa
Neways Electr. Int.
Eurocommercial Properties
Netherlands Car
Yara Sluiskil
Stratic
ASM International
Aalberts Industries
Van Wijnen Groep
Amsterdam Commodities
Simac Techniek
Stern Groep
Unit 4 Agresso
Exact Holding
Universiteit van Tilburg
IHC Merwede
Ultra-Centrifuge Nederland
Brunel International
Koops Furness
Vrije Universiteit
Tele2 Netherlands Holding
USG People
Terberg Group
Centric
Hertel Holding
Joh. Mourik & Co. Holding
North Sea Group
Teleplan International
Beter Bed Holding
Markeur
Unica Installatiegroep
ACHTERBLIJVERS
Broekhuis Holding
De Goudse
Legal & General
Bavaria
Erasmus Universiteit Rotterdam
Hurks
Janssen de Jong Groep
Eriks
Sulzer Netherlands Holding
VDL groep
AerCap Holdings
De Persgroep Nederland
Euretco
Alanheri
Maastricht University Holding
GlaxoSmithKline
BE Semiconductors
Audax
Open Universiteit
Allianz Nederland Groep
Coöperatie UVIT Groep
Intres
DAF Trucks
Koninklijke Reesink
PGA Nederland
Loyalis
Swets & Zeitlinger Hold.
Hexion Specialty Chemicals
Nedap
UPC Nederland
Brocacef Holding
Generali Verz.groep
Hoogvliet
Hunter Douglas
Jetix Europe
Profiel
Strategie en beleid
Bestuurstructuur en managementbenadering
Resultaten
Maatschappelijk verslaggevingsbeleid
Relevantie
Duidelijkheid
Betrouwbaarheid
Betrokkenheid van stakeholders
Contextuele samenhang
0
50
100
150
200
pt

3.2.4 Bezemwagen

De bezemwagen kan als volgt worden onderverdeeld:

Categorie bezemwagen (0-score)	Aantal
Ondernemingen met verantwoordingsinformatie gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel	138
Ondernemingen zonder verantwoordingsinformatie[1]	99

3.2.5 Aparte vermeldingen

Een aantal ondernemingen binnen de onderzoeksgroep heeft geen Nederlandse moedermaatschappij. Er is onderscheid gemaakt tussen niet-Nederlandse ondernemingen met maatschappelijke verantwoordingsinformatie over de Nederlandse bedrijfsvoering en niet-Nederlandse ondernemingen met uitsluitend maatschappelijke verantwoordingsinformatie over de internationale bedrijfsvoering. In het laatste geval is tijdens de Transparantiebenchmark assessment gerefereerd aan verslaggeving die betrekking heeft op de internationale bedrijfsvoering. Dit betreft Sodexo, IBM, Sara Lee, Capgemini, Sanoma, Core Laboratories, Siemens en BASF. Deze ondernemingen hebben, gezien hun bijzondere status binnen de Transparantiebenchmark, op verzoek een aparte vermelding gekregen.

[1] Dit betreft tevens ondernemingen met uitsluitend een gedeponeerde instemmingsverklaring of aansprakelijkheidsverklaring bij de Kamer van Koophandel

UPC: Niet alleen rapporteren, maar ook daadkracht

De visie van Ritchy Drost (CFO) en Eke Vermeer (Public Affairs Manager)

UPC is zich zeer bewust van maatschappelijke verantwoordelijkheden en werkt, mede geïnspireerd door de Transparantiebenchmark, nu ook op landelijk niveau toe naar het opstellen van een maatschappelijke rapportage. Op internationaal niveau werd dat al gedaan door de moederorganisatie LibertyGlobal.

"Duurzaamheid speelt in onze bedrijfsvoering een steeds belangrijkere rol. We zijn een commercieel bedrijf, maar zijn ons ook bewust van onze positie in de maatschappij. Dat speelt op een breed terrein en wordt in de markt ook terecht een steeds belangrijker thema. Onze initiatieven variëren van programma's die zich richten op de veiligheid van internetgebruik tot een bijdrage aan de intocht van Sinterklaas toen deze vorig jaar niet door dreigde te gaan tot een in-house opleidingsprogramma voor call-center medewerkers om hun ontwikkeling te stimuleren. We lopen er echter niet mee te koop. We zien er niet zoveel in om overal de sticker 'verantwoord' op te plakken, want we willen voorkomen dat we dergelijke activiteiten alleen maar voor de bühne doen. Mooi voorbeeld van hoe we ons bewust zijn van onze maatschappelijke rol is ook dat we via de rode knop op de afstandbediening van digitale televisie mensen kunnen oproepen bij te dragen aan goede doelen. Dit passen we onder andere toe bij de 3FM Serious Request acties en bijvoorbeeld voor de nationale Haïti actie. Ook hier geldt: we schreeuwen het niet van de daken. Waar we wel steeds nadrukkelijker bekendheid aan geven is onze 'enabling' rol, waarbij wij voor andere derde partijen een infrastructureel platform bieden voor maatschappelijke innovatie, zoals zorg-op-afstand, telewerken en e-learning. Deze maatschappelijke diensten komen nog onvoldoende van de grond en dat is een gemiste maatschappelijke kans. Ook hier proberen we voorop te lopen en een verbindende factor te zijn tussen vele partijen.

We scoren nu nog laag in de Transparantiebenchmark. Dat is heel begrijpelijk aangezien we nog geen volledig maatschappelijk verslag publiceren maar alleen een sociaal jaarverslag. Het invullen van de benchmark is dan erg lastig. We rapporteren wel op internationaal niveau bij onze moedermaatschappij LibertyGlobal, maar dat helpt ons bij deze benchmark niet verder. We zijn op dit moment bezig op Nederlands niveau een soort nulmeting uit te voeren zodat we erover kunnen gaan rapporteren. De TB biedt ons de kans om op dat punt nog meer gas te geven en dat is dus goed. Het dwingt tot actie en geeft energie.

Uiteindelijk gaat het niet om de rapportage, maar vooral om daadkracht. 'Action speaks louder than words'. Daarom vinden we het belangrijk dat juist de medewerkers zich betrokken voelen. De UPC Climate Challenge is een programma dat verantwoord energieverbruik hoog in het vaandel heeft. Medewerkers worden hierbij actief betrokken. Hun ideeën leiden tot acties en nieuw duurzaam beleid. De verandering komt daarmee echt van binnenuit. Daar zijn we trots op. Net als op ons nieuwe pand in Leeuwarden dat zowel op het gebied van duurzaamheid als energiegebruik voorop loopt Dit pand wordt medio 2011 opgeleverd en is zeer innovatief met onder meer warmte-koude opslag en een dak vol met zonnepanelen. Dat heeft een flink effect op het verantwoorde energieverbruik.

In algemene zin zitten we nog middenin een leerproces en staan we ook voor lastige dilemma's. Een van de grote duurzaamheidsthema's is stroomverbruik, dat zich voor het overgrote deel 'onder de grond' afspeelt. Dat verbruik kan bij telecominfrastructuren met flinke investeringen in moderne technologie omlaag, maar de economische ratio is niet eenvoudig. Dat wil niet zeggen dat je dan niks doet, integendeel, want daar ligt ook een belangrijke verantwoordelijkheid. Volgend jaar hopen we in ons maatschappelijk verslag nog meer te laten zien."

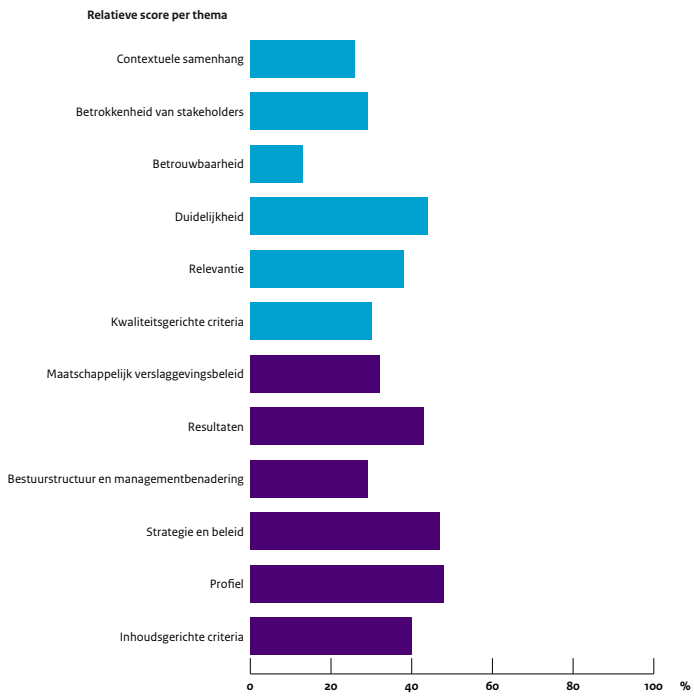
4 Trends

4.1 Themavergelijkingen

4.1.1 Uitkomsten op categorieën Transparantiebenchmark

De vragen van de Transparantiebenchmark zijn ingedeeld in tien categorieën. In 2009 waren dit er ook tien, maar deze waren op een andere manier ingedeeld. Vergelijkingen tussen 2009 en 2010 zijn als gevolg daarvan lastig te maken. Waar dit mogelijk is, wordt een indicatie gegeven van de verschillen in score ten opzichte van 2009.

In de grafiek hieronder is een overzicht te vinden van de scores per categorie. In de grafiek is te zien dat de deelnemende organisaties over het algemeen hoger scoren op de inhoudsgerichte criteria dan op de kwaliteitsgerichte criteria.

De grafiek toont het gemiddeld behaalde aantal punten per categorie afgezet tegen het maximaal aantal te behalen punten per categorie.

4.1.1.1 Hoger scorende categorieën

Op de categorieën 'Profiel', 'Duidelijkheid', 'Resultaten' en 'Strategie en beleid' worden gemiddeld de hoogste scores behaald.

Profiel

Deze inhoudsgerichte categorie gaat over de vraag of de verslaggeving inzicht geeft in onderwerpen zoals personeelsomvang, belangrijkste producten en diensten, de kernprocessen van de organisatie en de invloed op mens, milieu en samenleving, de eigendomsverhoudingen en de positie in de keten. Het gaat hier veelal om standaard onderdelen in een jaarverslag en het is dan ook geen verrassing dat de scores op deze categorie het hoogst zijn. In het onderzoek van 2009 behaalde 6% van de deelnemers het maximale aantal punten, nu is dat gestegen tot 8%.

Duidelijkheid
Bij de kwaliteitsgerichte categorie 'Duidelijkheid' gaat het om de begrijpelijkheid, inzichtelijkheid en toegankelijkheid van het (maatschappelijk) verslag. De informatie in het verslag moet begrijpelijk zijn voor de lezer om onjuiste interpretatie te voorkomen. Een goede vormgeving, een systematische rubricering van onderwerpen, een helder taalgebruik en het uitleggen van onbekende termen verhogen de begrijpelijkheid.

Resultaten
In de Transparantiebenchmark wordt gekeken naar de vraag of de verslaggeving transparant is over de economische, milieu- en sociale resultaten van de bedrijfsvoering. Bij deze inhoudsgerichte categorie is gevraagd naar prestatie-indicatoren op milieu-, sociaal en economisch gebied, die weergeven hoe een bedrijf zijn prestaties meet en wat die prestaties inhouden. Bijna alle organisaties hebben economische prestatie-indicatoren opgenomen in hun verslag. Op milieuprestatie-indicatoren wordt door alle groepen het laagst gescoord, wat wil zeggen dat geen of weinig milieuprestatie-indicatoren zijn opgenomen; op dit aspect is de grootste verbetering mogelijk.

Strategie en beleid
Deze inhoudsgerichte categorie handelt over de visie van de onderneming ten aanzien van MVO en de wijze waarop deze wordt ondersteund door het hoogste bestuurslichaam. Een grote meerderheid van de organisaties geeft een toelichting op zowel de algehele bedrijfsstrategie als de MVO-strategie. Alleen bij de groep achterblijvers zit er een groot verschil tussen het aantal toelichtingen op de algehele en de MVO-strategie; slechts 22% van de achterblijvers geeft een toelichting op de MVO-strategie, terwijl 69% over de algehele strategie rapporteert.

Van de gehele groep organisaties geeft 78% een toelichting op de visie en strategie van de organisatie met betrekking tot MVO. In het onderzoek van 2009 was dit 83%. Dit betekent een lichte daling ten opzichte van vorig jaar. De verklaring hiervoor ligt waarschijnlijk in het grote aandeel nieuwkomers in de onderzoeksgroep.

Eervolle vermeldingen door panel van deskundigen

OBT: runner-up MKB

Deze zeer bijzondere eervolle vermelding is dit jaar voor het eerst uitgereikt. Het was dit jaar nieuw dat MKB-bedrijven vrijwillig konden deelnemen aan de Transparantiebenchmark. Ook voor MKB-bedrijven is het van belang hun MVO-prestaties te vergroten en die ook zichtbaar te maken via het maatschappelijk jaarverslag.

OBT is een samenwerkingsverband van drie MKB drukkerijen: Opmeer Drukkerij BV te Den Haag, Drukkerij De Bink BV te Leiden en TDS printmaildata BV te Schiedam. Het samenwerkingverband heeft als doel sterker te staan bij aanbestedingen en met elkaar een stevig MVO beleid neer te zetten.

Dit betreft hun eerste maatschappelijke verslag, gebaseerd op de GRI-richtlijnen. Daarmee is het een solide verslag geworden dat de vergelijking met menig maatschappelijk verslag van een multinational goed kan doorstaan. Bij het maken van het verslag heeft OBT veel punten ontdekt die leiden tot optimalisering van hun bedrijfsprocessen en dus besparingen. Dat is meteen al de eerste winst van een stuk bewustwording dat dit verslag intern teweeg heeft gebracht.

Het verslag is gedrukt op 'stonepaper', dit is papier gemaakt van gemalen steen. Een opvallende innovatie. Dat is zeer milieuvriendelijk en volledig afbreekbaar en daarom nog beter dan FSC. Zo werd dit verslag een bijzonder visitekaartje dat veel positieve publiciteit heeft opgeleverd. De tijd en kosten die met het verslag gepaard gingen zijn de moeite meer dan waard geweest.

Heineken: meest communicatieve jaarverslag

Informatie is heel gemakkelijk te verkrijgen door focus op de kernthema's van Heineken via afzonderlijke buttons, de introductie van infographics om de boodschap te verhelderen, en de mogelijkheid om informatie als geheel of in delen te downloaden. Verder snijdt Heineken onderwerpen aan die materieel zijn in de ogen van hun 'key stakeholders'. Ze gaan in op het proces van de dialoog en zijn helder over de uitkomsten daarvan.

Verder gebruikt Heineken trendanalyse om voor hun belangrijke kernthema´s te identificeren zoals bijvoorbeeld alcoholmisbruik en waterschaarste. Heineken schuwt het noemen van uitdagingen niet en durft hierin kwetsbaarheid te tonen. Daardoor is er een grote mate van neutraliteit en daarmee geloofwaardigheid van het verslag.

TNT: meest innovatieve jaarverslag

Het maatschappelijk jaarverslag van TNT viel op door de introductie van infographics en door integratie van maatschappelijk verantwoord ondernemen in het jaarverslag op de website. Ook de mogelijkheid die de website biedt een 'eigen' verslag samen te stellen is opvallend. Dat 'eigen verslag' slaat op de mogelijkheid die de website van TNT biedt om die onderwerpen aan te klikken die de betreffende lezer interessant vindt. De aangeklikte onderwerpen worden vervolgens automatisch samengevoegd, zodat op het scherm een verslag verschijnt dat is toegespitst op de belangstelling van de lezer. Dit verslag kan vervolgens ook als zodanig worden gedownload. De lezer bepaalt dus zelf wat hij/zij te lezen krijgt en hoeft zich niet door onderwerpen of pagina's heen te werken die hem/haar niet interesseren en/of voor hem/haar niet van belang zijn.

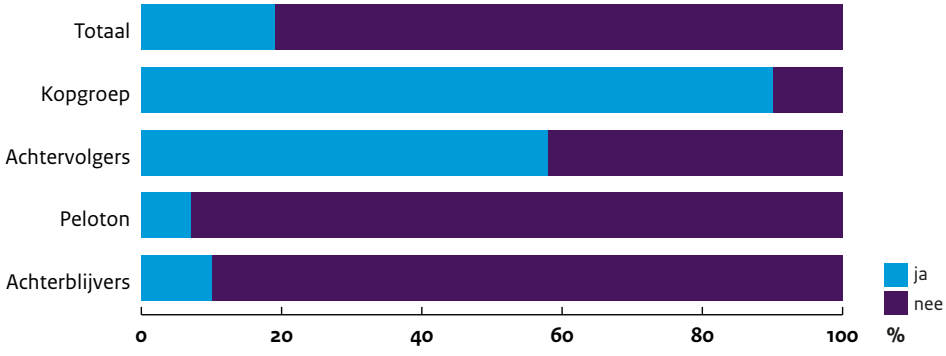
4.1.1.2 Laag scorende categorieën

Op de categorieën 'Betrouwbaarheid', 'Contextuele samenhang' en 'Betrokkenheid van stakeholders' wordt gemiddeld het laagst gescoord. Dit zijn kwaliteitsgerichte criteria.

Betrouwbaarheid

Bij deze categorie gaat het over de beoordeling door externe partijen van de toereikendheid en de betrouwbaarheid van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie. Een onderdeel van de categorie 'Betrouwbaarheid' is de vraag of de inhoud van het verslag is geverifieerd door een onafhankelijke, deskundige partij. In totaal heeft 20% van de organisaties de verslaggeving extern laten verifiëren. De tabel hieronder laat zien dat de koplopers op dit gebied er heel duidelijk uitspringen.

Aantal verslagen met assurance verklaring verklaring met betrekking tot de maatschappelijke verantwoordingsinformatie

Contextuele samenhang
De contextuele samenhang blijkt uit de mate waarin prestaties van de organisatie op het gebied van MVO in een breder perspectief worden geplaatst. De desbetreffende vragen hebben onder meer betrekking op de bedrijfsstrategische context, trends en ontwikkelingen in de sector.
De vraag waarop in deze categorie de meeste punten konden worden gescoord is: "Worden in het verslag de behaalde maatschappelijke resultaten in verband gebracht met relevante interne en externe ontwikkelingen?" 54% van de organisaties bracht de resultaten niet in verband met relevante interne en externe ontwikkelingen. Dit kan gevolgen hebben voor hoe goed de lezer de informatie in een breder perspectief kan plaatsen.

Betrokkenheid van stakeholders
Deze categorie komt door de hele vragenlijst terug, en is een belangrijk thema voor MVO. De vragen met betrekking tot deze categorie spitsen zich toe op het beleid van de onderneming ten aanzien van stakeholder betrokkenheid en de wijze waarop deze is toegelicht in het verslag. Zoals hieronder te zien is, geven achterblijvers nauwelijks een toelichting op de betrokkenheid van stakeholders bij MVO in hun organisatie. Koplopers doen dit allemaal, en ook bij de achtervolgers heeft een grote meerderheid zo'n toelichting opgenomen.

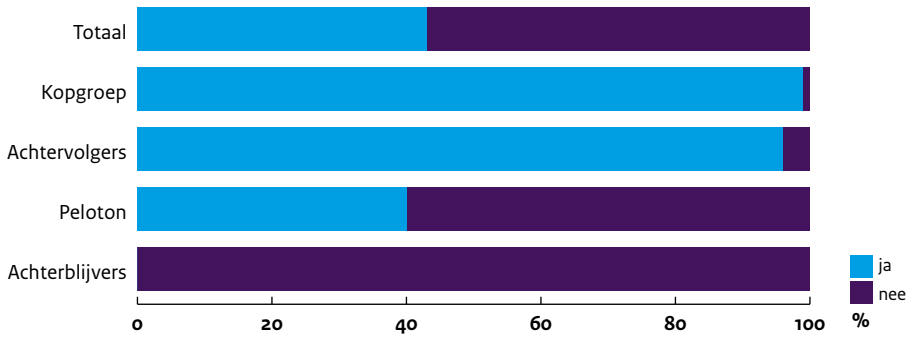
Van 53% van de organisaties in de Transparantiebenchmark blijkt uit de verslaggeving de betrokkenheid van stakeholders bij specifieke maatschappelijke aspecten van ondernemen.

4.1.2 Uitgelicht thema 1: Diversiteit

Diversiteit in de Transparantiebenchmark
Diversiteit is dit jaar één van de thema's die extra aandacht krijgen op basis van vier vrijwillige vragen aan organisaties die de self assessment hebben ingevuld. 57% van deze groep heeft dit gedaan. Een nadere analyse van de antwoorden leert dat 59% van deze organisaties geen doelstellingen over diversiteit heeft opgenomen in het maatschappelijk verslag.

Doelstellingen
Van de organisaties die doelstellingen hebben opgenomen, heeft 40% alleen kwalitatieve doelstellingen vermeld, 30% alleen kwantitatieve en 30% zowel kwalitatieve als kwantitatieve. De organisaties rapporteerden zeer uiteenlopend over de doelstellingen die zij zichzelf gesteld hadden ten aanzien van diversiteit. De doelstellingen varieerden bijvoorbeeld van "het aantal vrouwen in leidinggevende posities uitbreiden" en "wij willen de diversiteit in onze organisatie vergroten", tot "het diversiteitsprogramma heeft enerzijds tot doel het op gang brengen van een cultuurverandering bij het topmanagement en anderzijds het aandeel van vrouwen in topposities te laten groeien".

Aantal verslagen met toelichting op de betrokkenheid van stakeholders bij MVO

Motivatie diversiteitsbeleid

De organisaties die in hun maatschappelijk verslag hebben gerapporteerd over hun diversiteitsbeleid, motiveren dat in veel gevallen ook. Zij koppelen het vaak aan de bedrijfsvoering door te argumenteren dat meer diversiteit in de organisatie de bedrijfsvoering, en hiermee de financiële resultaten, zal verbeteren. Voorbeelden hiervan zijn:

- "Een divers personeelsbestand zorgt ervoor dat de organisatie zich optimaal kan inleven in de wensen en verwachtingen van opdrachtgevers en samenleving."
- "Meer transparantie en betere samenwerking zijn voorbeelden van vernieuwing die we in de sector willen zien. Het is mijn overtuiging dat we meer vrouwen rond en aan de top nodig hebben om dat te bewerkstelligen."
- "Wij zijn ervan overtuigd dat verschillende perspectieven bijdragen aan de verhoging van de prestaties."
- "Er is rekening te houden met een arbeidsmarkt die krap en divers is."

Samenvattend zijn de argumenten voor het diversiteitsbeleid van de deelnemende organisaties als volgt weer te geven:

Doelgroepen

Meerdere organisaties geven terecht aan dat diversiteit breder is dan de man-vrouwverhouding in organisaties: "Overigens heeft diversiteit niet alleen betrekking op geslacht en culturele achtergrond, maar ook op leeftijd, seksuele oriëntatie, fysieke beperking, geloofsovertuiging en opleiding." Toch heeft het overgrote deel in de rapportage over de doelstellingen en maatregelen gekozen voor een focus op vrouwen (87%). Daarna volgt de groep biculturelen, gevolgd door ouderen. Het minst vaak worden homoseksuelen genoemd.

Voorbeelden van genoemde stimuleringsmaatregelen zijn:

- Managers volgen een workshop die deelnemers meer bewust maakt van die aspecten van de bedrijfscultuur die invloed hebben op de in- en doorstroom van vrouwen naar hogere functies.
- Mentoring- en intervisieprogramma waarin ervaringen en ideeën met betrekking tot duale carrièreplanning, leiderschap en werk-privébalans besproken worden tussen vrouwen en (senior) management.
- Loopbaanbegeleiding voor vrouwen.
- Het nadrukkelijk vervullen van een rolmodel in de sector.

Drivers	Voordelen voor de organisaties	
Externe drivers voor diversiteit • Veranderende arbeidsmarkt • Veranderende klantenmarkt • Globalisering en internationalisatie • Aansluiting bij maatschappelijke trend **Interne drivers voor diversiteit** • Veranderend medewerkersbestand • Concurrentiepositie • Groeidoelstelling • Eisen aan de business performance	**Bredere en betere binding van talent** • Beter in staat zijn om divers talent aan te trekken • Terugdringen ongewenst verloop • Verhoogde motivatie en medewerkertevredenheid	**Versterking strategische positionering** • Aansluiting bij (nieuwe) klantgroepen • Betere klantoplossingen door meer innovatief vermogen en flexibiliteit • 'Employer of Choice'- imago in de samenleving en bij klanten

Dilemma's
Twee dilemma's komen in veel verslagen terug, hetzij expliciet, hetzij impliciet. In de eerste plaats de afweging om separaat diversiteitsbeleid te formuleren en implementeren versus de afweging om de bevordering van diversiteit op een meer natuurlijke wijze plaats te laten vinden. Het dilemma wordt door één van de organisaties als volgt verwoord: "Wij hebben geen specifieke programma's om diversiteit extra te stimuleren. Wij zijn van mening dat wij door een natuurlijk proces een mate van diversiteit ontwikkelen die past bij de organisatie en het aanbod op de arbeidsmarkt."
In de tweede plaats rapporteren de organisaties die internationaal gevestigd zijn over de afweging tussen een mondiale aanpak van diversiteit versus een aanpak die meer ruimte biedt aan de lokale verschillen die er zijn tussen de diverse landen.

Toekomst
Van de organisaties die de vrijwillige vragen hebben ingevuld, geeft 69% aan in de komende drie jaar meer informatie over diversiteit te willen opnemen in het maatschappelijk jaarverslag. Hiervan heeft 24% al expliciet besloten om meer informatie op te nemen; 76% heeft dit nog in overweging.

4.1.3 Uitgelicht thema 2: Ketenverantwoordelijkheid

Ketenverantwoordelijkheid is het tweede thema waar in de Transparantiebenchmark dit jaar extra aandacht aan wordt besteed. Het gaat hierbij om het op verantwoorde wijze omgaan met leveranciers en klanten, enerzijds om ervoor te zorgen dat producten of diensten op verantwoorde wijze tot stand komen en worden gebruikt, en anderzijds om invloed uit te oefenen op de maatschappelijke betrokkenheid van ketenpartners.

Het SER-advies 'Duurzame Globalisering: een wereld te winnen' van juni 2008 bevatte het verzoek om te komen tot aanbevelingen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) op het gebied van internationaal ketenbeheer. Op 18 november 2009 heeft de Raad de herziene richtlijn 400 definitief vastgesteld. De vragenlijst van de Transparantiebenchmark is voor een groot deel gebaseerd op deze nieuwe richtlijn. Naar aanleiding van onder meer de herziene richtlijn RJ 400 zijn de criteria van de Transparantiebenchmark, zoals eerder aangegeven, ook ingrijpend gewijzigd. Als logisch gevolg van het feit dat er in de RJ 400 meer aandacht is voor ketenbeheer, krijgt dit onderwerp ook meer aandacht in de Transparantiebenchmark vanaf dit jaar. De vragen over ketenverantwoordelijkheid zijn verspreid over de verschillende vraagcategorieën.

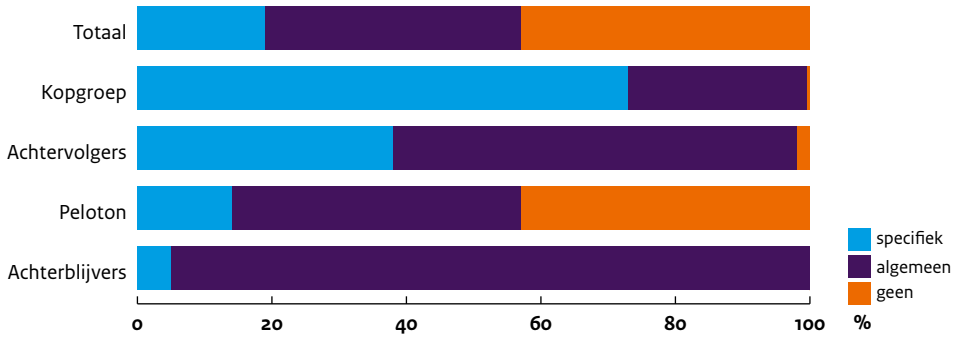
Overzicht van de keten en belangrijkste onderwerpen binnen de keten
Iets meer dan 20% van de verslagen bevat een overzicht van de keten waarin de organisatie opereert, inclusief een beschrijving van de belangrijkste maatschappelijke aspecten die spelen binnen de keten.

Beleid ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid
Van de onderzoeksgroep geeft ongeveer 60% van de organisaties een beschrijving van het beleid ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid. Ongeveer 20% van de organisaties geeft een specifieke beschrijving, waarbij zowel op milieugerelateerde als op sociale uitdagingen bij verantwoord ketenbeheer wordt ingegaan.

In de grafiek hieronder is de verdeling in scores tussen de verschillende groepen deelnemers te zien. Opvallend is dat geen enkele achterblijver een specifieke beschrijving van het beleid ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid geeft, terwijl de meerderheid van de koplopers dit wel doet. Alle koplopers geven in ieder geval een algemene beschrijving van hun ketenbeleid.

Van de organisaties die een specifieke beschrijving van hun ketenbeleid geven, geven 42 organisaties een toelichting op één of meerdere van de volgende aspecten:

Aantal verslagen met toelichting op beleid t.a.v. ketenverantwoordelijkheid

- Mensenrechten en de beleidsmatige uitgangspunten en doelstellingen die de onderneming hierbij hanteert;
- Omkoping en corruptie en de beleidsmatige uitgangspunten en doelstellingen die de onderneming hierbij hanteert;
- Het bereik van het beleid ten aanzien van toeleveranciers, door duidelijk te maken in hoeverre eisen worden gesteld aan indirecte toeleveranciers.

Van deze 42 organisaties, geven 20 organisaties een toelichting op al deze aspecten. Hiervan zit 45% in de kopgroep, 20% in de groep achtervolgers en 35% in het peloton.

Beschrijving van de activiteiten van de organisatie op het gebied van ketenverantwoordelijkheid en het proces van sturing en beheersing

In totaal geven 103 organisaties wel een, en 133 organisaties geen beschrijving van de activiteiten van de organisatie op het gebied van ketenverantwoordelijkheid. Van de 103 organisaties die een beschrijving van deze activiteiten geven, geeft 30% een specifieke beschrijving. Dit houdt in dat het verslag een beschrijving van organisatieactiviteiten in het kader van ketenverantwoordelijkheid bevat, inclusief een toelichting op het proces van sturing en beheersing met betrekking tot de keten. Bij sturing en beheersing moet worden gedacht aan: het vaststellen van doelstellingen, het organiseren van randvoorwaarden (waaronder het beschikbaar stellen van middelen), het uitvoeren van gekozen maatregelen en het evalueren van bereikte resultaten en het eventueel bijstellen van doelstellingen.

De overige organisaties die een beschrijving van de activiteiten op dit gebied geven, doen dit in meer algemene zin. Hier wordt onder verstaan dat het verslag een beschrijving bevat van de organisatieactiviteiten in het kader van ketenverantwoordelijkheid, inclusief een toelichting op de verankering van maatschappelijke overwegingen in het inkoopproces en/of klantacceptatieproces.

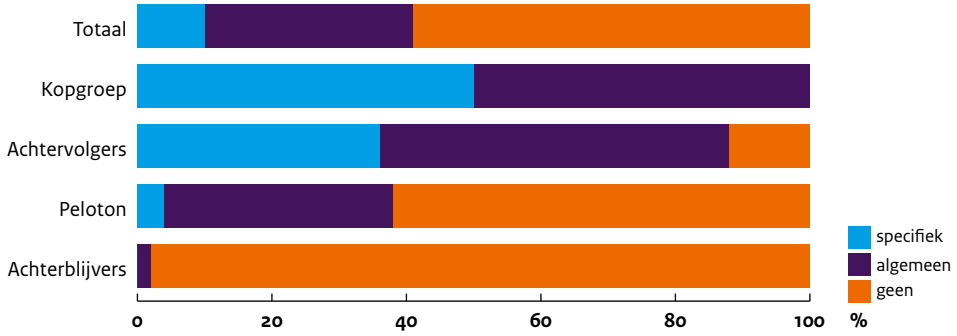
In de grafiek hieronder worden de resultaten per deelnemergroep weergegeven.

Naleving van codes door leveranciers
Van de organisaties die een specifieke beschrijving geven op het gebied van ketenverantwoordelijkheid en het proces van sturing en beheersing, geven 10 organisaties een expliciete toelichting over hoe de organisatie omgaat met toeleveranciers die zich niet houden aan interne of externe codes, en de omstandigheden waaronder de organisatie de relatie met de toeleverancier zou verbreken. Het ontwikkelen van een beleid voor het niet naleven van afspraken door leveranciers is een belangrijke manier om MVO te verankeren in de keten. Dit is een punt dat voor verbetering vatbaar is binnen de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark.

Participatie in samenwerkingsverbanden gericht op verantwoord ketenbeheer
Van de groep organisaties met een toelichting op de activiteiten in verband met ketenverantwoordelijkheid, geven 24 organisaties in hun verslag een toelichting op de wijze waarop de organisatie participeert in samenwerkingsverbanden binnen de sector gericht op verantwoord ketenbeheer.

Toelichting op de keuzes met betrekking tot keteninformatie
Van de deelnemende organisaties geeft ongeveer 10% een toelichting waarin expliciet duidelijk wordt gemaakt welke keuzes de organisatie heeft gemaakt in haar verslaggevingsbeleid ten aanzien van verslaggeving over onderaannemers, toeleveranciers en/of andere indirecte effecten.

Aantal verslagen met omschrijving van de activiteiten m.b.t. ketenverantwoordelijkheid en proces van sturing en beheersing

Themaprijs voor ketenbeheer

Het thema waar het panel van deskundigen in 2010 extra op lette, is ketenbeheer. Het bedrijf dat op dit gebied het beste uit de bus kwam is Philips. Het verslag van Philips bevat zeer uitgebreide informatie over ketenbeheer. Niet alleen de samenwerking van Philips met toeleveranciers wordt helder beschreven, maar ook de acties die Philips zelf onderneemt.

Het bedrijf krijgt hiervoor bredere erkenning. Onlangs heeft Philips voor de derde maal de VBDO ketenbeheer award ontvangen. Deze themaprijs is een bevestiging van een opvallende prestatie.

Gasunie: Self assessment Transparantiebenchmark heeft voor- en nadelen

De visie van Desirée Dijkstra (MVO-coördinator/ Communicatieadviseur)

Gasunie heeft veel aandacht voor veiligheid, gezondheid en milieu omdat men zich realiseert dat dit belangrijk is voor het bestaansrecht op langere termijn. Ook de rapportage over deze thema's heeft al een lange traditie, en komt steeds een niveau hoger te liggen, onder andere als gevolg van de Transparantiebenchmark.

"Maatschappelijk verantwoord ondernemen is voor Gasunie een belangrijk thema waar we steeds meer aandacht aan besteden. Veiligheid, gezondheid en milieu zijn van oorsprong terreinen geweest waar we geen compromissen sluiten. We doen er alles aan, zonder de economische ratio uit het oog te verliezen, want we zijn een publiek bedrijf. Op het gebied van duurzaamheid hebben we onder andere als doelstelling dat we de ontwikkeling van een groengasmarkt in Nederland willen stimuleren. Daarbij speelt het aspect veiligheid een grote rol. We doen uitgebreid onderzoek naar de wijze waarop groen gas veilig in ons netwerk kan worden opgenomen.

Ons eerste rapport op het gebied van Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) dateert uit 1999. We hebben dus een lange traditie op het gebied van maatschappelijke rapportages en leggen de lat steeds een stukje hoger, mede als gevolg van nieuwe wet- en regelgeving en een instrument als de Transparantiebenchmark. Een voorbeeld daarvan is dat we dit jaar voor het eerst uitgebreider zijn gaan rapporteren over stakeholdermanagement en onze ketenverantwoordelijkheid. Dat is een direct gevolg van de herziening van de Transparantiebenchmark die op deze nieuwe onderdelen vragen stelt. We vinden de Transparantiebenchmark een prima instrument om de kwaliteit van de rapportage en de transparantie te beïnvloeden.

Dit jaar was er voor het eerst sprake van de mogelijkheid om door middel van een self assessment de vragen van de Transparantiebenchmark in te vullen. Wij hebben van die optie gebruik gemaakt en geconstateerd dat daar voor- en nadelen aan zitten. Het nadeel is dat het veel tijd kost – in ons geval zo'n 8 uur. We hebben gehoord dat sommige bedrijven er 2 of 3 dagen aan hebben besteed, hetgeen aangeeft dat de vraagstelling vrij uitgebreid is. We hebben de helpdesk erbij nodig gehad, die overigens prima functioneerde. Het voordeel is dat je zelf als geen ander je rapportage kent en dat je nog beter gaat begrijpen waar het bij de Transparantiebenchmark precies om gaat. Naar onze mening is het van belang dat de Transparantiebenchmark de komende jaren een lust blijft en geen last wordt voor deelnemende organisaties en het zou dan ook verstandig zijn om de benchmark niet onnodig verder uit te breiden of complexer te maken.

We hebben besloten dit jaar separaat te rapporteren over onze MVO-activiteiten, omdat je daarmee nadrukkelijk aandacht schenkt aan wat je op dat gebied doet. Dat was voor ons de belangrijkste reden om de verslagen in elk geval het afgelopen jaar nog niet te integreren. Maar we sluiten niet uit dat we dat in de toekomst ooit zullen doen. We stellen ons verslag overigens alleen digitaal via onze website ter beschikking van onze stakeholders, vanuit milieu-overwegingen."

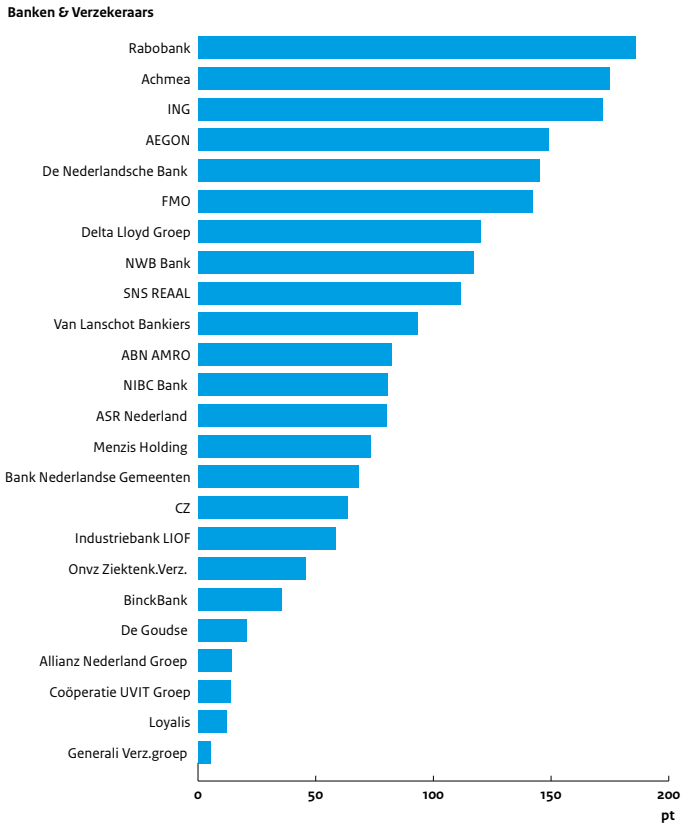
4.2 Dwarsverbanden

4.2.1 Sectorvergelijkingen

4.2.1.1 Inleiding

De Transparantiebenchmark kent ook dit jaar veertien verschillende sectoren. De uitdagingen en dilemma's verschillen per sector, en dat rechtvaardigt een analyse van de score per sector. De sectoren vertonen verschillen in de gemiddelde score. Een lage gemiddelde score zegt iets over de transparantie en daarmee niet noodzakelijkerwijs iets over de prestaties op het gebied van MVO. Om de vergelijkbaarheid tussen sectoren zoveel mogelijk te waarborgen, zijn sectorspecifieke aspecten geïdentificeerd waarop organisaties bij enkele vragen punten konden scoren, gericht op relevantie voor de sector. De navolgende paragrafen zijn naar sector ingedeeld, met een aantal voorbeelden van sectorspecifieke aspecten. Waar relevant zijn de resultaten uit de antwoorden op de vragenlijst van de Transparantiebenchmark aangevuld met inzichten uit gesprekken met bedrijven.

Een aantal thema's is vergelijkbaar over alle sectoren, zoals transparantie over het profiel van de onderneming. Ook de scores binnen de sectoren op het thema 'Strategie en beleid' zijn vergelijkbaar. De thema's 'Relevantie', 'Betrokkenheid van stakeholders', 'Bestuursstructuur en managementbenadering' en 'Duidelijkheid' lopen erg uiteen binnen de sectoranalyse.

4.2.1.2 Banken en Verzekeraars

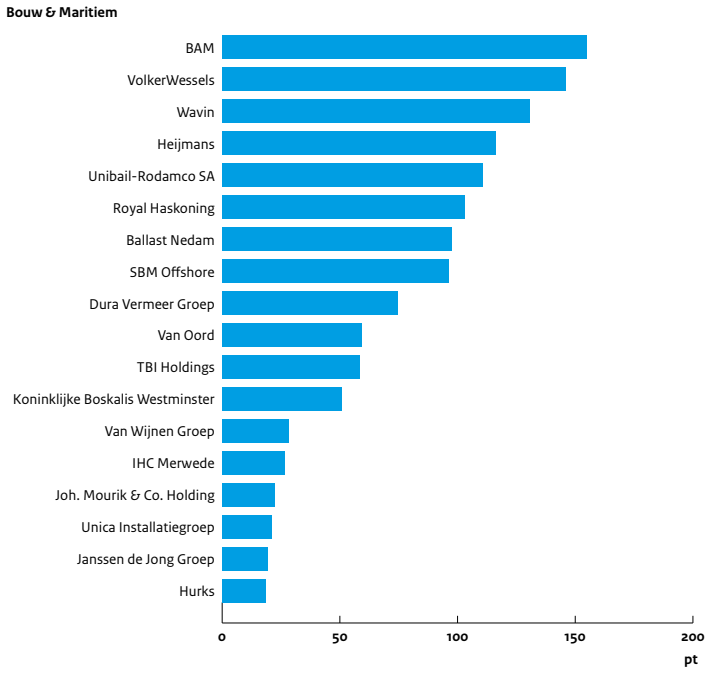
De sector banken en verzekeraars, waaronder 24 ondernemingen binnen de onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark vallen, scoort bovengemiddeld met een gemiddelde score van 86 punten. Dit is hoofdzakelijk terug te voeren op de hoge mate van transparantie in de bedrijfsresultaten, relevantie van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie en de betrokkenheid van stakeholders. Ook is er sprake van een bovengemiddelde mate van transparantie in de bestuursstructuur en managementbenadering in deze sector.

Binnen de sector banken en verzekeraars is specifieke aandacht besteed aan de mate van transparantie in bijvoorbeeld het percentage van investeringen gescreend op sociale en milieuaspecten, de waarde van producten en diensten met een specifiek sociaal maatschappelijk voordeel en toegang tot financiële diensten in dunbevolkte gebieden of in gebieden met een economische achterstand (waaronder het verstrekken van microkredieten). Een ander onderwerp waaraan bijzondere aandacht is besteed binnen deze sector is een beschrijving van interacties met klanten en overige belanghebbenden over sociale en milieurisico's en -kansen.

4.2.1.3 Bouw en Maritiem

Met een gemiddelde score van 74 punten valt de sector bouw en maritiem (met 18 ondernemingen) in de middenmoot van de Transparantiebenchmark. Deze sector scoort bovengemiddeld op relevantie, maar onder gemiddeld op betrouwbaarheid.

Bij de sector bouw en maritiem is specifieke aandacht besteed aan transparantie op onderwerpen zoals toepassing van duurzame constructiematerialen en beleid en maatregelen met betrekking tot energie-efficiëntie. Ook is aandacht besteed aan beleid ten aanzien van onderaannemers, waarbij gekeken wordt naar de impact van de bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving.

4.2.1.4 Consumentenproducten

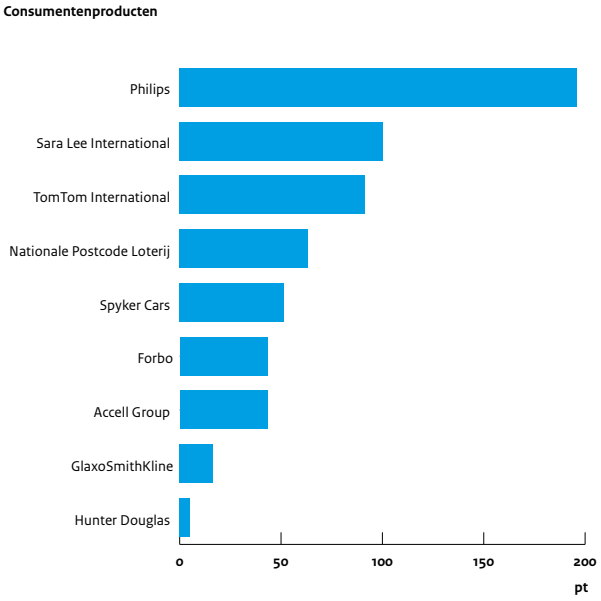
De 9 ondernemingen binnen de sector consumentenproducten scoren gemiddeld 68 punten. De sector scoort gemiddeld hoger op contextuele samenhang in de maatschappelijke verantwoordingsinformatie.

Ook voor consumentenproducten zijn sectorspecifieke aspecten geïdentificeerd. Er is bijvoorbeeld gekeken naar het percentage belangrijke productcategorieën waarvoor levensduuranalyses zijn uitgevoerd en het type informatie over producten dat verplicht wordt gesteld door wet- en regelgeving. Een ander voorbeeld is het percentage van belangrijke producten die onderhevig zijn aan dergelijke informatie-eisen en beleid ten aanzien van keurmerken.

4.2.1.5 Dienstverlening

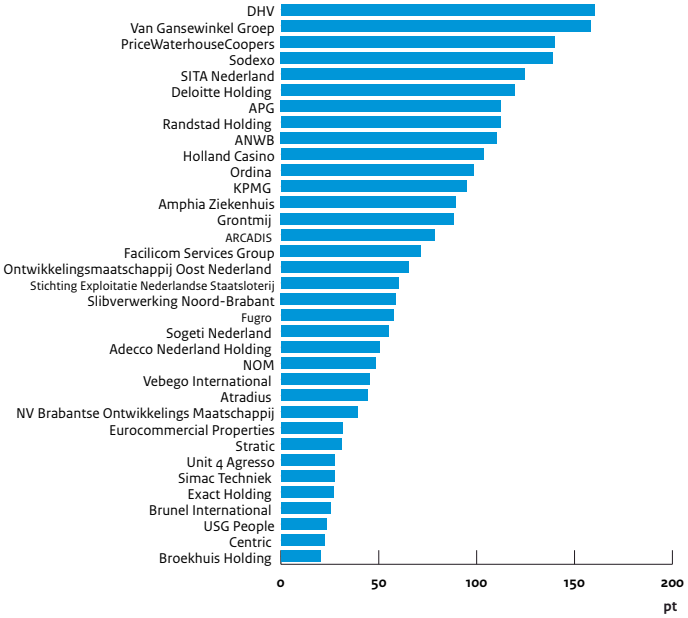
De sector dienstverlening is de grootste onderzoeksgroep binnen de Transparantiebenchmark, met 35 ondernemingen. Deze sector scoort gemiddeld (73 punten) en scoort bovengemiddeld op de thema's 'Profiel' en 'Betrokkenheid van stakeholders'.

Bij de sector dienstverlening is specifieke aandacht besteed aan transparantie op het gebied van onderwerpen zoals het aandeel van specifieke duurzaamheidsdienstverlening, standaarden voor toeleveranciers, beleid en maatregelen ten aanzien van goede werkomstandigheden en 'client selectivity'.

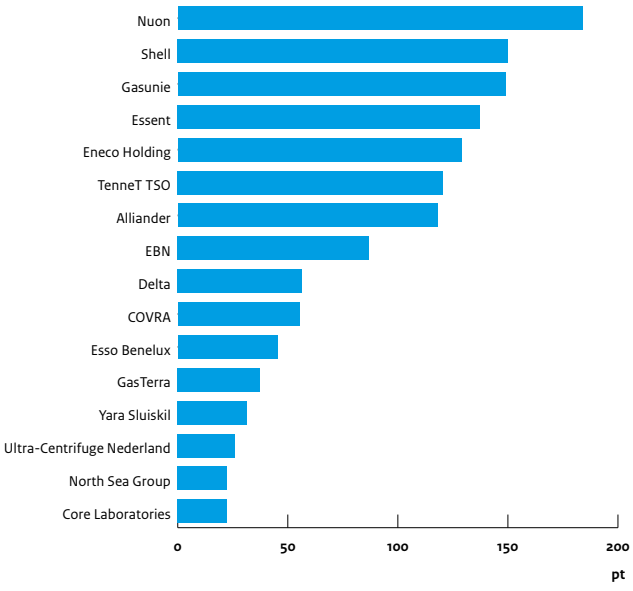

* Sara Lee is niet opgenomen in de Transparantiebenchmark ladder en heeft een aparte vermelding (zie paragraaf 3.2.5). Hier is het bedrijf ter vergelijking wel opgenomen

Dienstverlening

Energie, Olie & Gas

* Sodexo is niet opgenomen in de Transparantiebenchmark ladder en heeft een aparte vermelding (zie paragraaf 3.2.5). Hier is het bedrijf ter vergelijking wel opgenomen

* Core Laboratories is niet opgenomen in de Transparantiebenchmark ladder en heeft een aparte vermelding (zie paragraaf 3.2.5). Hier is het bedrijf ter vergelijking wel opgenomen

4.2.1.6 Energie, olie en gas

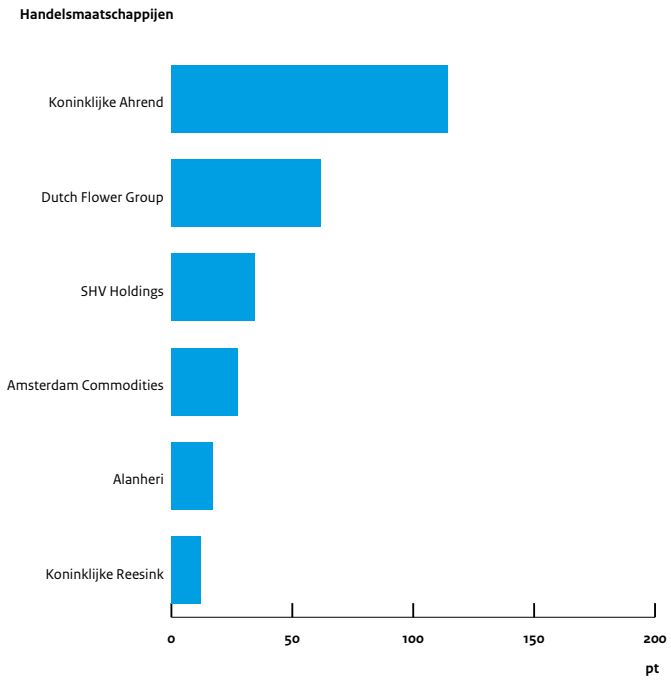
De 16 ondernemingen binnen de sector energie, olie en gas hebben gezamenlijk een bovengemiddelde score, die voornamelijk gerelateerd is aan de hoge mate van transparantie bij de thema's 'Profiel', 'Resultaten' en 'Duidelijkheid' van de verantwoordingsinformatie. De gemiddelde score van de sector is vastgesteld op 86 punten.

Bij de sector energie, olie en gas is specifieke aandacht besteed aan onder andere transparantie over initiatieven ter bevordering van het gebruik van duurzame energie, percentage duurzaam opgewekte energie, allocatie van CO_2-emissierechten of equivalenten onderverdeeld per handelsschema en gemiddelde leveringszekerheid.

4.2.1.7 Handelsmaatschappijen

De 6 ondernemingen binnen de kleinste sector, handelsmaatschappijen, scoren gemiddeld 45 punten binnen de Transparantiebenchmark. De ondergemiddelde score is voornamelijk te wijten aan een beperkte mate van relevantie binnen de maatschappelijke verantwoordingsinformatie en beperkte transparantie op de thema's betrokkenheid van stakeholders en maatschappelijk verslaggevingsbeleid. De transparantie over het profiel van de ondernemingen is gemiddeld vergelijkbaar met de sectoren media, industriële goederen, consumentenproducten, bouw en maritiem en technologie, die een hogere algehele score hebben.

Bij de assessments voor de Transparantiebenchmark voor de sector handelsmaatschappijen is specifieke aandacht besteed aan onder andere het beleid ten aanzien van leveranciers, waaronder bijvoorbeeld de volgende dimensies: herkomst van grondstoffen, arbeidsomstandigheden, impact bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving. Een van de overige sectorspecifieke aspecten is het beleid ten aanzien van onderaannemers waarbij gekeken wordt naar de impact van de bedrijfsvoering op mens, milieu en

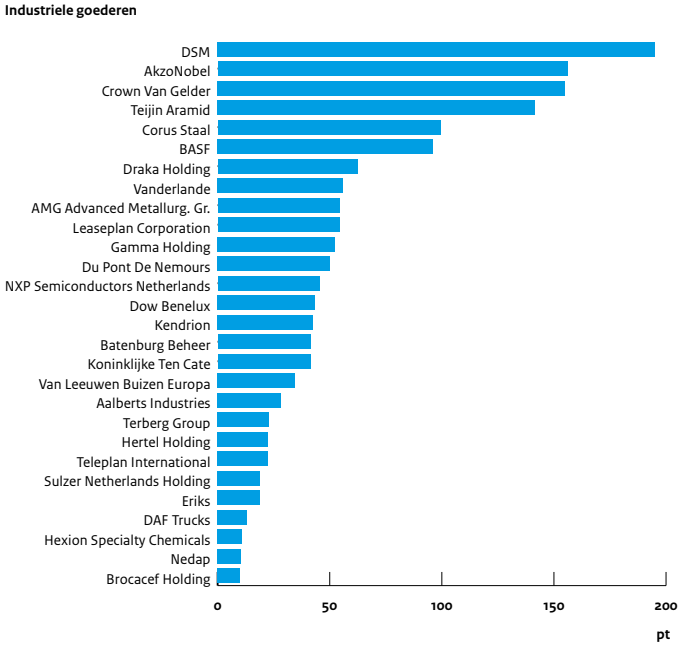

samenleving. Een ander voorbeeld is het percentage van belangrijke productcategorieën waarvoor levensduuranalyses zijn uitgevoerd.

4.2.1.8 Industriële goederen

Met een gemiddelde score van 57 punten bevindt de sector industriële goederen, waarbinnen 28 ondernemingen vallen, zich tussen de sectoren consumentenproducten en media.

Bij de sector industriële goederen is, naast de reguliere vragen, specifieke aandacht besteed aan transparantie over onderwerpen relevant voor de sector, zoals eco-efficiëntie van geproduceerde goederen, hergebruik van materialen en teruggehaalde producten in het productieproces, aantal gevallen van niet-naleving van regelgeving en vrijwillige codes betreffende gevolgen voor gezondheid en veiligheid van producten gedurende de levensduur en beleid ten aanzien van onderaannemers waarbij gekeken wordt naar de impact van de bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving.

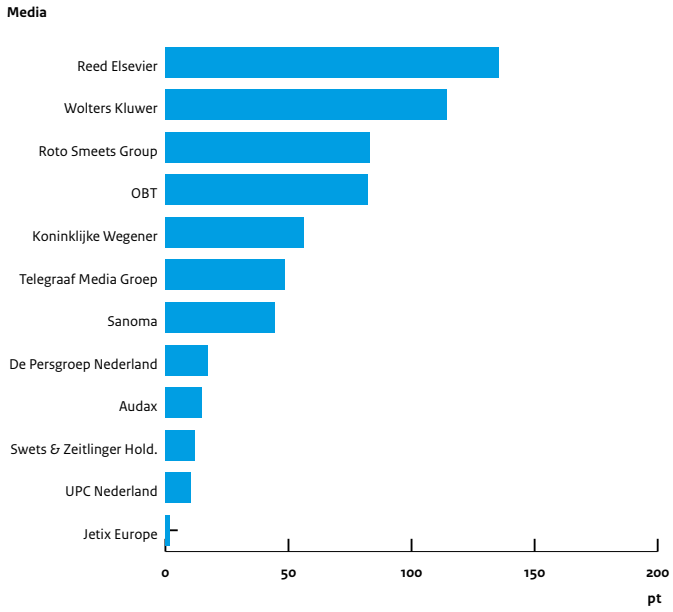

* BASF is niet opgenomen in de Transparantiebenchmark ladder en heeft een aparte vermelding (zie paragraaf 3.2.5). Hier is het bedrijf ter vergelijking wel opgenomen

4.2.1.9 Media

De mediasector scoort met 12 ondernemingen de ondergemiddelde score van 52 punten. De mate van transparantie op de verschillende thema's is relatief vergelijkbaar met de overige sectoren. Naar verhouding scoort de mediasector echter laag op contextuele samenhang.

In deze sector is ook specifieke aandacht besteed aan transparantie over sectorspecifieke onderwerpen met betrekking tot media. Het gaat er bijvoorbeeld om of er een gedragscode ten aanzien van ethisch handelen en privacy van toepassing is, of er inzicht in lobby-activiteiten ten aanzien van vrije media verschaft wordt en of er inzicht wordt geboden in het beleid ten aanzien van verantwoord productgebruik.

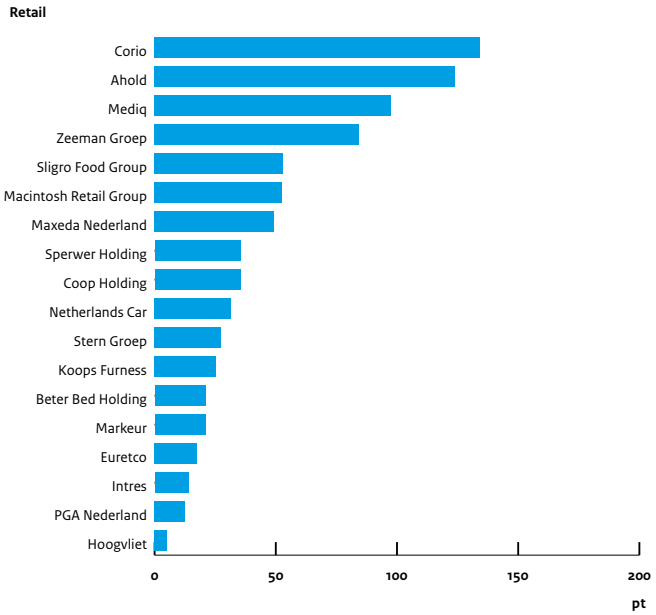

* Sanoma is niet opgenomen in de Transparantiebenchmark ladder en heeft een aparte vermelding (zie paragraaf 3.2.5). Hier is het bedrijf ter vergelijking wel opgenomen

4.2.1.10 Retail

De retailsector (18 ondernemingen) scoort iets hoger dan de sector universiteiten en overig, met een gemiddelde van 47 punten. 'Contextuele samenhang' en 'Betrouwbaarheid' zijn thema's waar niet hoog op gescoord wordt.

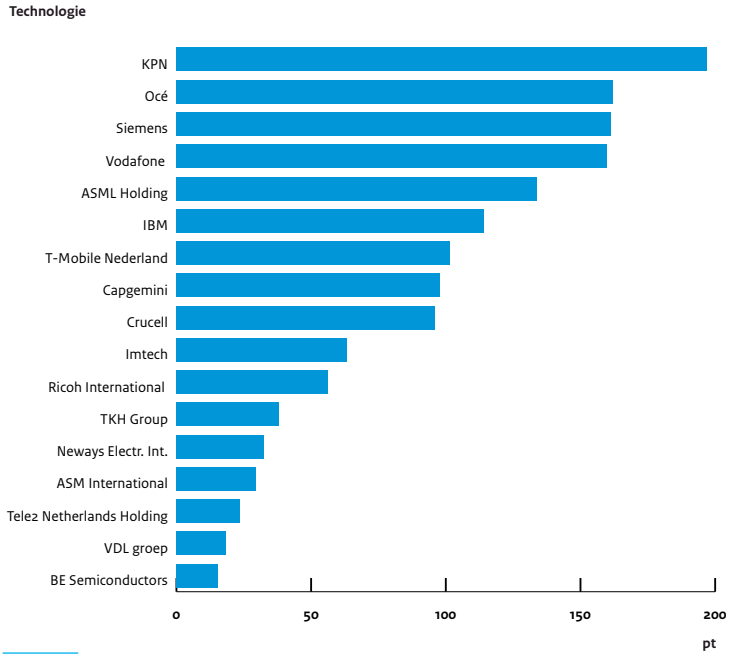
Relevante aspecten waaraan bijzondere aandacht is besteed bij de retailsector, zijn onder andere het beleid, maatregelen en percentage van lokaal betrokken grondstoffen en producten, het percentage van relevante toeleveranciers dat onderzocht is op mensenrechtenbeleid en voedselveiligheid en het percentage van aangeboden of verkochte producten onderverdeeld in biologische producten, natuurlijke producten, fair trade en/of niet-genetisch gemodificeerde producten. Een ander voorbeeld is de impact op het milieu als gevolg van het vervoeren van producten en materialen uitgedrukt in CO_2-equivalenten.

4.2.1.11 Technologie

De technologiesector (18 ondernemingen) biedt een bovengemiddelde mate van transparantie en scoort het hoogst op betrouwbaarheid van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie. Ook wordt een bovengemiddelde mate van transparantie geboden in de strategie en het beleid. Aan betrokkenheid van stakeholders is in deze sector over het algemeen veel aandacht besteed in de maatschappelijke verantwoordingsinformatie. De gemiddelde score binnen de sector technologie is vastgesteld op 89 punten.

Binnen de sector is specifieke aandacht besteed aan een aantal sectorspecifieke aspecten, zoals het percentage van belangrijke productcategorieën waarvoor levensduuranalyses zijn uitgevoerd, type informatie over producten dat verplicht wordt gesteld door wet- en regelgeving en het percentage van belangrijke producten die onderhevig zijn aan dergelijke informatie-eisen en beleid ten aanzien van leveranciers, waaronder bijvoorbeeld de volgende dimensies: herkomst van grondstoffen, arbeidsomstandigheden, impact bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving.

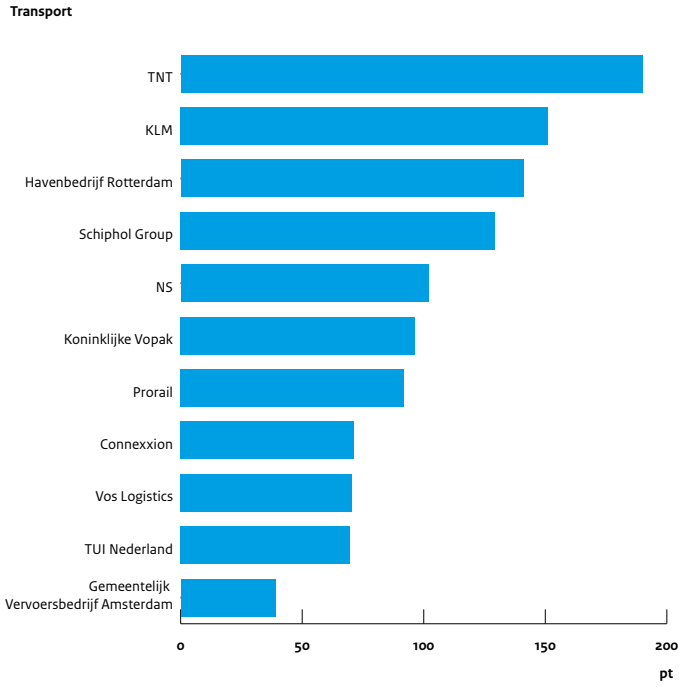
* Siemens, IBM en Capgemini zijn niet opgenomen in de Transparantiebenchmark ladder en hebben een aparte vermelding (zie paragraaf 3.2.5). Hier zijn deze bedrijven ter vergelijking wel opgenomen

4.2.1.12 Transport

De 11 ondernemingen binnen de sector transport hebben de hoogste gemiddelde score in de Transparantiebenchmark, te weten 105 punten. Daarmee ligt de score ruim boven de gemiddelde score.

Naar verhouding bieden ondernemingen binnen de transportsector een hogere mate van transparantie op hun 'Resultaten', 'Strategie en beleid', 'Bestuursstructuur en managementbenadering', 'Relevantie',' Maatschappelijk verslaggevingsbeleid' en 'Betrokkenheid van stakeholders'.

Voor de transportsector is in de Transparantiebenchmark specifieke aandacht besteed aan transparantie over bijvoorbeeld initiatieven gericht op het gebruik van duurzame energiebronnen en ter verhoging van de energie-efficiëntie en het inzicht in de resultaten van milieu-impactstudies.

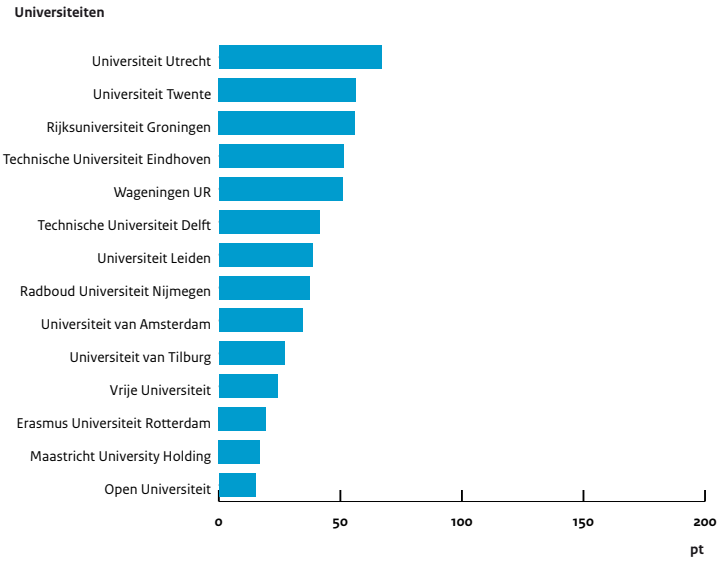
4.2.1.13 Universiteiten

De Transparantiebenchmark heeft zoals eerder vermeld betrekking op de mate van transparantie in de maatschappelijke verantwoordingsinformatie van ondernemingen binnen de onderzoeksgroep. Prestaties op het gebied van maatschappelijk verantwoord ondernemen of maatschappelijke relevantie worden niet gemeten. Om deze reden is het mogelijk dat, ondanks de maatschappelijke relevantie van universiteiten over het algemeen, laag gescoord wordt binnen de sector met de laagste gemiddelde score van 38 punten. De analyse van de resultaten van de 14 universiteiten binnen de onderzoeksgroep wijst uit dat over het algemeen laag gescoord wordt op 'Betrouwbaarheid', 'Betrokkenheid van stakeholders' en 'Contextuele samenhang'. De lage score staat in verband met het feit dat een aantal thema's binnen de Transparantiebenchmark voornamelijk betrekking heeft op de interne bedrijfsvoering van de organisatie. Deze wordt door de stakeholders over het algemeen minder belangrijk geacht dan de onderwijsfunctie van universiteiten. Het thema ketenverantwoordelijkheid is bijvoorbeeld minder van toepassing op universiteiten. Op de thema's 'Profiel', 'Strategie en beleid' en 'Resultaten' wordt over het algemeen gemiddeld gescoord, naar verhouding vergelijkbaar met andere sectoren.

Bij de sector universiteiten is bijzondere aandacht besteed aan sectorspecifieke aspecten zoals ter beschikking stellen van kennis (pro bono), standaarden voor toeleveranciers en initiatieven ten aanzien van duurzame studentenhuisvesting.

4.2.1.14 Voedsel en drank

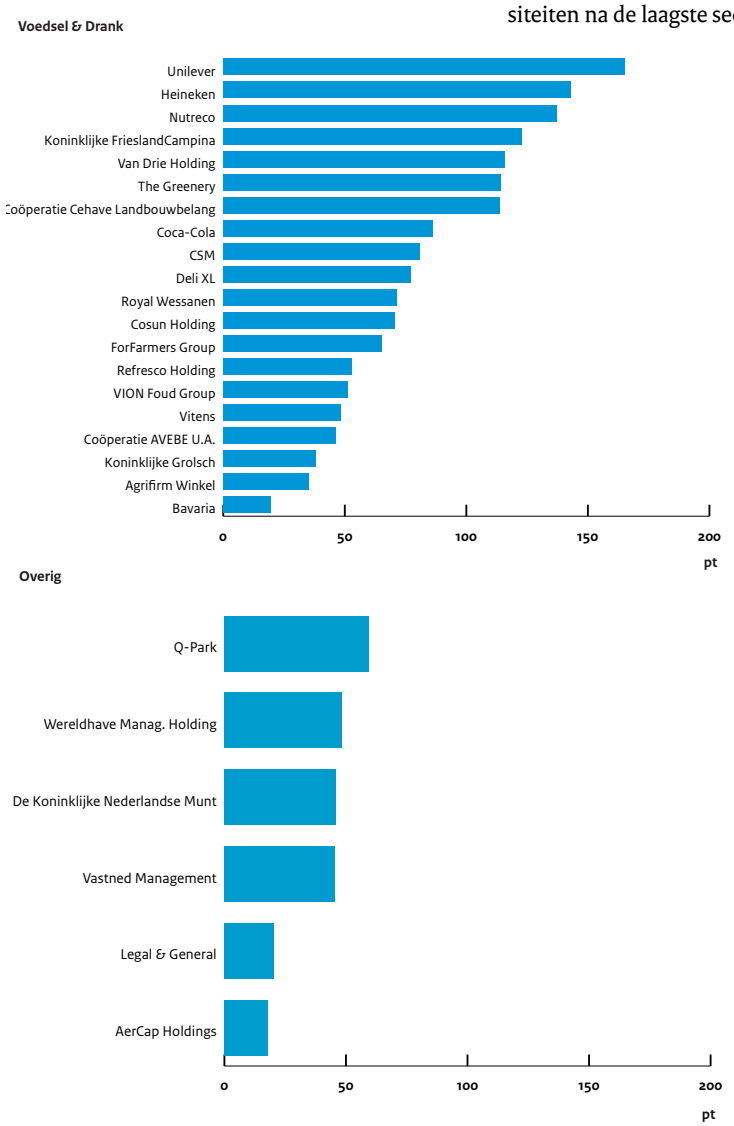
De sector voedsel en drank scoort iets bovengemiddeld in de Transparantiebenchmark, met een gemiddelde score van 83 punten. De betrouwbaarheid van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie van de 20 ondernemingen in deze sector is beduidend lager in vergelijking met de hoger scorende sectoren (transport, energie, olie en gas, banken en verzekeraars en technologie). De duidelijkheid in verslaggeving van de sector voedsel en drank is echter bovengemiddeld, evenals transparantie over het profiel van de ondernemingen binnen de sector waarop, samen met de sector energie, olie en gas, de hoogste score wordt behaald. Er worden gemiddelde scores behaald op de thema's 'Contextuele samenhang' en 'Relevantie'.

Voor deze sector is specifieke aandacht besteed aan de mate van transparantie over onderwerpen zoals beleid ten aanzien van duurzame en verantwoorde productie en consumptie, verpakkingen, waterverbruik en inzicht in de inkoop van grondstoffen.

4.2.1.15 Overig

De sector overig bevat ondernemingen die dusdanig anders van aard zijn dat ze niet onder de andere sectoren ondergebracht kunnen worden. Samen met handelsmaatschappijen is dit de kleinste onderzoeksgroep van de Transparantiebenchmark. Opvallend is dat in de sector overig géén punten gescoord worden op betrouwbaarheid. De gemiddelde score van deze sector is 40 punten, op universiteiten na de laagste sectorscore.

TU Delft: duurzaamheid in de genen

De visie van Joost Verhaar (beleidsmedewerker Instellingsbeleid), Adri Sloot (senior beleidsmedewerker Instellingsbeleid) en Hans Krul (secretaris van de universiteit)

De TU Delft neemt duurzaamheid zeer serieus, zowel in de eigen bedrijfsvoering als in onderzoek en onderwijs gericht op duurzaamheid. De lage score op de Transparantiebenchmark doet daar niets aan af.

"Een universiteit is niet te vergelijken met een productieonderneming of een handelsbedrijf. Dat verklaart waarschijnlijk waarom we op een aantal punten moeite hebben met het invullen van de vragenlijst van de Transparantiebenchmark.

Een aantal onderwerpen – zoals de vragen over ketenverantwoordelijkheid – zijn bij ons simpelweg niet van toepassing, en dat is best frustrerend want het gevolg is dat je als universiteit dan eigenlijk per definitie niet hoog kunt scoren. Je ziet dat effect niet alleen bij de TU Delft terug, maar ook bij andere universiteiten: over de hele linie scoren universiteiten laag. We beseffen dat de Transparantiebenchmark an sich niets zegt over hoe duurzaam een organisatie is, maar toch is het wel licht frustrerend om zo laag te scoren.

Niettemin zijn we positief over het instrument. Het past prima bij de tijdgeest, waarin de maatschappelijke roep om heldere verantwoording over je prestaties luid klinkt. We kunnen ons ook best voorstellen dat het vergelijken van de transparantie van organisaties over de brede linie een stimulerend effect heeft en achterblijvers kan aansporen om wat meer te gaan doen. Ook in ons geval leidt het beantwoorden van de vragen tot extra activiteiten op het gebied van duurzaamheid en creëert het ook weer extra aandacht voor het thema in de top. De vragen houden je eigenlijk een spiegel voor.

We doen hier heel veel aan duurzaamheid. We passen warmte-koude technieken toe op ons sciencepark, we hebben onze eigen energie-opwekking en in onze missie ten aanzien van onderwijs en onderzoek neemt duurzaamheid een centrale plaats in. We hebben het dus eigenlijk elke dag over duurzaamheid. En we laten dat ook in onze externe communicatie zien. Naast een officieel jaarverslag hebben we een sociaal jaarverslag en een publicatie over de highlights van het afgelopen jaar. Daarin laten we onder andere zien hoe we bijvoorbeeld met toonaangevend en maatschappelijk relevant onderzoek bijdragen aan een meer duurzame wereld, ook met heel praktische voorbeelden die voor een breed publiek begrijpelijk zijn. We vinden dat we daarmee dus erg transparant zijn, maar zien dat niet per definitie terug in de benchmark. Het instrument maakt ons ook duidelijk dat we lang niet over al onze duurzame initiatieven rapporteren en we gaan dat in de toekomst dan ook meer doen.

De typologie van een universiteit sluit niet goed aan op het nu gehanteerde stramien van de benchmark en dat verklaart waarschijnlijk de lage score. We laten ons er vooral niet door afleiden en gaan gewoon door op de ingeslagen weg.

Duurzaamheid in de eigen bedrijfsvoering zal de komende jaren nadere invulling krijgen en dat geldt ook specifiek voor het thema diversiteit. Ons onderwijs- en onderzoeksveld is traditioneel natuurlijk nogal een mannenbolwerk en we doen er alles aan om bijvoorbeeld meer vrouwelijke hoogleraren aan ons te binden door eventuele belemmeringen – bijvoorbeeld bij de terugkeer na een zwangerschapsverlof – zoveel mogelijk weg te nemen. We onderstrepen onze ambities op dat punt ook met de ondertekening van het charter Talent to the Top. Ook bij de instroom van studenten streven we naar diversiteit en proberen we ook zoveel mogelijk buitenlandse studenten aan te trekken. Dat is simpelweg een kwestie van behoud en/of groei van ons marktaandeel."

4.2.2 Internationale vergelijkingen

4.2.2.1 Achtergrond

Steeds meer organisaties komen tegemoet aan de wens van stakeholders om de financiële en niet-financiële verantwoording (tegelijkertijd) te publiceren en toe te lichten. Op wereldschaal zetten (Europese) multinationals de toon door in hun verslaggeving verantwoording af te leggen over milieu- en sociale prestaties en harde doelstellingen te formuleren voor onder andere CO_2-reductie, diversiteit en maatschappelijke betrokkenheid. Ook de grote internationale vermogensbeheerders onderschrijven het belang van de internationale ontwikkeling over niet-financiële verslaggeving. Niet zozeer vanwege de verslaggeving op zich, maar vooral vanwege het inzicht dat kan worden verkregen in de kansen en risico's van de ondernemingen waarin zij beleggen. Bekende incidenten in het afgelopen jaar hebben aangetoond dat niet-financiële voorvallen grote financiële consequenties kunnen hebben.

In dit kader is het goed te wijzen op twee trends: het toegenomen gebruik van richtlijnen als het GRI en het instellen van het IIRC (International Integrated Reporting Committee). Het GRI wordt alom toegepast in de verslaggeving bij organisaties wereldwijd. En IIRC, een initiatief dat zich ten doel heeft gesteld een verbeterd raamwerk te ontwikkelen voor zowel financiële als niet-financiële rapportage, wordt breed gesteund door grote beleggers waaronder het Britse Railpen en het Nederlandse APG, de International Accounting Standards Board, accountantskantoren en beursgenoteerde organisaties als Nestlé en NovoNordisk. Het nieuwe raamwerk zal worden voorgelegd aan vertegenwoordigers van de G20 en zal op de agenda worden geplaatst op de G20-conferentie met de wereldleiders in Frankrijk in 2011.

Een aantal landen toont zich reeds assertief, door verplichtingen ten aanzien van niet-financiële verantwoordingsinformatie vast te leggen in wet- en regelgeving. Zweden, Frankrijk en Denemarken kennen een verplichting van milieu- en sociale rapportage voor een groot deel van de organisaties. In Australië dienen grote ondernemingen transparant te zijn over hun CO_2-emissies. En in Zuid-Afrika wordt geïntegreerde verslaggeving vanaf 2011 verplicht gesteld voor alle beursgenoteerde ondernemingen. Nederland stelt zich vooralsnog vrijblijvender op. Verslaggeving over corporate governance is sinds de code-Tabaksblat en -Frijns gemeengoed in het financiële jaarverslag. De Richtlijn 400 van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ 400) heeft deze status echter niet. RJ400 is bovenal richtinggevend, niet verplichtend.

4.2.2.2 Internationale vergelijking

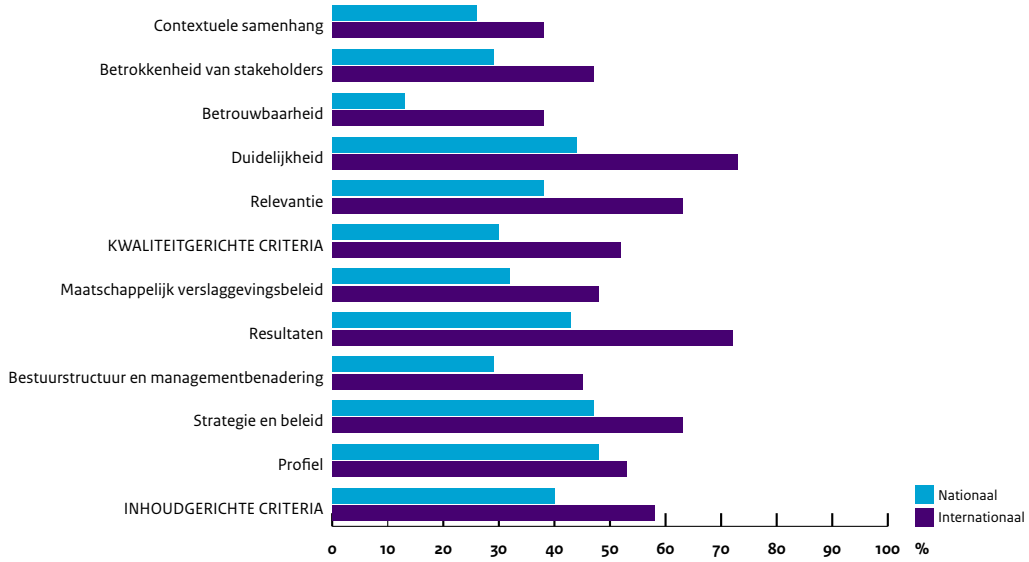
Naar aanleiding van een groeiende behoefte onder deelnemers aan de Transparantiebenchmark om inzicht te krijgen in hoe de eigen scores zich verhouden tot scores van internationale peers is ruimte gecreëerd voor vergelijkingen tussen sectoren en thema's op nationale en internationale schaal. Om internationaal erkende koplopers per sector te identificeren is gebruikgemaakt van toonaangevende duurzaamheidsbenchmarks, indices en rankings. Met behulp van een rekenmodel is vastgesteld welke organisaties systematisch hoog scoren op de diverse benchmarks, indices en rankings en derhalve in aanmerking komen voor *good practice examples*. De verslagen van deze organisaties zijn vervolgens beoordeeld op de criteria van de Transparantiebenchmark.

Hieronder staat een overzicht van benchmarks, indices, rankings, en richtlijnen op basis waarvan de internationale sector groepen zijn geïdentificeerd. De namen van de geselecteerde internationale koplopers per sector zijn te vinden in bijlage A4.

Dow Jones Sustainability Index (STOXX)
FTSE4Good
Ethibel
ASPI Eurozone Index
Good Company ranking
World's most ethical companies
Reputation Institute Awards
Report Watch
Global 100 (most sustainable companies in the world)
Corporate register
GRI ranking
Accountability
KPMG Survey for Corporate Responsibility reporting

Hoewel door het ontbreken van stringente en verplichtende rapportagerichtlijnen voor niet-financiële verantwoordingsinformatie verslagen buitengewoon divers zijn in termen van inhoud en vorm, is het algehele patroon dat *good practice examples* relatief transparant zijn over resultaten, strategie en beleid, en voor wat betreft de kwaliteit van de verslaggeving tamelijk hoog scoren op duidelijkheid en relevantie. De verslagen zijn het minst transparant over de contextuele samenhang en de betrouwbaarheid van de gerapporteerde informatie. Dit patroon komt vrijwel overeen met het scorepatroon van de Nederlandse deelnemers op de diverse thema's.

Voor wat betreft de resultaten kenmerken vrijwel alle internationale verslagen zich door een duidelijke triple bottom line-structuur, waarbij evenwichtig aandacht wordt geschonken aan de economische, milieu- en sociale prestaties van de onderneming. Onder andere Accor, Danone, HSBC en Intel bieden een sprekend overzicht van de behaalde resultaten in het perspectief van eerder gestelde doelstellingen. Meer dan bij de Nederlandse verslagen, worden prestaties in kwantitatieve termen toegelicht. Een cijfermatige verantwoording van resultaten en doelstellingen heeft een aantal voordelen boven een beschrijvend verslag. Ervan uitgaande dat de informatie juist is, toont de onderneming zich allereerst kwetsbaar (concrete

De grafiek toont het gemiddeld behaalde aantal punten per categorie afgezet tegen het maximaal aantal te behalen punten per categorie.

resultaten) en derhalve transparant. Ten tweede impliceert een cijfermatige onderbouwing van resultaten de aanwezigheid van (interne) systemen (IT-) en/of governancestructuren welke garant staan voor de aanlevering van cijfers en percentages op milieu- en sociaal gebied. Derhalve is het een graadmeter voor de mate waarin organisaties MVO serieus nemen. Ten derde creëren cijfermatige doelstellingen een zeker commitment, intern en richting eventuele aandeelhouders.

Betrouwbaarheid
Overigens is de aanwezigheid van kwantitatieve informatie niet per definitie een indicatie voor de kwaliteit van een verslag. De betrouwbaarheid van de data kan afgeleid worden uit de aanwezigheid van een assurancerapport. Ook een oordeel van materiedeskundigen kan bijdragen aan de geloofwaardigheid van een verslag. Parallel aan de wereldwijde opkomst van MVO-verslaggeving, is het aantal verslagen met een verificatie toegenomen. Voor wat betreft de geselecteerde internationale *good practice examples* is over 75% van de duurzaamheidsverslagen of duurzaamheidsindicatoren als onderdeel van het geïntegreerd verslag, een verklaring van een onafhankelijke partij over de betrouwbaarheid van de informatie afgegeven. Dit is beduidend hoger dan het Nederlands gemiddelde van 20%.
Good practice examples refereren vaker dan Nederlandse verslagen aan de GRI-rapportagerichtlijnen. Voor 75% van de internationale verslagen is de structuur gebaseerd op de GRI-richtlijnen of is een Annex opgenomen met verwijzingen naar de GRI-indicatoren, waarbij het applicatieniveau uiteenloopt. De Nederlandse verslagen refereren in 35% van de gevallen aan de GRI-rapportagerichtlijnen. Hoewel toepassing van de GRI-richtlijnen niet verplicht is, toont dit percentage aan dat deze richtlijnen algemeen geaccepteerd zijn bij organisaties met toonaangevende verslagen en derhalve als voorbeeld kunnen dienen voor Nederlandse organisaties.

Ketenverantwoordelijkheid
Voor wat betreft ketenverantwoordelijkheid is het opvallend dat de verslagen van internationale peers nog duidelijk ruimte voor meer transparantie tonen. Internationale verslagen vertonen derhalve gelijkenissen met het gemiddelde Nederlandse verslag. Hoewel ketenverantwoordelijkheid internationaal zichtbaar aan momentum wint (organisaties rapporteren bijvoorbeeld steeds vaker over scope 3-emissies en integreren LCA-studies in de bedrijfsvoering), slaagt een minderheid van de organisaties erin het beleid ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid in specifieke termen toe te lichten (46%). 40% van de verslagen bevat alleen een algemene beschrijving, en 14% bevat geen beschrijving.
Voor wat betreft de activiteiten op het gebied van ketenverantwoordelijkheid en het onderhavige proces van sturing en beheersing, bevat 46% van de verslagen een algemene toelichting en 20% geen toelichting. Het is niet onwaarschijnlijk dat met het toenemende bewustzijn dat de reputatie en continuïteit van organisaties mede afhankelijk is van incidenten, mensenrechten, grondstofschaarste e.d. elders in de keten, de transparantie over ketenverantwoordelijkheid zal toenemen.

Geïntegreerde verslaggeving
Het aantal organisaties dat financiële en niet-financiële informatie integreert in één en hetzelfde verslag neemt toe. Geïntegreerde verslaggeving wordt beschouwd als de vervolgstap op separate verslaggeving. Het vormt een krachtige indicatie dat MVO wordt opgevat als een van de prioritaire gebieden als onderdeel van de strategie en is verankerd in de bedrijfsvoering. 19% van de *good practice examples* heeft een geïntegreerd verslag. Voorbeelden van organisaties met geïntegreerde verslaggeving in de diverse sectoren zijn Novartis, Novo Nordisk, BASF en Roche. Overigens is het geïntegreerde verslag niet alleen voorbehouden aan internationale organisaties.

Van de Nederlandse deelnemers aan de Transparantiebenchmark hebben onder meer

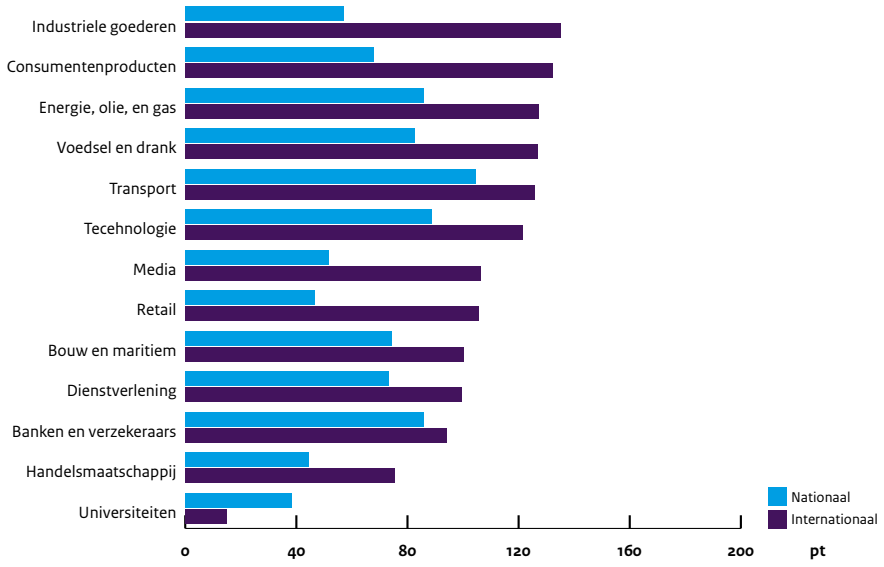
Philips, Rabobank, AkzoNobel en TNT een geïntegreerd verslag. Voor wat betreft de overige *good practice examples*, heeft 73% van de organisaties een MVO verslag in combinatie met een financieel verslag. 8% van de organisaties rapporteert enkel over de financiële prestaties, aangevuld met een zijdelingse uitstap naar MVO-informatie. Het betreft hier de universiteiten en financiële instellingen.

Sectoren

De sector industriële goederen is de internationale lijstaanvoerder op de criteria van de Transparantiebenchmark. Deze sector wordt op korte afstand gevolgd door respectievelijk consumentenproducten, energie, olie en gas, transport, voedsel en drank, en technologie. De lijst wordt gesloten door de universiteiten.

Over het algemeen scoren traditionele productiesectoren hoger op de criteria dan dienstverlenende sectoren. Voor productie organisaties is de impact van milieuprestaties op de continuïteit en reputatie van organisaties meer evident en zijn de gelieerde risico's hoger. Omvangrijke milieu-incidenten in het afgelopen jaar hebben andermaal aangetoond dat compromissen ten aanzien van MVO funest kunnen zijn. Organisaties worden zodoende uitgedaagd verantwoording af te leggen over hun milieuprestaties, doelstellingen en beleid en dit op transparante wijze vast te leggen in hun jaarlijkse verslaggeving. Siemens toont zich op dit gebied een koploper. Siemens licht in zijn verslag de belangrijkste resultaten toe, en refereert voor een zeer gedetailleerde (en transparante) verhandeling van de resultaten naar zijn milieu portfolio op de interactieve website die voor iedereen toegankelijk is.

De naar verhouding hoge scores voor de sectoren consumentenproducten en voedsel en drank, zijn onder meer verklaarbaar vanuit de 'business to consumer' rationale. Organisaties in deze sectoren zijn relatief gevoelig voor kritiek en dienen flexibel te zijn voor wereldwijde trends op het gebied van communicatie. Branding en imago zijn dus belangrijk, en MVO speelt daarbij een wezenlijke rol. Het is derhalve niet onwaarschijnlijk dat MVO-inspanningen worden vastgelegd in de jaarlijkse verslaggeving. De verschillen tussen de

scores van de *good practice examples* en de Nederlandse sectorgenoten zijn het grootst voor de sectoren industriële goederen, consumentenproducten, retail, media en voedsel en drank. Met name de organisaties in de farmaceutische industrie (als onderdeel van de sector consumentenproducten) tonen zich transparant op het gebied van verslaggeving over MVO. Novo Nordisk en Novartis zetten daarbij de toon.

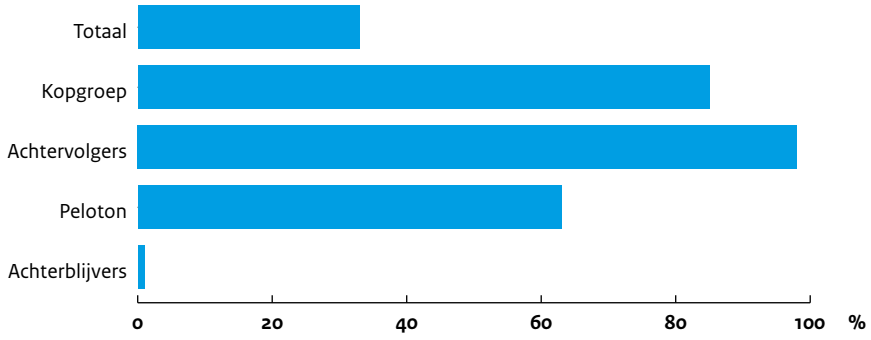
4.2.3 Het GRI en score op de Transparantiebenchmark

Bij de ondernemingen met aparte maatschappelijke verslaggeving is ook gekeken naar de gehanteerde verslaggevingsstandaard. Door een groot deel van de organisaties werd verwezen naar de standaard van het GRI. In de grafiek hieronder is te zien dat het grootste gedeelte van de koplopers en achtervolgers gebruikmaakt van het GRI als verslaggevingsrichtlijn. Opvallend is dat koplopers gemiddeld minder vaak gebruikmaken van het GRI dan de achtervolgers. Bij de koplopers maken twee bedrijven hiervan geen gebruik; bij de achtervolgers maken alle bedrijven gebruik van het GRI als verslaggevingsrichtlijn. Hiermee is het toepassen van het GRI niet direct te relateren aan de score op de Transparantiebenchmark.

Zoals eerder aangegeven, refereren de internationale *good practice examples* vaker dan Nederlandse verslagen aan de GRI-rapportagerichtlijnen. Voor 75% van de internationale (koploper)verslagen is de structuur gebaseerd op de GRI-richtlijnen of is een Annex opgenomen met verwijzingen naar de GRI-indicatoren, waarbij het applicatieniveau uiteenloopt. De Nederlandse verslagen refereren in 35% van de gevallen aan de GRI-rapportagerichtlijnen.

De verdeling in GRI-applicatieniveau onder de koplopers is als volgt: 45% van de koplopers rapporteert op niveau A+ (waarbij de 'plus' staat voor externe verificatie van het verslag); 30% rapporteert op niveau B+. De resterende koplopers hanteren of geen GRI (20%)of hebben een ander applicatieniveau (5%).

Rapporten met GRI als verslaggevingsrichtlijn

5 Evaluatie

Het is de filosofie achter de Transparantiebenchmark dat een organisatie die transparant aan de omgeving laat zien hoe zij in de maatschappij staat en hoe ze omgaat met het thema duurzaamheid, als gevolg van die transparantie vaak geprikkeld wordt om de prestaties op dit gebied nog verder te verbeteren. De informatie die met de buitenwereld wordt gedeeld is immers een prima basis om de dialoog aan te gaan met de stakeholders en deze dialoog leidt in de regel tot verbeteringen. Bij ondernemingen die nog minder ver zijn op het gebied van duurzaamheid leidt transparantie tot kritische zelfreflectie op dit terrein en daarmee ook tot verbeteringen.

5.1 Dialoog met deelnemers

Bij zo'n filosofie past ook een projectaanpak voor de Transparantiebenchmark die recht doet aan deze doelstelling. Een aanpak die evolueert op basis van ervaringen en waarin ruimte is voor dialoog met de deelnemers. In dat kader is dit jaar geïnvesteerd in een dialoog met de deelnemende organisaties, bijvoorbeeld door het organiseren van een masterclass voor deelnemers aan de Transparantiebenchmark die starten met rapportage over MVO.

Eind 2010 is er een bijeenkomst geweest met een aantal deelnemers om te praten over (de ervaringen met) de Transparantiebenchmark. Ook hebben we in deze rapportage voor het eerst een aantal interviews met deelnemende organisaties opgenomen waarin hun dilemma's en visies naar voren komen. Tot slot hebben er een aantal evaluatiebijeenkomsten plaatsgevonden met bedrijven aangaande de self-assessment tool. Belangrijke signalen uit de contacten met deelnemende organisaties zijn:

- De methode van self assessment wordt door de meerderheid van de deelnemers als positief ervaren, ondanks de benodigde tijdsbesteding. Hier moet bij worden vermeld dat het reageren op de score door bedrijven die ervoor hebben gekozen om geen self assessment te doen, ook tijd kost.
- Organisaties hebben behoefte aan tijdige communicatie over de Transparantiebenchmark, inclusief communicatie van de lijst met scores.
- Ondanks de doelstellingen van de Transparantiebenchmark ligt bij diverse organisaties de focus op de score en de plaats op de ranglijst. De vraag is of de score in zo'n geval daadwerkelijks iets zegt over de werkelijke transparantie en/of het werkelijke verhaal over MVO.
- Organisaties zijn op zoek naar een manier om hun prestaties op het gebied van MVO kenbaar te maken. Het jaarverslag wordt hiervoor niet altijd als het optimale middel gezien.
- Het sectoroverstijgend vergelijken van prestaties op het gebied van transparantie is volgens sommigen eigenlijk per definitie niet mogelijk, omdat de uitdagingen in verschillende sectoren sterk verschillen. Een constatering die we voor een deel kunnen ondervangen door per sector te rapporteren. In dit rapport vindt u dan ook in paragraaf 4.2.1 de betreffende sectoranalyses.
- De vergelijkbaarheid van ondernemingen wordt bemoeilijkt door verschillen in omvang. Een kleine organisatie heeft andere uitdagingen op transparantie- en MVO-gebied dan een multinational met internationale activiteiten.

Het ministerie van EL&I is dankbaar voor de ontvangen reacties en zal deze gebruiken om het instrument Transparantiebenchmark verder te verbeteren. Alle organisaties in de onderzoeksgroep zullen via de website www.Transparantiebenchmark.nl op de hoogte worden gehouden van relevante ontwikkelingen.

5.2 Reflectie op aanpassingen in de Transparantiebenchmark 2010

De ervaringen van de voorgaande jaren hebben geleid tot een inhoudelijke herziening van de criteria. Het doel van deze herziening was om zowel koplopers als achterblijvers meer te stimuleren, zowel op inhoud als op kwaliteit. Een van de aanpassingen betreft een inhoudelijke uitbreiding: thema's zoals ketenverantwoordelijkheid en integratie van maatschappelijk verantwoord ondernemen in de kernprocessen zijn dit jaar nadrukkelijk meegenomen in de Transparantiebenchmark. Er zijn kwaliteitsgerichte criteria toegevoegd. Daarnaast is de scope van het onderzoek uitgebreid naar de 500 grootste organisaties van Nederland, om een nog groter gedeelte van de Nederlandse markt te betrekken in deze benchmark. Ook nieuw is de beoordeling van de scores van de top 20 van organisaties door een onafhankelijk panel van deskundigen, om meer aandacht te kunnen geven aan specifieke kwaliteitsprincipes. De Transparantiebenchmark is dus verdiept en verbreed.

Vooraf was de verwachting – op basis van een pilot beschreven in het rapport van 2009 – dat de aanpassingen zouden leiden tot een lagere gemiddelde score van ondernemingen. Overigens was de variatie in de pilot van dien aard dat daar geen statistisch relevante conclusies aan te verbinden waren.

Wat is het effect van de aanpassingen op de uitkomsten van dit jaar?

Om een beeld te krijgen van het effect van de aangepaste criteria op de gemiddelde scores, is voor de kopgroep waarvan de gemiddelde score bij de Transparantiebenchmark 2009 78 punten was, gekeken wat de gemiddelde score is in de Transparantiebenchmark 2010 (vóór panelbeoordeling). Dit gemiddelde is 83,2 uit 100. De gemiddelde score van de kopgroep is dus gestegen ten opzichte van 2009. Dit kan te maken hebben met een positieve ontwikkeling van de transparantie van deze ondernemingen of met de aanpassingen in de vragenlijst die dit jaar werden doorgevoerd.

Dit jaar hebben zich de nodige verschuivingen voorgedaan in de kopgroep en uit een analyse daarvan blijkt dat daarbij meerdere factoren een rol spelen. Zo leiden lagere scores op 'Ketenverantwoordelijkheid' en 'Contextuele samenhang' in veel gevallen tot een daling op de ranglijst. Ook zorgde een hogere score op 'Ketenverantwoordelijkheid' en/of 'Contextuele samenhang' in een aantal gevallen juist voor een hogere plaats op de ranglijst, net als een hogere score op 'Betrokkenheid van stakeholders' en 'Betrouwbaarheid'. Hiermee ligt de oorzaak van de verschuivingen grotendeels in de categorie Kwaliteits?gerichte criteria, in lijn met de doelstellingen van het Ministerie van EL&I.

Dit jaar was er voor het eerst de mogelijkheid tot deelname door middel van een self assessment. Het doel hiervan was de betrokkenheid te vergroten. De aanpassing kwam voort vanuit de gedachte dat een onderneming het eigen verslag het beste kent en hierdoor de vragen beter kan beantwoorden dan een externe partij. Getuige het aantal deelnemers aan de self assessment, de vele inhoudelijke vragen aan de helpdesk, de participatie aan de stakeholder dialoog en aan de masterclass MVO lijkt deze doelstelling bereikt.

5.3 Veranderingen voor 2011

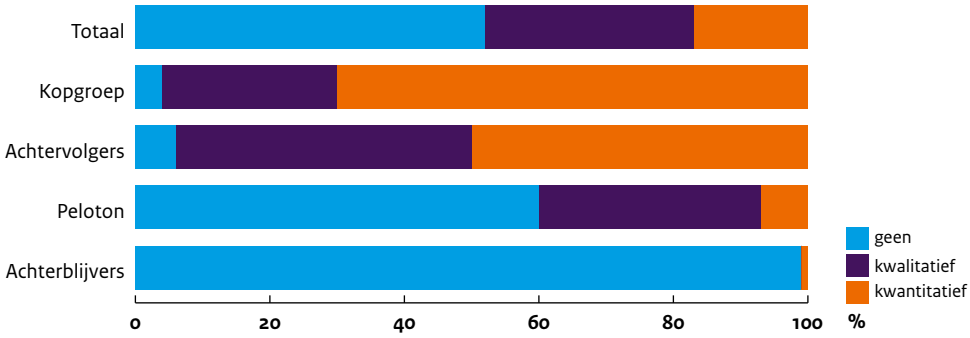
Het is niet mogelijk de concrete veranderingen voor de Transparantiebenchmark 2011 te benoemen, omdat dit proces nog in volle gang is bij het opstellen van dit rapport. Op basis van de ontvangen reacties van bedrijven en van ervaringen met de vragenlijst, zullen het proces en de vragenlijst verder worden verbeterd.

De vragenlijst zal begin 2011 worden aangepast, waarna deze naar verwachting in maart zal worden gecommuniceerd. Het zal hierbij niet gaan om een significante inhoudelijke aanpassing, zoals vorig jaar het geval was, maar meer om een aanscherping van de vragenlijst, om onderdelen die vragen opriepen te verduidelijken en om aan te sluiten bij de ervaringen van de deelnemers.

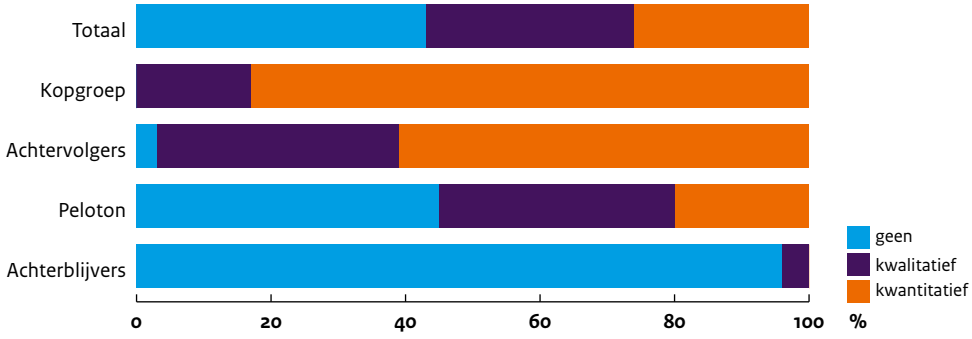
A Bijlagen

A.1 Grafieken themavergelijkingen, sectorvergelijkingen en internationale vergelijkingen

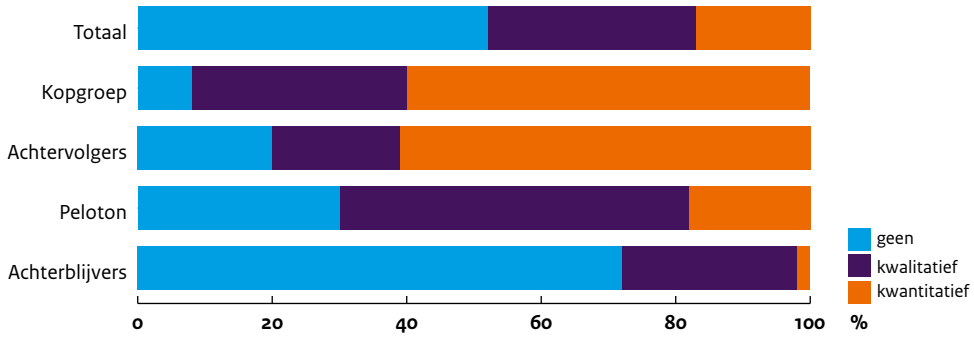
Wijze waarop over sociale doelstellingen worden gerapporteerd (aantal verslagen)

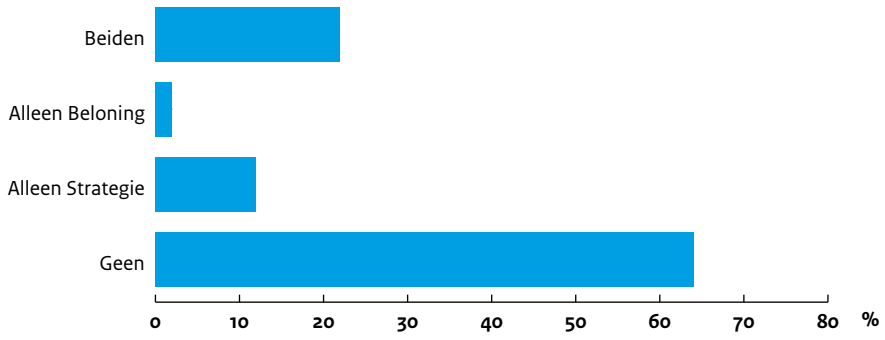
Wijze waarop over milieu doelstellingen worden gerapporteerd (aantal verslagen)

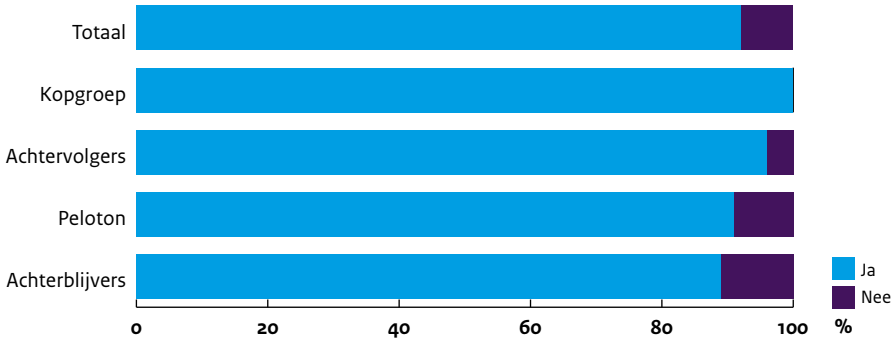
Wijze waarop over economische doelstellingen worden gerapporteerd (aantal verslagen)

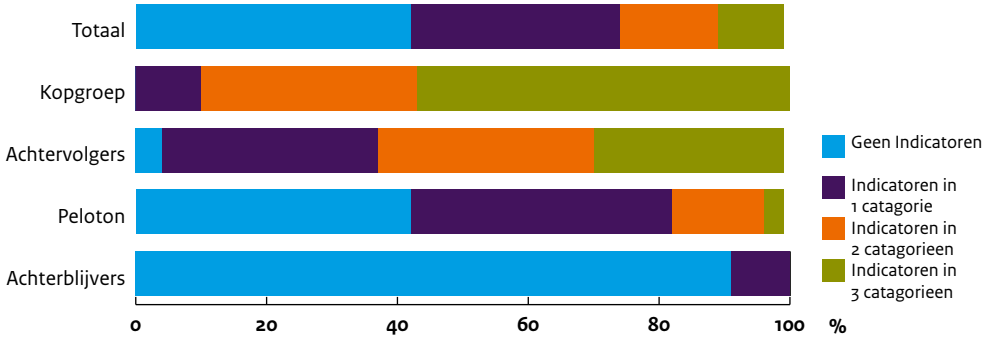
Communicatie over betrokkenheid RVB bij MVO (Strategie en/of Beloning)

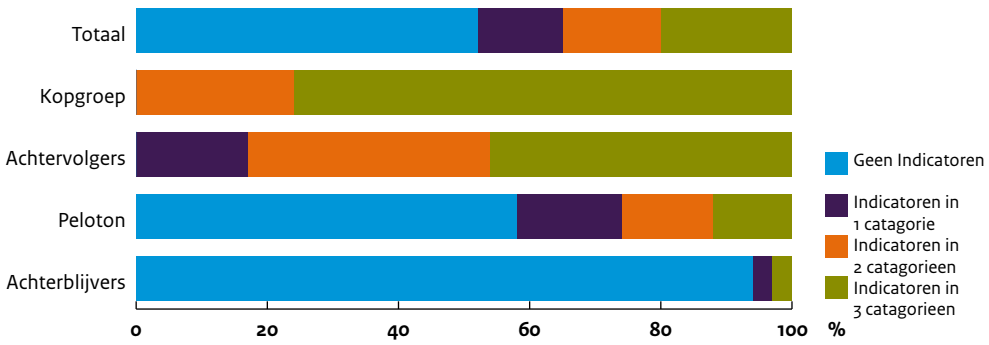
Aantal verslagen met economische prestatie indicatoren

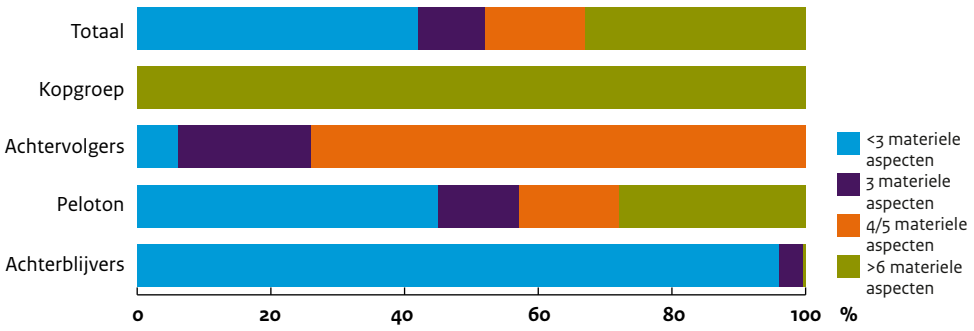
Aantal verslagen met sociale prestatie indicatoren

Aantal verslagen met milieu prestatie indicatoren

Aantal opgenomen materiele aspecten m.b.t. MVO

A.2 Bedrijven zonder publiek toegankelijk (Nederlands) verslag

Naam organisatie	KvK opvraagbaar	Naam organisatie	KvK opvraagbaar
A. Hakpark B.V.	ja	Kamstra	ja
ABB	ja	Kawasaki Motors Europe N.V.	nee
Accenture	ja	Keppel Verolme B.V.	ja
AFAC B.V.	nee	Keuhne + Nagel	ja
AIG Europe	nee	Koninklijke Dirkzwager	nee
Albron Nederland B.V.	nee	Koninklijke Wagenborg	nee
Alliance Unichem	ja	Koninklijke Zeelandia	nee
Amega	ja	Koop Holding	Nee
American Express Services Europe Limited	nee	Koop Tjuchem	nee
Amtel-Vredestein	nee	Kramp Groep	nee
Amtrada Holding B.V.	ja	Kruidenier Groep	nee
ArcelorMittal	ja	Kuiken N.V.	nee
Argos Groep B.V.	ja	Kuwait Petroleum Europe B.V.	ja
Asics Europe	ja	Kyocera Mita Europe B.V.	ja
Astrazeneca B.V.	nee	Leaf International B.V.	ja
Astrum Automotive	ja	LEDlicht Nederland BV	nee
Atos Origin Nederland	ja	Loders Croklaan Group B.V.	ja
ATP International B.V.	nee	Logica Nederland	ja
AutoBinck Beheer N.V.	ja	Lohomij B.V.	nee
B.V. Envema	nee	Loyens & Loeff	ja
Bakkersland Holding	ja	LyondellBasell Industries Holdings B.V.	nee
Ball Packaging	nee	Manpower Nederland B.V.	ja
BCD Travel	ja	Mars Nederland B.V.	nee
Bea Systems Distribution B.V.	nee	Maxxium Worldwide B.V.	ja
Blokker Holding B.V.	ja	MCB International B.V.	ja
Bluewater Energy Services B.V.	nee	Meatpoint	nee
BMW Nederland	ja	Medtronic B.V.	ja
Borstlap Masters in Fasteners B.V.	nee	Mexx Europe B.V,	Nee
Bosal Nederland B.V.	ja	MHI Equipment Europe B.V.	ja
Bosch/Nefit	ja	Michelin Nederland	ja
Boston Scientific International B.V.	ja	Mijwo Beheer B.V.	nee
BP Nederland	nee	Miss Etam B.V.	nee
Braverassa	nee	Mitsubishi Caterpillar Forklift Europe B.V.	ja

Naam organisatie	KvK opvraagbaar	Naam organisatie	KvK opvraagbaar
British American Tobacco International (Holdings) B.V.	nee	Mitsubishi Electric Europe B.V.	ja
BT Nederland	nee	Mitsubishi Motors Europe B.V.	nee
Burg Industries	ja	Nedfast Holding	ja
C. den Braven Beheer	ja	NEDRI Spanstaal B.V.	ja
C1000	ja	Nestlé Nederland B.V.	ja
Caldic B.V.	nee	New Skies Investments Holding B.V.	nee
Canon Europa N.V.	nee	Nidera Holdings B.V.	ja
Cargill B.V.	ja	Nike European Operations Netherlands B.V.	nee
Cebeco Granen B.V.	ja	Norfolk Holdings B.V.	ja
Cementbouw	nee	NORIT International B.V.	nee
Center Parcs Europe N.V.	ja	Norsk Hydro Holland B.V.	ja
Ceva Logistics B.V.	nee	OAD Groep B.V.	nee
CFS Holdings B.V.	ja	ODS	ja
Charden/Autobar	ja	Omron Europe B.V.	ja
Citadel Enterprises B.V.	nee	Optiver Holding B.V.	ja
Coöp. Kon. Fruitmast. Grp. UA	ja	Otra N.V.	ja
Copaco Nederland B.V.	ja	Oxbow Coal B.V.	ja
Cornelder Holding B.V.	nee	Oxxio	nee
DA Holding B.V.	ja	P.L. van Merksteijn Holding B.V.	nee
Damen Shipyards Group N.V.	ja	Perfetti van Melle Nederland Holding B.V.	ja
Danone- Numico	nee	Peugeot Nederland N.V.	nee
De Groot Verschuur Handel	nee	Philip Morris International Holdings B.V.	ja
De Hoop Terneuzen B.V.	ja	Poiesz Beheer B.V.	ja
De Rijke	nee	Pon Holdings B.V.	nee
De Stiho Groep	ja	Postkantoren B.V.	ja
De Vierschaar B.V.	nee	Pouw Beheer	nee
Dekamarkt	nee	PPG Coatings NL	ja
Delek Nederland B.V.	nee	ProLogis European Properties	nee
Denkavit Internationaal B.V.	nee	R.E.T.	nee
Denso International Europe B.V.	ja	Raben Group	nee
Dexcom Holdings N.V.	ja	Remeha Group B.V.	ja
Dirk van den Broek	Nee	RFS Holland	ja
DOC Kaas	nee	Rockwell Automation Europe B.V.	ja
Dyckerhoff Basal	nee	Rockwool Benelux Holding B.V.	nee
Econosto	nee	Rouppe van der Voort	ja
Electrolux Holding B.V.	ja	RTL Nederland B.V.	ja

Naam organisatie	KvK opvraagbaar	Naam organisatie	KvK opvraagbaar
Elopak B.V.	ja	Ruvabo	ja
Endemol Group N.V.	nee	SABIC Holding Europe B.V.	ja
EON Benelux Holding B.V.	ja	Saint-Gobain Distribution the Netherlands B.V.	nee
Equens Nederland N.V.	ja	Samsung Electronics Benelux B.V.	ja
Ericcson Holding International B.V.	nee	SBS Broadcasting B.V.	nee
Europe Container Terminals B.V.	nee	Scheuten Glasgroep	ja
Euro-Scrap Alliance	ja	Seatrade Holding B.V.	ja
Eurospecialities	ja	Sensata Technologies	ja
Ewals Holdings B.V.	ja	Sime Darby Unimills BV	ja
Falcon Holding B.V.	nee	Smilde	nee
Farm Frites Beheer	nee	Spar	ja
Flowserve B.V.	nee	Stage Entertainment B.V.	ja
Foot Locker Europe B.V.	nee	Stahl Group	ja
Free Record Shop	ja	Sterling Fluid ST.	ja
FujiFilm	ja	Storteboom Group	ja
GEM Meerstad CV *	nee	Suez Nederland	nee
General Motors Nederland B.V.	ja	Sundio Group B.V.	ja
Genzyme Europe B.V.	ja	Superunie	ja
Glencore Grain Rotterdam B.V.	Nee	Synbra Group	ja
Gulf Holding B.V.	nee	Thales Nederland B.V. *	ja
HAL	nee	The Nielsen Company	ja
Haluco	ja	Theobroma	nee
Heiploeg Holding B.V.	nee	Thermphos	ja
Hitachi Construction Machinery (Europe) N.V.	ja	Thomas Cook Nederland B.V.	ja
Homel Holding B.V.	nee	Thyssenkrupp Materials	ja
Honeywell	ja	Tophold Beheer N.V.	ja
Hoogwegt Groep B.V.	ja	Toshiba Medical Systems Europe B.V.	ja
Hoya Holdings N.V.	ja	Total	nee
Hyster	ja	Toza	ja
Hyva Group B.V.	nee	Trebbe Bouwgroep	ja
Ikea Nederland B.V.	ja	Treofan Film International	nee
Imation Europe	ja	Triade Holding	ja
IMCD Holding B.V.	ja	Univar N.V.	ja
IMpact Holding B.V.	ja	Utility Support Group	ja
Impress Holdings B.V.	ja	Van den Ban	ja
Inalfa Roof Systems Holding N.V.	ja	Van Mossel	ja

Naam organisatie	KvK opvraagbaar	Naam organisatie	KvK opvraagbaar
Ineos Nova European Holding B.V.	nee	Vitol Holding B.V.	nee
Ingram Micro B.V.	nee	Voestapine Polynorm	ja
Interface Europe	ja	Vreugdenhil Groep	ja
Interfood Holding B.V.	ja	Vroegop Ruhe & Co.	ja
Intergamma B.V.	ja	Vroon Group	ja
InterGen N.V.	ja	Wartsila Nederland	ja
International Flavors & Fragrance Holding B.V.	ja	Watts Industries	nee
ISS Holding Nederland B.V.	nee	Wim Bosman Transport B.V.	nee
Janssen-cilag	nee	Wintershall Nederland B.V.	ja
Jill Holding B.V.	nee	Yokogawa Europe	nee
Jumbo Groep Holding B.V.[2]	nee	Zeeland Aluminium Company N.V.	ja
Jurriens Exploitatiemij. B.V.	ja	Zesko	ja

A.3 Bedrijven met een aparte vermelding (op basis van internationaal groepsverslag)

Naam organisatie	Score
BASF B.V.	96
Capgemini	97,8
Core Laboratories NV	22,4
IBM BV	114
Sanoma	44,4
Sara Lee International B.V.	100,4
Siemens N.V.	161,4
Sodexo N.V.	139

[2] Jumbo: wegens interne reorganisaties en de overname van Super de Boer heeft Jumbo, ondanks haar actieve beleid ten aanzien van MVO, haar verslag niet tijdig naar buiten kunnen brengen.

A.4 Bedrijven opgenomen in internationale vergelijkingen

Sector	Bedrijf	
	World	**Europe**
Automobiles & Parts	BMW	Volkswagen
	Volkswagen	BMW
Banks	Australia & New Zealand Banking Group LTD	HSBC
	HSBC Hldg	BCO Santader
Basic Resources	Xstrata PLC	Xstrata
	Anglo American	BHP Billiton
Chemicals	BASF	BASF
	DSM	AkzoNobel
Construction & Materials	Panasonic Electric Works Co Ltd	Vinci
	Acciona Spain	CRH
Financial Services	INVESTIMENTOS ITAU SA	Zurich Financial Services
	Investec	Deutsche Börse
Food & Beverage	Unilever	Unilever
	Coca Cola	Danone
Health Care	Roche	Novartis
	Novo Nordisk	Novo Nordisk
Industrial Goods & Services	TNT	Siemens
	Siemens	ABB
Insurance	Swiss RE	Allianz
	ING	Munich RE
Media	Pearson PLC	Vivendi
	Reed Elsevier Plc	Reed Elsevier
Oil & Gas	Total	Total
	BG Group	Royal Dutch Shell
Personal Household Goods	Procter & Gamble	Philips
	Adidas	Henkel
Real Estate	GPT Group	Land Securities
	Land Securities Group PLC	Kleppiere
Retail	Kingfisher Plc	H&M
	J. Sainsbury Plc	Tesco

Sector	Bedrijf	
Technology	Nokia	Nokia
	Intel Corp.	SAP AG
Telecommunications	Telefonica S.A.	Telefonica
	Deutsche Telekom AG	Deutsche Telekom
Travel & Leisure	Sodexo	Accor
	MTR Corp.	Lufthansa
Utilities	Cia Energetica Minas Gerais (CEMIG)	RWE
	United Utilities Group PLC	Iberdrola

A.5 Weblinks naar verslagen

Organisatie	Web link naar verslag
Aalberts Industries N.V.	http://jaarverslag.info/annualreports/aalbertsindustries/$File/AALBERTSINDUSTRIES_Jaarverslag_2009_NL.pdf
ABN AMRO	www.abnamro.com/en/about-abn-amro/reports-and-review/index.html
Accell Group NV	http://www.accell-group.com/annualreports/jaarverslag2009.pdf
Achmea	http://www.achmea.nl/index.html#ID=/d/over_achmea/mvo
Adecco Nederland Holding B.V.	http://annualreports.info/6.nsf/id/fk92jsov/ADECCONEDERLANDHOLDING_AnnualReport_2009_EN.pdf http://www.adecco.com/SocialResponsibility/Documents/Adecco_CSR_CoP09_final.pdf
AEGON N.V	http://www.aegon.com/Documents/aegon-com/Sitewide/Publications/CR-reports/2009/2009-Sustainability-report.pdf?epslanguage=en
AerCap Holdings N.V.	http://phx.corporate-ir.net/External.File?item=UGFyZW50SUQ9Mzc5ODZ8Q2hpbGRJRD0tMXxUeXBlPTM=&t=1
Agrifirm Winkel B.V.	http://www.agrifirm.nl/Default.aspx?tabid=1704
Ahold	http://www.annualreport2009.ahold.com/documents/reports/Ahold_CR_2009.pdf
AkzoNobel	http://www.akzonobel.com/investor_relations/annual_report/index.aspx
Alanheri N.V.	http://www.wittemolen.nl/back-site/upload/jaarverslagen/Jaarverslag%20definitief_20100427100546232.pdf
Alliander	http://www.alliander.com/nl/alliander/investors/publications/index.htm
Allianz Nederland Groep N.V.	http://www.allianz.nl/uploadAllianzCorporate/15_5387.pdf
AMG Advanced Metallurg. Gr. NV	http://www.amg-nv.com/Theme/AMG/files/doc_financials/AMG_2009.pdf
Amphia Ziekenhuis	jaarverantwoording Zorginstellingen 2009' (ministerie van VWS)
ANWB	http://www.anwb.nl/over-anwb/anwb-actueel,/het-jaar-2009/Inleiding.html http://www.anwb.nl/over-anwb/anwb-actueel,/verantwoord-ondernemen-in-2009/Verantwoord-ondernemen-in-2009.html
APG	http://www.apg.nl/apgsite/pages/over-apg/publicaties/jaarverslagen/
ARCADIS NV	http://www.arcadis.com/Content/ArcadisGlobal/docs/Social_Responsibility/GRI_status_27042010.pdf
ASM International N.V.	http://www.asm.com/index.php?option=com_wrapper&Itemid=113
ASML Holding NV	http://www.asml.com/doclib/investor/annual_reports/2009/asml_20100319_sustainability_report_2009.pdf
ASR Nederland NV	http://www.asrnederland.nl/content/file/Jaarverslag%20ASR%20Nederland%202009.pdf http://www.asrnederland.nl/article/87/jaarverslag_maatschappelijk_verantwoord_ondernemen/
Atradius N.V.	http://www.atradius.nl/images/stories/Atradius_Annual_Report_2009.pdf
Audax	www.audax.nl
B.V. Sperwer Holding	www.sperwer.nl

Organisatie	Web link naar verslag
Ballast Nedam	http://www.ballast-nedam.nl/content/files/SITE1/jaarverslagen/BNjaarverslag_2009_NL_web.pdf http://www.ballast-nedam.nl/ >> corporate >> Public relations >> jaarverslagen
BAM	http://www.bam.nl/portalen/koninklijkebam_nl/menu/80_MVO/Duurzaamheidsverslag_2009/index.jsp
BASF B.V.	www.basf.de -> BASF Bericht 2009
Batenburg Beheer N.V.	http://batenburg2009.ireports.nl/documenten/batenburg_jaarverslag_2009_nl.pdf
Bavaria	www.bavaria.nl
BE Semiconductors	www.besi.com
BinckBank N.V.	http://binck2009.ireports.nl/documenten/binck_ar09_uk.pdf
Brocacef Holding	http://www.brocacef.nl/wps/wcm/connect/brocacef-portal/brocacef/nav2/brocacefholding/
Broekhuis Holding B.V.	www.broekhuisgroep.nl
Brunel International N.V.	http://www.brunel.net/media/15/downloads/reports/2009/Brunel-Annual-report-2009.pdf
Capgemini	http://annualreport.capgemini.com/#/en/downloads/corporate/entire http://annualreport.capgemini.com/#/en/downloads/reference/entire
Centric B.V.	http://www.centric.eu/NL/Default/Over-Centric/Jaarverslag.aspx
Coca-Cola	www.coca-colanederland.nl
Connexxion B.V.	http://www.connexxion.com/persberichten/398/connexxion_sluit_2009_af_met_winst/1376/
Coop Holding	http://www.coopsupermarkten.nl/index.cfm?action=bedrijf.content&id=53507b22-15c5-f625-cc8c-332475b21910
Coöperatie AVEBE U.A.	http://www.avebe.com/AboutAVEBE/Financial/Annualreport.aspx
Coöperatie Cehave Landbouwbelang	http://www.cehave.com/files/Jaarverslag%20Cehave%20Landbouwbelang%202009_website.pdf http://www.cehave.com/files/Verslag%20Corporate%20Social%20Responsibility%202009%20Cehave%20Landbouwbelang.pdf
Coöperatie UVIT Groep	http://www.jaarverslaguvit.nl/downloads-jaarverslagen/cDU804_Downloads.aspx
Core Laboratories NV	http://www.corelab.com/corporate/Financial_Reports.aspx
Corio NV	http://annualreport2009corio.com/ http://www.corio-eu.com/modules/product/pubs/default/?ItemId=285&selectedid=285
Corus Staal BV	http://www.tatasteel.com/corporate-citizen/pdf/csr-2008-09.pdf http://www.tatasteel.com/investors/annual-report-2009-10-103rd/index.html
Cosun Holding B.V.	http://www.cosun-jaarverslag.nl/
COVRA N.V.	http://www.covra.nl/infocentrum
Crown Van Gelder N.V.	http://www.cvg.nl/jaarverslagen.html
Crucell	http://crucell.com/Investors-Financial_Information-Annual_Reports
CSM nv	www.csmglobal.com

Organisatie	Web link naar verslag
CZ	www.cz.nl
DAF Trucks N.V.	http://www.daf.com/SiteCollectionDocuments/Environment/DAF_Environmental_report_2009_EN.pdf
De Goudse NV	http://www.goudse.nl/
De Koninklijke Nederlandse Munt N.V.	www.knm.nl
De Nederlandsche Bank N.V.	http://www.dnb.nl/over-dnb/organisatie/maatschappelijk-verantwoord-ondernemen/index.jsp
De Persgroep Nederland	http://www.persgroep.nl/pdf/DPP_Jaarverslag_NL.pdf
Deli XL	http://www.calameo.com/read/000086193e9ecc8eb24da http://www.calameo.com/read/000086193bbb6a68ad57f
Deloitte Holding BV	www.deloitteannualreport.nl
Delta Lloyd Groep	https://jaarverslag.deltalloydgroep.com/docs/MVO-2009/home.php https://jaarverslag.deltalloydgroep.com/docs/JV-2009/home.php
Delta N.V.	http://www.delta.nl/over_DELTA/perscentrum/downloads
DHV Group	http://www.dhvgroup.com/Nieuws/Publicaties/Algemeen/2010/2010-04-15-Jaarverslag-2009 http://www.dhvgroup.com/Nieuws/Publicaties/Algemeen/2010/2010-06-18-MVO-verslag-2009
Dow Benelux B.V.	www.dowbenelux.com
Draka Holding N.V.	http://www.draka.com/draka/lang/en/nav/Investor_relations/Annual_Report/index.jsp https://www.cdproject.net/en-US/Results/Pages/Responses.aspx?Search=True&Keyword=draka
DSM N.V.	http://www.dsm.com/en_US/html/invest/ar_2009.htm http://www.dsm.com/en_US/html/sustainability/publications.htm
Du Pont De Nemours B.V.	http://www2.dupont.com/Dordrecht_Plant_Site/nl_NL/assets/downloads/Responsible%20Care%20jaarverslag%202009%20DEF.pdf
Dura Vermeer Groep	http://www.duravermeer.nl/bedrijf/publicaties/jaarverslagen/DuraVermeer_duurzaamheidsverslag.pdf http://www.duravermeer.nl/bedrijf/publicaties/jaarverslagen/DuraVermeer_financieel_jaarverslag-2009.pdf
EBN	http://www.ebn.nl/files/ebn_jaarverslag_2009.pdf http://www.ebn.nl/files/beleidsverklaring_mvo_ebn.pdf
Eneco Holding N.V.	http://ereport.cfreport.com/eneco/nl2009/flash.html
Erasmus Universiteit Rotterdam	http://www.eur.nl/eur/corporate_publicaties/jaarverslagen/jaarverslag_2009/
Eriks B.V.	http://eriks.nl/documentatie/algemeen/jaarverslagen/eriks-company-profile-2009.pdf
Essent	http://www.essent.nl/content/Images/74967_Essent%20MVO%20AR2009%20Binnenwerk%2033%20%28Webversie%20spreads%29.pdf http://www.essent.nl/content/Images/76030_Financial_statements_2009_Essent_NV.pdf

Organisatie	Web link naar verslag
Esso Benelux B.V.	http://www.exxonmobil.com/Benelux-Dutch/images/57197_EM_Verslag_09_NL_def3.pdf
Euretco	www.euretco.nl
Eurocommercial Properties	http://www.eurocommercialproperties.com/index.php/eurocom/financial.html
Exact Holding N.V.	www.exact.com
Facilicom Services Group	http://portal.nl.fsg.local/NL/Pages/Jaarverslag.aspx
fmo	http://annualreport.fmo.nl/ http://annualreport.fmo.nl/media/1338/compleet_fmo_ar_2009.pdf
Forbo	http://www.forbo.nl/Home/Creating-better-environments/Onze-milieu-belofte/ http://www.forbo.com/default.aspx?menuId=33
ForFarmers Group B.V.	http://nl.forfarmers.eu/jaarverslag.php
Fortis Bank Nederland	www.fortis.nl www.foundation.abnamro.nl/jaaroverzicht/maatschappelijke-impact-van-ffn-mensen-voor-mensen
Fugro NV	www.fugro.com
Gamma Holding	http://www.gammaholding.nl/nl/Investor_relations/Cijfers/Jaarverslagen
GasTerra B.V.	http://gasterraverslag.nl/NL/Maatschappelijk_jaarverslag_2009_files/index.html http://bhrgasterranl/OverGasTerra/Documents/Jaarverslagen/GasTerra_JV_2009_NL.pdf
Gasunie	http://www.gasunie.nl/uploads/fckconnector/3d69b572-5bc0-432c-820f-e135a01df132 http://www.gasunie.nl/uploads/fckconnector/44a7fd43-fd1f-4905-a5e1-0031b25df55d
Gemeentelijk Vervoersbedrijf Amsterdam	http://gvb.m6.mailplus.nl/ob/20100316/
Generali Verz.groep N.V.	http://www.generali.nl/wps/wcm/connect/479c3f00492c3b4fa2c0afedb2167cbd/Kaart+Generali+in+cijfers+2009+DEF.pdf?MOD=AJPERES
GlaxoSmithKline	http://www.gsk.nl/index.aspx
Grontmij N.V.	http://www.grontmij.com/MediaCenter/Documents/Annual-Report-2009-Grontmij-NV.pdf http://www.grontmij.com/MediaCenter/Documents/Jaarverslag-2009-Grontmij-NV.pdf http://www.grontmij.com/csr
Havenbedrijf Rotterdam N.V.	http://jaarverslag2009.portofrotterdam.com/
Heijmans	http://www.heijmans.nl/data/pdf/Duurzaamheidsverslag2009.pdf http://www.heijmans.nl/data/pdf/Duurzaamheidsverslag2009.pdf
Heineken NV	http://jaarverslag.info/annualreports/heineken/$File/HEINEKEN_Jaarverslag_2009_NL.pdf http://www.sustainabilityreport.heineken.com/downloads/Sustainability_Report09.pdf
Hertel Holding B.V.	http://www.hertel.com/downloads/Hertel_Annual_Report_2009.pdf

Organisatie	Web link naar verslag
Holland Casino	http://www.hollandcasino.nl/NR/rdonlyres/684E018A-6CDB-4A18-895B-0031F24212B2/0/HollandCasinoJaarverslag2009.pdf http://www.hollandcasino.nl/sociaaljaarverslag/pages/Hoofdstuk_2/Algemeen.html http://www.hollandcasino.nl/NR/rdonlyres/11202789-2531-4526-9528-94CA3F2E86E4/38915/HollandCasinoMaatschappelijkjaarverslag20091.pdf
Hunter Douglas N.V.	http://files.shareholder.com/downloads/HDGP/1009919385x0x369151/D11DBAE6-9BE2-4184-84FD-335991F6817C/HunterDouglas_AnnualReport_2009.pdf
Hurks	www.hurks.nl
IBM BV	http://www.ibm.com/ibm/responsibility/
IHC Merwede	www.ihcmerwede.com
Imtech	http://www.imtech.eu/SiteContent/EUPortal/Documenten/ImtechNV/jaarcijfers/2009/26Code_Jaarverslag_Eng.html
ING Groep	http://www.ingforsomethingbetter.com/nl/publications/report_nl/ http://www.ing.com/group/showdoc.jsp?docid=440643_NL&lang=nl
Intres B.V.	http://www.intres.nl/overintres/Documents/Jaarverslagen/INTRES%20JAARVERSLAG%202009%20PDF.pdf
Janssen de Jong Groep	http://www.jajo.com/sites/default/files/jaarverslag_2009.pdf
Jetix Europe N.V.	http://www.jetixeurope.com/site/pdf/Jetix_Annual_Accounts_2009.pdf
Joh. Mourik & Co. Holding B.V.	http://www.mourik.com/pdf/brochure/nl/Financieel_Jaarverslag_2009.pdf
Kendrion N.V.	http://www.kendrion.com/Admin/Public/Download.aspx?file=Files%2fFiler%2fJaarverslag09%2fKD_JV2009_ENG.pdf
KLM	http://www.klm.com/travel/csr_en/images/AFKL%20CSR%20report%202009-10_tcm256-290037.pdf
Koninklijke Ahrend NV	http://www.ahrend.com/smartsite.dws?language=NL&ch=COM&id=50287
Boskalis	http://www.boskalis.nl/vervolg_1kolom.php?pageID=3040
Koninklijke FrieslandCampina N.V.	http://www.frieslandcampina.com/nederlands/responsibility/responsibility-reports.aspx http://www.frieslandcampina.com/nederlands/about-us/financial/reports.aspx
Koninklijke Grolsch NV	http://www.koninklijkegrolsch.nl/Default.aspx?lang=1&country_id=123&pid=141
Koninklijke Philips Electronics NV	www.annualreport2009.philips.com
Koninklijke Reesink N.V.	www.royalreesink.com
Koninklijke Ten Cate N.V.	http://www.tencate.com/smartsite.dws?id=11574 http://www.tencate.com/TenCate/Corporate/documents/Annual%20Reports/KTC%20JV09%20NED.pdf http://www.tencate.com/smartsite.dws?id=11635 http://www.tencate.com/TenCate/Corporate/documents/Annual%20Reports/KTC%20JV09%20ENG.pdf
Koninklijke Vopak N.V.	http://www.vopak.com/she/142_147.php
Koninklijke Wegener NV	http://www.wegener.nl/investor/jaarcijfers.html http://www.wegener.nl/overons/jaarverslag.htm

Organisatie	Web link naar verslag
Koops Furness N.V.	http://www.koops-furness.nl/uploads/File/jaarverslagen/Jaarverslag_2009.pdf
KPMG N.V.	http://jaarverslag.kpmg.nl http://www.kpmg.com/NL/nl/Wie-we-zijn/Prestaties/Pages/transparantie-verslag.aspx http://www.kpmg.com/NL/nl/Wie-we-zijn/Verantwoord-ondernemen/Pages/Default.aspx
KPN	http://www.kpn.com http://www.kpn.com/corporate/overkpn/duurzaam/duurzaamheidsverslag.htm http://www.kpn.com/corporate/overkpn/Bedrijfsprofiel/jaarverslag.htm
Leaseplan Corporation N.V.	http://www.leaseplan.com/internet/lpcom/lpcomweb.nsf/file/leaseplan%20annual%20report%202009.pdf/$file/leaseplan%20annual%20report%202009.pdf
Legal & General	www.landg.nl/jaarverslag
Loyalis NV	www.loyalis.nl
Maastricht University Holding BV	www.maastrichtuniversity.nl
Macintosh Retail Group N.V.	http://www.macintosh.nl/data/files/downloads/ce92cg9690j_JV_2009_interactief_NL.pdf
Markeur	Opvraagbaar via http://www.markeurholding.nl/?s=64
Maxeda Nederland B.V.	http://www.maxeda.com/NL/Upload/pdf/pers/Maxeda_JV2009_NL.pdf
Mediq	http://ir2.flife.de/data/mediq/igb_html/pdf/1000001_nl.pdf
Menzis Holding BV	http://www.menzis.nl/web/Corporate/Pers/Jaarverslag.htm
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	http://www.bng.nl/smartsite.shtml?id=68144 http://www.bng.nl/smartsite.shtml?ch=int&id=65459
N.V. Nuon Energy	www.nuon.nl/maatschappelijkverslag
N.V. Slibverwerking Noord-Brabant	www.snb.nl
Nationale Postcode Loterij N.V.	http://www.postcodeloterij.nl/Organisatie/Jaarverslagen.htm
Nedap	http://www.nedap.com/UserFiles/File/Nedap%20jaarverslag%202009.pdf
Netherlands Car B.V.	www.nedcar.nl
Neways Electr. Int. N.V.	http://www.neways.nl/data/documents/Jaarverslag%202009.pdf
NIBC Bank N.V.	http://nibc.com.s6.rodekiwi.nl/en/about-nibc/financial-results/annual-reports.html
NOM	http://www.nom.nl/
NS	www.ns.nl/jaarverslag
Nutreco	http://www.nutreco.com/images/stories/NutrecoPublications/Annual_Reports/PDF/2009/nut_ar_09_final_12u00_170310.pdf http://www.nutreco.com/images/stories/NutrecoPublications/CSR/2009/sr%20final_15u00_030310.pdf
NV Brabantse Ontwikkelings Maatschappij	http://www.bom.nl/index.php?p=ACTUEEL_persberichten&m=80
NV Industriebank LIOF	www.liof.nl
NWB Bank	http://www.nwb.com/content/nl/publicaties/jaarverslagen (jaarverslag) http://www.nwb.com/content/nl/mvo (GRI-tabel)

Organisatie	Web link naar verslag
NXP Semiconductors Netherlands B.V.	http://media.corporateir.net/media_files/IROL/20/209114/reports/annual_2009_report.pdf http://media.corporate-ir.net/media_files/IROL/20/209114/NXP_Sustainability_Report_2009.pdf
OBT bv	www.obt.eu
Océ N.V.	http://www.sustainability.oce.com/sustainability-2009.asp (Sustainability Report 2009) http://investor.oce.com/reports/reports/annual-report/default.aspx (Annual Report 2009 - financial)
Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV	www.oostnv.nl
Onvz Ziektenk.Verz. N.V.	http://www.onvz.nl/jaarverslag2009
Open Universiteit	http://www.ou.nl/Docs/Universiteit/Jaarverslag_omslag_2009_web.pdf
Ordina NV	http://www.ordina.nl/Downloadcentrum.aspx
PricewaterhouseCoopers	http://www.pwc.com/nl/nl/onze-organisatie/jaarbericht-pwc-nederland-2008-2009.jhtml
Prorail BV	http://www.prorail.nl/Over%20ProRail/documenten/Pages/Jaarverslagen.aspx
Q-Park NV	http://www.q-park.com/DesktopModules/ITOmni.EFolder/Folders/FlashFolder/RenderFolder.aspx?IDS=2921|3122|0|96
Rabobank	www.jaarverslagenrabobank.nl www.annualreportsrabobank.com www.rabobank.com/mvo-cijfers www.rabobank.com/csr-figures
Radboud Universiteit Nijmegen	www.ru.nl/publish/pages/566471/ru_jv_2010_lr.pdf
Randstad Holding NV	http://www.randstadannualreport.com/downloads/cDU599_downloads.aspx
Reed Elsevier	http://www.reed-elsevier.com/corporateresponsibility/crreport/Pages/Home.aspx
Refresco Holding BV	http://www.refresco.com/en/Home/financials/annual-reports
Ricoh International B.V.	http://www.ricoh.nl/over-ricoh/maatschappelijk_verantwoord_ondernemen/duurzaamheidsverslag/index.xhtml
Rijksuniversiteit Groningen	http://www.rug.nl/corporate/universiteit/feitenEnCijfers/jaarverslagen/RUGjaarverslag2009
Roto Smeets Group NV	http://www.rotosmeetsgroup.nl/alg/Downloadenofaanvragen.asp http://www.rotosmeetsgroup.nl/alg/Newpage.asp
Royal Haskoning	http://my.page-flip.co.uk/?userpath=00000013/00012513/00054309/
Royal Wessanen nv	www.wessanen.com
Sanoma	http://www.sanomamagazines.com/index.php/sanoma/Corporate_Overview/Key_Figures http://www.sanoma.com/Materials.aspx?f=2114&cat=2&y=2010
Sara Lee International B.V.	www.saralee.com
SBM Offshore	http://www.sbmoffshore.com/
Schiphol Group	http://www.schiphol.nl/SchipholGroup1/InvestorRelations/FinancieleInformatie/Jaarverslagen.htm

Organisatie	Web link naar verslag
Shell International BV	www.shell.com
SHV Holdings N.V.	http://ereport.cfreport.com/shvnl/flash.html http://www.shv.nl/index.php?id=10
Siemens Nederland NV	www.siemens.com/sustainability-report www.siemens.com/annual-report
Simac Techniek N.V.	http://www.simac.com/jaarverslag2009/document.pdf
SITA Nederland	www.sita.nl
Sligro Food Group N.V.	http://www.sligrofoodgroup.nl/overons/maatschappelijkeverantwoordelijkheid/mvorapporten/documents/mvo_2010.pdf http://jaarverslag.info/annualreports/sligrofoodgroup/$File/SLIGROFOODGROUP_Jaarverslag_2009_NL.pdf
Smit Internationale N.V.	http://imprima.turnpages.com/DS1/public/slot00068/
SNS REAAL NV	www.snsreaalvoverslag2009.nl http://www.snsreaal.nl/images/pdf/SNS_REAAL_Financieel_Jaarverslag_2009.pdf
Sodexo B.V.	- http://www.sodexo.com/group_en/press/home/home.asp of direct via http://interactivepublications20082009.sodexo.com/#/home - http://www.jaarverslag2009.bysodexo.nl/
Sogeti Nederland BV	http://www.sogeti.nl/Home/over_ons/jaarverslag_2009.jsp
Spyker Cars N.V.	www.spykercars.com
Stern Groep N.V.	http://imprima.turnpages.com/DS1/public/slot00065/pdf/compleet.pdf
Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij	http://ereport.cfreport.com/staatsloterij/nl2009/flash.html
Stratic	http://www.stratic.nl/Maatschappelijkeparagraaf2009.htm#top
Swets & Zeitlinger Hold. N.V.	http://www.swetswise.com/upload/14829866_672_1284988609849-RSZ-AR09-text-dividers-NL-aw2-LR.pdf
TBI Holdings	http://www.tbi.nl/single.asp?pageId=188&ref=&
Technische Universiteit Delft	http://www.tudelft.nl/live/pagina.jsp?id=90739016-6472-46f4-8dc6-893d7699245f&lang=nl
Technische Universiteit Eindhoven	http://w3.tue.nl/nl/de_universiteit/publicaties/gelegenheidsuitgaven/jaarverslagen/
Teijin Aramid BV	http://www.teijinaramid.com/smartsite.dws?id=20276&lng=NL http://www.teijinaramid.com/smartsite.dws?id=20276&lng=ENG
Tele2 Netherlands Holding N.V.	http://se.tele2.nl/zakelijk/zakelijk_media/media/Jaarverslag2009_Tele2_omslag.pdf
Teleplan International NV	http://www.teleplan.com/includes/loadFile.aspx?fileID=98
TenneT TSO B.V.	http://jaarverslag.tennet.org/default.aspx
The Greenery BV	www.thegreenery.com
TKH Group N.V.	http://jaarverslag.info/annualreports/tkhgroup/$File/TKHGROUP_Jaarverslag_2009_NL.pdf
TMG - Telegraaf Media Groep	http://images2-telegraaf.nl/multimedia/archive/00710/TMG_Jaarcijfers_200_710747a.pdf

Organisatie	Web link naar verslag
T-Mobile Nederland	http://www.t-mobile.nl/Corporate/media/pdf/T-Mobile_MVO_verslag_2009.pdf
TNT N.V.	http://group.tnt.com/annualreports/annualreport09/index.html
TomTom International BV	http://investors.tomtom.com/reports.cfm?year=2009
TUI Nederland	http://www.tui.nl/binaries/tuinl/duurzaam-toerisme/100310-duurzaam-toerisme-jaarverslag-0809---extern.pdf
Unibail-Rodamco SA	http://www.unibail.com/unibail-rodamco/pdf/UR_CSR09_Eng.pdf http://www.unibail.com/unibail-rodamco/pdf/UR_RA_2009_GB.pdf http://www.unibail.com/unibail-rodamco/pdf/AnnualResults2009.pdf
Unica Installatiegroep B.V.	www.unica.nl
Unilever NV	www.unilever.nl\duurzaamheid\publicaties
Unit 4 Agresso	http://www.unit4.nl/resources_global/scripts/file_download.php?INF_File_Id=2324
Universiteit Leiden	http://media.leidenuniv.nl/legacy/jaarverslag-2009-universiteit-leiden.pdf
Universiteit Twente	http://www.utwente.nl/jaarverslag/
Universiteit Utrecht	http://www.uu.nl/NL/Universiteitutrecht/Profielenmissie/Pages/default.aspx
Universiteit van Amsterdam	http://www.uva.nl/over_de_uva/publicaties/jaarverslagen.cfm/8C1ED558-8C87-46DC-9B6E6AFE3BC84E0F
Universiteit van Tilburg	www.uvt.nl
UPC Nederland	http://www.upc.nl/over-upc/carriere/sociaal-jaarverslag/ De jaarrekening 2008 is op te vragen bij de KvK
USG People	www.usgpeople.nl
Van Drie Holding B.V.	http://www.vandriegroup.com/mvo/
Van Gansewinkel Groep	www.jaarverslagvangansewinkelgroep.nl www.annualreportvangansewinkelgroep.com
Van Lanschot Bankiers	http://www.vanlanschot.info/media/verslagen/vanlanschot_maatschappelijk_2009_nee/index.htm
Van Leeuwen Buizen Europa B.V. (van Leeuwen Buizen Groep B.V.)	http://www.vanleeuwen.com/media/73636/jaarboek%202009%20focus.pdf
Van Oord	http://www.vanoord.com/gb-en/our_company/download_centre/index.php
Vanderlande	http://www.vanderlande.nl/web/Over-Vanderlande/Financiele-zaken-2010.htm
Vastned Management B.V.	http://www.vastned.nl/Upload/Retail/VNR-09NL-DEF%20(2).pdf
vdl groep	www.vdlgroep.com
Vebego International N.V.	http://realpages-v2.nexwork.nl/companies/vebego/mvo_nl/MVO_NL.pdf http://realpages-v2.nexwork.nl/companies/vebego/jaarverslag_nl_2010/jaarverslag_nl.pdf
VION Foud Group	http://www.vionfood.com/831/Jaarverslag/
Vitens N.V.	www.vitens.nl
Vodafone Libertel N.V.	http://www.vodafone.nl/overvodafone/midden_in_onze_maatschappij/verantwoord_ondernemen/verslagen/
VolkerWessels	http://www.volkerwessels.com

Organisatie	Web link naar verslag
Vos Logistics N.V.	http://www.voslogistics.com/news%20and%20information/download%20area
Vrije Universiteit	http://www.vu.nl/nl/over-de-vu/profiel-en-missie/cijfers-en-naslagwerken/naslagwerken/index.asp
Wageningen UR	http://documents.plant.wur.nl/wur/jaarverslag_2009_nl.pdf
Wavin NV	http://www.wavin.com/com/CSR_Reporting.html http://www.wavin.com/com/Financial_Information_and_Reports.html
Wereldhave Manag. Holding B.V.	http://jaarverslag.info/annualreports/wereldhave/$File/WERELDHAVE_AnnualReport_2009_EN.pdf
Wolters Kluwer NV	http://www.wolterskluwer.com/2009annualreport/content/lib/documents/Wolters_Kluwer_2009_Annual_Report.pdf http://www.wolterskluwer.com/2009annualreport/content/start.htm?id=89a57faf-88db-4e58-b2d8-aba43b77be54
Yara Sluiskil B.V.	www.yara.nl onder duurzaamheidsverslag
Zeeman Groep B.V.	http://www.zeeman.com/Over-Zeeman/Onderneming/Verantwoord-ondernemen.aspx

A.6 Vragenlijst Transparantie-benchmark 2010

Inhoudsgerichte criteria (maximaal 100 punten)

De inhoudsgerichte vragen hebben betrekking op de inhoud van de informatievoorziening.
Aan de hand van deze criteria wordt beoordeeld in hoeverre de verslaggeving op transparante wijze ingaat op relevante aspecten zoals het profiel, de strategie, bestuursstructuur, MVO-resultaten van de organisatie en het maatschappelijke verslaggevingbeleid.

Profiel (15 punten)

In de categorie 'Profiel' wordt gevraagd of de verslaggeving inzicht geeft in onderwerpen zoals personeelsomvang, belangrijkste producten en diensten, de kernprocessen van de organisatie en de invloed op mens, milieu en samenleving, de eigendomsverhoudingen en de positie in de keten.

Vraag 1
Is in het verslag een duidelijk profiel geschetst van de aard en omvang van de organisatie, inclusief eventuele dochterorganisaties en deelnemingen?

Nee, er is geen expliciete beschrijving opgenomen in het verslag. (0 punten)

Ja, in het verslag is een beschrijving gegeven met een toelichting van ten minste twee van onderstaande punten. (1 punt)

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- De juridische structuur van de organisatie, inclusief eventuele groepsstructuur.
- De landen waarin de organisatie actief is.
- De organisatieactiviteiten per land of regio, per divisie of per productieproces.
- Categorieën afnemers en leveranciers.
- De producten en/of diensten die de organisatie levert, alsmede indien van toepassing de merken die de organisatie voert.

Vraag 2
Is in het verslag een expliciete beschrijving opgenomen van de kernprocessen en -activiteiten van de organisatie, inclusief een toelichting op de impact van de eigen bedrijfsvoering op mens, milieu en samenleving?

Nee, er is geen beschrijving opgenomen in het verslag. (0 punten)

Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, in het verslag is een beschrijving opgenomen van de kernprocessen en –activiteiten (waaronder een toelichting op grondstoffen wanneer van toepassing). (+2 punten)

Ja, in het verslag is een beschrijving opgenomen van de impact van de eigen activiteiten op mens, milieu en samenleving. (+2 punten)

Vraag 2.1
In de beschrijving van de impact van de eigen activiteiten op mens, milieu en samenleving, wordt ingegaan op ten minste twee aspecten die relevant zijn voor de sector waarin de onderneming opereert.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 3
Is in het verslag een samenvatting opgenomen van het organisatieprofiel met kwantitatieve informatie over de omvang van de organisatieactiviteiten?

Nee, in het verslag is geen samenvatting opgenomen met kwantitatieve informatie over de omvang van de organisatieactiviteiten. (0 punten)

Ja, in het verslag is een samenvatting opgenomen met kwantitatieve informatie over ten minste 3 van de onderstaande punten. (2 punten)

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Aantal medewerkers, gespecificeerd naar land of regio, divisie of activiteit.
- Hoeveelheid geleverde producten en/of diensten, gespecificeerd naar land of regio, divisie of organisatieactiviteit.
- Gespecificeerde omzet- of opbrengstgegevens.
- Omvang van de activa van de organisatie.
- Operationele kostenontwikkeling.

Vraag 4
Bevat het verslag een overzicht van de (internationale) keten waarin de organisatie opereert, inclusief een beschrijving van de belangrijkste maatschappelijke aspecten die spelen binnen de keten?
Het kan hierbij zowel gaan om informatie over activiteiten die 'stroomopwaarts' (leveranciers) of 'stroomafwaarts' (afnemers) plaats vinden.

Nee, er is geen expliciete beschrijving opgenomen in het verslag. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van de keten aan de hand van ten minste drie van de onderstaande punten. (2 punten)

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Herkomst van grondstoffen en (half-) fabrikaten, gespecificeerd naar land of regio.
- Belangrijkste categorieën toeleveranciers.
- Belangrijkste afzetmarkten en categorieën afnemers.
- Belangrijkste onderaannemers.
- De (internationale) handels-, financierings- en eigendomsrelaties van de organisatie.

Geef aan welke onderstaande punten over ketenverantwoordelijkheid zijn beschreven in het verslag:
- De impact van de keten op mens, milieu en samenleving (aan de hand van een beschrijving van specifieke risico's). (+2 punten)
- De mate waarin de maatschappelijke aspecten die spelen in de keten waarin de onderneming actief is, beïnvloedbaar zijn door de onderneming. (+1 punt)
- De mate van (internationale) samenwerking binnen de keten waarin de onderneming actief is. (+1 punt)
- Geen van de bovenstaande punten. (+0 punten)

Strategie en beleid (20 punten)

In de categorie 'Strategie en beleid' wordt gevraagd naar de visie van de onderneming ten aanzien van MVO en de wijze waarop deze wordt ondersteund door het hoogste bestuurslichaam. Onderdeel is ook ketenverantwoordelijkheid, waarbij de onderneming ondermeer voorbeelden van interventies/ beleid dient te geven.

Vraag 5
Geeft het verslag inzicht in de algehele strategie van de organisatie?

Nee, in het verslag is geen toelichting van de strategie van de organisatie opgenomen. (0 punten)

Ja, in het verslag is een beschrijving van de strategie van de organisatie opgenomen. (2 punten)

Vraag 5.1
De beschrijving van de strategie gaat eveneens in op de strategische prioriteiten, inclusief een tijdsaanduiding van de betreffende uitdagingen voor bijvoorbeeld de komende 3 tot 5 jaar.

Ja (+3 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 6
Bevat het verslag een toelichting op de visie en strategie van de organisatie met betrekking tot MVO?

Nee, het verslag bevat geen toelichting van de strategie van de organisatie met betrekking tot MVO. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van de visie en strategie met betrekking tot MVO. (2 punten)

Vraag 6.1
In de toelichting op de MVO visie en strategie is aangegeven welke specifieke gedragscodes worden gevolgd en aan welke (Internationale) conventies en richtlijnen de onderneming zich conformeert.

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 6.2
In de toelichting op de MVO visie en strategie zijn de strategische prioriteiten benoemd.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 6.3
In het verslag is een verklaring opgenomen van het bestuur of de directie (mogelijk in de vorm van een voorwoord of apart hoofdstuk) waarin ten minste drie van onderstaande elementen expliciet zijn beschreven.

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- De relevantie van de maatschappelijk verantwoord ondernemen voor de onderneming.
- De meest relevante ontwikkelingen in de afgelopen verslaggevingsperiode.
- De belangrijkste maatregelen en doelstellingen van de onderneming ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen voor bijvoorbeeld de komende 3 tot 5 jaar.
- Vooruitzichten met betrekking tot de belangrijkste doelstellingen en prioriteiten ten aanzien van de financieel-economische, milieugerelateerde en sociale resultaten van de onderneming.
- Samenwerking met de stakeholders ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 7
Is in het verslag een toelichting opgenomen van de belangrijkste risico's en mogelijkheden voor de organisatie die verband houden met ontwikkelingen op het gebied van MVO?

Nee, in het verslag is geen toelichting opgenomen van de belangrijkste mogelijkheden en/of risico's op het gebied van MVO. (0 punten)

Ja, in het verslag worden risico's en/of mogelijkheden benoemd, waarbij wordt ingegaan op de mogelijke effecten daarvan op de organisatie en haar stakeholders. (2 punten)

In het verslag wordt ook concreet aangegeven op welke manier de organisatie van plan is met de risico's en/of mogelijkheden met betrekking tot MVO om te gaan.

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 8
Geeft het verslag inzicht in het beleid dat de organisatie voert ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid?

Nee, het verslag geeft geen inzicht in het beleid ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid. (0 punten)
Ja, het verslag geeft een algemene beschrijving van het beleid, inclusief het beleid ten aanzien van toeleveranciers (en/of afnemers en klanten). (1 punt)

Ja, in het verslag is een specifieke toelichting opgenomen van het beleid ten aanzien van ketenverantwoordelijkheid, waarbij zowel op milieugerelateerde als sociale uitdagingen bij verantwoord ketenbeheer wordt ingegaan. (2 punten)

Geef aan of de toelichting ingaat op de volgende aspecten:
- Mensenrechten en de beleidsmatige uitgangspunten en doelstellingen die de onderneming hierbij hanteert. (+1 punt)
- Omkoping en corruptie en de beleidsmatige uitgangspunten en doelstellingen die de onderneming hierbij hanteert. (+1 punt)
- Het bereik van het beleid ten aanzien van toeleveranciers, door duidelijk te maken in hoeverre eisen worden gesteld aan indirecte toeleveranciers. (+1 punt)
- De toelichting gaat niet in op bovenstaande aspecten. (+0 punten)

Bestuurstructuur en managementbenadering (25 punten)

In de categorie 'Bestuursstructuur en management benadering' wordt gevraagd of de verslaggeving inzicht geeft in de bestuursstructuur en de sturing en beheersing van MVO. Er is ondermeer aandacht voor de distributie en aard van taken en verantwoordelijkheden en de opbouw van beloningssystemen in relatie tot MVO prestaties.

Vraag 9
Is in het verslag een beschrijving opgenomen van het bestuur van de organisatie, inclusief een toelichting op de achtergronden en bestuurstaken van bestuurders?

Nee, in het verslag is geen beschrijving opgenomen over het bestuur van de organisatie. (0 punten)
Ja, de namen van de leden van de Raad van Bestuur (en van de Raad van Commissarissen indien van toepassing) worden vermeld zonder verdere toelichting. (1 punt)

Ja, de namen van de leden van de Raad van Bestuur (en van de Raad van Commissarissen indien van toepassing) worden vermeld met een toelichting op ten minste drie van onderstaande punten. (2 punten)

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Taken en verantwoordelijkheden van de bestuurders
- Bestuurstermijnen
- Achtergrond van de bestuurders
- Overige bestuursfuncties van bestuurders

Vraag 10
Geeft het verslag inzicht in de organisatiestructuur?

Nee, het verslag geeft geen inzicht in de structuur van de organisatie. (0 punten)
Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, in het verslag is een beschrijving opgenomen van de organisatiestructuur op het niveau van de belangrijkste decentrale organisatie-eenheden (divisies, business units of landen). (+1 punt)

Ja, in het verslag is een schematische weergave van de organisatiestructuur opgenomen (organogram). (+1 punt)

Vraag 11
Bevat het verslag een toelichting op de taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie ten aanzien van MVO?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op de taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie ten aanzien van MVO. (0 punten)

Ja, er wordt een toelichting gegeven op de managementstructuur ten aanzien van MVO. (1 punt)

Geef aan of de toelichting op de managementstructuur ten aanzien van MVO in gaat op de onderstaande punten:

- De verantwoordelijkheid en betrokkenheid van het hoogste bestuurslichaam bij de strategie en de resultaten van de organisatie op het gebied van MVO. (+1 punt)
- De verantwoordelijkheid en betrokkenheid van toezichthouders (bijvoorbeeld de Raad van Commissarissen of een speciaal daartoe ingestelde commissie) bij de strategie en de resultaten van de organisatie op het gebied van MVO. (+1 punt)
- De toelichting gaat niet in op bovenstaande punten. (+0 punten)

Vraag 12
Geeft het verslag inzicht in hoe maatschappelijke resultaten worden meegewogen bij de vaststelling van de beloning van bestuurders?

Nee, het verslag geeft geen inzicht in hoe maatschappelijke resultaten worden meegewogen bij de vaststelling van de beloning van bestuurders. (0 punten)

Ja, het verslag geeft inzicht in hoe maatschappelijke resultaten worden meegewogen bij de vaststelling van de beloning van bestuurders. (2 punten)

De toelichting maakt in kwantitatieve termen duidelijk welk deel van de totale beloning afhankelijk is van maatschappelijke resultaten:

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 13
Wordt in het verslag toegelicht op welke wijze de betrokkenheid van de belanghebbenden of stakeholders bij MVO is verankerd in de organisatie?

Nee, in het verslag wordt niet toegelicht op welke wijze de betrokkenheid van stakeholders bij MVO is verankerd in de organisatie. (0 punten)

Ja, uit het verslag blijkt hoe de organisatie de betrokkenheid van stakeholders bij MVO structureel heeft ingericht. (2 punten)

Vraag 13.1
In het verslag is eveneens commentaar opgenomen van stakeholders zelf.

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 14
Bevat het verslag een beschrijving van het proces van sturing en beheersing met betrekking tot MVO?

Nee, het verslag bevat geen beschrijving van het proces van sturing en beheersing met betrekking tot MVO. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van het proces van sturing en beheersing met betrekking tot MVO. Dit in termen van het vaststellen van doelstellingen, het organiseren van randvoorwaarden (waaronder het beschikbaar stellen van middelen), het uitvoeren van gekozen maatregelen, het evalueren van bereikt resultaat en het eventueel bijstellen van doelstellingen. (2 punten)

Vraag 14.1
In de beschrijving van het proces van sturing en beheersing met betrekking tot MVO worden ten minste drie van de onderstaande punten toegelicht?

Vink de desbetreffende punten aan (minimaal 3) en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden (+1 punt):

- Proces van strategiebepaling
- Informatie over risicomanagement

- Informatie over de analyse van economische, milieu, -en sociale aspecten van de bedrijfsvoering
- Naleving van wet -en regelgeving
- Inrichting van managementsystemen
- Uitvoering van (interne) audits en andere monitoringactiviteiten (waaronder bijvoorbeeld certificatie van management systemen)
- Beoordelings- en beloningsystemen
- Feedback en evaluatiesystemen (inclusief beleidsevaluaties)

Vraag 14.2
In het verslag wordt expliciet toegelicht hoe externe belanghebbenden eventuele klachten kenbaar kunnen maken en de wijze waarop de organisatie klachten behandeld.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 15
Bevat het verslag een beschrijving van de activiteiten van de organisatie op het gebied van ketenverantwoordelijkheid, alsmede het proces van sturing en beheersing met betrekking tot de keten?

Nee, het verslag bevat geen beschrijving van de organisatieactiviteiten op het gebied van ketenverantwoordelijkheid en het proces van sturing en beheersing met betrekking tot de keten. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van de organisatieactiviteiten in het kader van ketenverantwoordelijkheid, inclusief een toelichting op de verankering van maatschappelijke overwegingen in het inkoopproces en/of klantacceptatieproces. (1 punt)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van organisatieactiviteiten in het kader van keten verantwoordelijkheid, inclusief een toelichting op het proces van sturing en beheersing met betrekking tot de keten. Dit in termen van: het vaststellen van doelstellingen, het organiseren van randvoorwaarden (waaronder het beschikbaar stellen van middelen), het uitvoeren van gekozen maatregelen, het evalueren van bereikt resultaat en het eventueel bijstellen van doelstellingen). (2 punten)

Vraag 15.1
In het verslag worden ten minste drie van de onderstaande punten expliciet toegelicht:

Vink de desbetreffende punten aan (minimaal 3) en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Informatie over het proces om individuele toeleveranciers met een verhoogd risicoprofiel te kunnen identificeren.
- Informatie over de analyse van economische, milieu- en sociale aspecten in de keten.
- Bewaken en naleven van interne en externe regelgeving.
- Stimuleren van standaarden voor managementsystemen in de keten.
- Uitvoering van audits en andere monitoringsactiviteiten in de keten.
- Klachtenafhandeling.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 15.2
In het verslag wordt expliciet toegelicht hoe de organisatie omgaat met toeleveranciers die zich niet houden aan interne of externe codes, en de omstandigheden waaronder de organisatie de relatie met de toeleverancier zou verbreken.

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 15.3
In het verslag wordt toegelicht op welke wijze de organisatie participeert in samenwerkingsver-

banden binnen de sector gericht op verantwoord ketenbeheer.

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 15.4
In het verslag is een toelichting opgenomen van de vormen van externe controle op verantwoord ketenbeheer waar de organisatie bij betrokken is (bijvoorbeeld deelname aan initiatieven gericht op keurmerken).

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Resultaten (30 punten)

In de categorie 'resultaten' wordt gevraagd in hoeverre de verslaggeving transparant is over de economische -, -milieu en - sociale resultaten van de bedrijfsvoering.

Vraag 16
Is in het verslag een toelichting opgenomen van de behaalde maatschappelijke resultaten, inclusief een analyse van de verschillen tussen behaalde resultaten en eerder gestelde doelstellingen?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op behaalde maatschappelijke resultaten met daarbij een analyse van de verschillen tussen behaalde resultaten en eerder gestelde doelstellingen. (0 punten)

Ja, in het verslag wordt in ingegaan op behaalde maatschappelijke resultaten. (1 punt)

U heeft aangegeven dat het verslag ingaat op behaalde maatschappelijke resultaten. Deze resultaten hebben betrekking op…

- ten minste twee maatschappelijke aspecten die in het bijzonder relevant zijn voor de organisatie en/of de sector waarin de organisatie opereert. (+2 punten)
- ten minste vier maatschappelijke aspecten die in het bijzonder relevant zijn voor de organisatie en/of de sector waarin de organisatie opereert. (+4 punten)
- ten minste vier maatschappelijke aspecten die relevant zijn voor de organisatie en/of sector waarin de organisatie opereert. Daarbij worden deze resultaten toegelicht in het kader van eerder gestelde doelstellingen en daaruit voortvloeiende maatregelen van het management. (+5 punten)

Vraag 17
In hoeverre geeft het verslag inzicht in (de financieel en niet-financieel) economische resultaten van de organisatie?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op de (financieel en niet-financieel) economische resultaten van de organisatie. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op de financieel economische resultaten van de organisatie aan de hand van traditioneel financiële indicatoren. (+1 punt)

Het verslag bevat een algemene toelichting op ten minste drie van de onderstaande niet-financiele economische aspecten van de bedrijfsvoering.

Vink de desbetreffende punten aan (minimaal 3) en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:

- Innovatie (waaronder partnerships)
- Huisvestingsbeleid (inclusief de impact op werkgelegenheid)
- Invloed op de arbeidsmarkt (local sourcing)
- De preventie van omkoping en corruptie
- Eerlijke concurrentie en prijsvorming
- Verspreiding van kennis via onderzoek en ontwikkeling
- Socio-economische aspecten van investeringen, producten en diensten

- De effecten van investeringen en desinvesteringen, waaronder acquisities en het afstoten van ondernemingsonderdelen

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Het verslag bevat kwantitatieve indicatoren van ten minste drie van de onderstaande niet- financiele economische aspecten.

Vink de desbetreffende punten aan (minimaal 3) en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Innovatie (waaronder partnerships)
- Huisvestingsbeleid (inclusief de impact op werkgelegenheid)
- Invloed op de arbeidsmarkt (local sourcing)
- De preventie van omkoping en corruptie
- Eerlijke concurrentie en prijsvorming
- Verspreiding van kennis via onderzoek en ontwikkeling
- Socio-economische aspecten van investeringen, producten en diensten
- De effecten van investeringen en desinvesteringen, waaronder acquisities en het afstoten van ondernemingsonderdelen

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 18
Bevat het verslag economische doelstellingen van de bedrijfsvoering voor de komende periode?
Nee, in het verslag is geen expliciete vermelding van economische doelstellingen opgenomen. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een algemene beschrijving van ten minste één financiële en één niet-financiële doelstelling. (1 punt)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van ten minste één financiële en één niet-financiële kwantitatieve prestatiedoelstelling, inclusief een concreet tijdspad. (2 punten)

Vraag 19
Geeft het verslag aan de hand van kwantitatieve prestatie-indicatoren inzicht in de milieugerelateerde aspecten van de bedrijfsvoering?

Nee, het verslag bevat geen kwantitatieve milieu-indicatoren. (0 punten)

Ja, het verslag bevat ten minste 2 kwantitatieve milieu-indicatoren van ten minste 1 van de onderstaande categorieën. (2 punten)

Ja, het verslag bevat ten minste 4 kwantitatieve milieu-indicatoren van ten minste 2 van de onderstaande categorieën. (3 punten)

Ja, het verslag bevat ten minste 6 kwantitatieve milieu-indicatoren van ten minste 3 van de onderstaande categorieën. (4 punten)

Vink de desbetreffende categorie(ën) aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Energie-, materiaal- en waterverbruik.
- Lozingen, waaronder ook ongelukken en incidentele lozingen.
- Emissies, in het bijzonder met betrekking tot broeikasgassen en ozonafbrekende gassen.
- Afval, alsmede informatie over hergebruik en recycling.

Vraag 20
Is in het verslag een toelichting gegeven op het beleid dat de organisatie voert ten aanzien van milieugerelateerde aspecten van ondernemen?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op het gevoerde milieubeleid van de organisatie. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op het gevoerde milieubeleid van de organisatie. (1 punt)

Het verslag bevat een expliciete toelichting op eventuele wijzigingen of handhaving van het milieubeleid van de organisatie in de afgelopen verslaggevingsperiode.

Ja (+1 punt)

Nee (0 punten)

Vraag 21
Bevat het verslag doelstellingen met betrekking tot de milieugerelateerde aspecten van de bedrijfsvoering voor de komende periode?

Nee, in het verslag zijn geen concrete milieudoelstellingen opgenomen. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van ten minste twee milieudoelstellingen. (1 punt)

Ja, het verslag bevat een specifieke beschrijving van ten minste twee kwantitatieve milieuprestatiedoelstellingen, inclusief een concreet tijdspad. (2 punten)

Vraag 22
Geeft het verslag aan de hand van kwantitatieve prestatie-indicatoren inzicht in de sociale (nationale en internationale) aspecten van de bedrijfsvoering?

Nee, het verslag bevat geen kwantitatieve indicatoren over sociaal gerelateerde aspecten van de bedrijfsvoering. (0 punten)

Ja, het verslag bevat ten minste twee kwantitatieve sociale indicatoren van ten minste één van de onderstaande categorieën. (2 punten)

Ja, het verslag bevat ten minste 4 kwantitatieve sociale indicatoren van ten minste 2 van de onderstaande categorieën. (3 punten)

Ja, het verslag ten minste 6 kwantitatieve indicatoren van ten minste 3 van de onderstaande categorieën. (4 punten)

Vink de desbetreffende categorie(ën) aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Arbeidsvoorwaarden, waaronder werkgelegenheid, sociale zekerheid, beloning, en emolumenten.
- Arbeidsomstandigheden, waaronder aspecten als veiligheid en gezondheid, letsel- en beroepsziektes, opleiding en training, diversiteit en ontplooiingsmogelijkheden.
- Het waarborgen van mensenrechten, fundamentele beginselen en rechten op het werk, respect voor lokale gemeenschappen en inheemse volkeren.
- Productverantwoordelijkheid, waaronder aspecten als veiligheid, eerlijke handel, dierwelzijn, voedselveiligheid en genetische modificatie.

Vraag 23
Is in het verslag een toelichting opgenomen van het beleid dat de organisatie voert ten aanzien van sociale aspecten van ondernemen?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op het gevoerde sociale beleid van de organisatie. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op het gevoerde sociale beleid van de organisatie. (1 punt)

Het verslag bevat een expliciete toelichting op eventuele wijzigingen of handhaving van het sociale beleid van de organisatie in de afgelopen verslaggevingsperiode.

Ja (+1 punt)

Nee (0 punten)

Vraag 24
Bevat het verslag doelstellingen met betrekking tot de sociale aspecten van de bedrijfsvoering voor de komende periode?

Nee, in het verslag zijn geen concrete sociale doelstellingen opgenomen. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een beschrijving van ten minste twee sociale doelstellingen. (1 punt)

Ja, het verslag bevat een specifieke beschrijving van ten minste twee kwantitatieve prestatiedoelstellingen, inclusief een concreet tijdspad. (2 punten)

Vraag 25
Geeft het verslag inzicht in de activiteiten van de organisatie met betrekking tot maatschappelijke betrokkenheid?

Nee, in het verslag is geen expliciete toelichting opgenomen waaruit de maatschappelijke betrokkenheid van de organisatie blijkt. (0 punten)

Ja, in het verslag is een beschrijving opgenomen waaruit de maatschappelijke betrokkenheid van de organisatie blijkt, aangevuld met concrete voorbeelden/casussen. (1 punt)

Ja, in het verslag zijn de activiteiten met betrekking tot de maatschappelijke betrokkenheid toegelicht, inclusief een kwantitatieve onderbouwing. (2 punten)

Vraag 26
Bevat het verslag een toelichting op het beleid van de organisatie met betrekking tot maatschappelijke betrokkenheid?

Nee, in het verslag is geen expliciete toelichting opgenomen van het beleid ten aanzien van maatschappelijke betrokkenheid. (0 punten)

Ja, in het verslag is het beleid toegelicht, waarbij is ingegaan op ten minste twee van de onderstaande vormen van maatschappelijke betrokkenheid. (1 punt)

Vink de desbetreffende vormen aan (minimaal 2) en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:

- Vrijwilligerswerk.
- Pro bono dienstverlening of het gratis beschikbaar stellen van producten.
- Specifieke maatschappelijke projecten, gericht op educatie, cultuur, techniek, welvaart, gezondheid of een ander thema, waaraan de organisatie zich voor langere tijd heeft verbonden.
- Maatschappelijke sponsoring.

Maatschappelijk verslaggevingsbeleid (10 punten)

In de categorie 'Maatschappelijk verslaggevingsbeleid' wordt gevraagd of de verslaggeving inzicht geeft in verslaggevingsbeleid, verslaggevingsproces, reikwijdte en afbakening die ten grondslag ligt aan de verslaggeving zelf.

Vraag 27
Bevat het verslag een expliciete toelichting op het onderliggende verslaggevingsbeleid en –proces voor maatschappelijke verslaggeving?

Nee, in het verslag is geen expliciete toelichting opgenomen van het onderliggende verslaggevingsbeleid en –proces. (0 punten)

Ja, het verslaggevingsbeleid en –proces worden toegelicht aan de hand van ten minste drie van de onderstaande aspecten. (2 punten)

Ja, het verslaggevingsbeleid en -proces worden toegelicht aan de hand van ten minste 6 van de onderstaande aspecten. (3 punten)

Vink de desbetreffende aspecten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:

- De doelgroep van het verslag.
- Gevolgde verslaggevingstandaarden of –richtlijnen (zoals GRI en RJ 400).
- De selectie van de meest belangrijke prestatie-indicatoren.
- Het beleid voor het verkrijgen van de basisgegevens.
- Gehanteerde definities.

- Methoden van meten, schatten en berekenen.
- Inherente beperkingen als gevolg van de methoden van meten, schatten en berekenen.
- De invloed van wijzigingen in definities en meetmethodes.
- Het verslaggevingsproces, inclusief de methode van consolideren van gegevens.
- De aan de gegevens ten grondslag liggende veronderstellingen.

Vraag 28
Bevat de toelichting op het verslaggevingsbeleid informatie over de reikwijdte van verslaggeving, waarbij wordt aangeven over welke delen van de organisatie verslag wordt gedaan?

Nee, in de toelichting op het verslaggevingsbeleid is niet opgenomen over welke delen van de organisatie verslag wordt gedaan. (0 punten)

Ja, in de toelichting op het verslaggevingsbeleid is opgenomen over welke delen van de organisatie verslag wordt gedaan. (2 punten)

In de toelichting op de reikwijdte wordt specifiek aangegeven welke keuzes de organisatie heeft gemaakt in haar verslaggevingsbeleid ten aanzien van haar dochterondernemingen, deelnemingen, fusies, acquisities, het afstoten van ondernemingsonderdelen, outsourcing etc.

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 29
Worden in de toelichting op het verslaggevingsbeleid keuzes met betrekking tot keteninformatie en de periode waarover wordt gerapporteerd onderbouwd?

Nee, in de toelichting op het verslaggevingsbeleid zijn keuzes met betrekking tot keteninformatie en periode van rapportage niet onderbouwd. (0 punten)

Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, in de toelichting op het verslaggevingsbeleid zijn keuzes met betrekking tot de periode waarover wordt gerapporteerd, onderbouwd. (+1 punt)

Ja, in de toelichting op het verslaggevingsbeleid zijn keuzes met betrekking tot keteninformatie onderbouwd. (+1 punt)

In de toelichting wordt expliciet duidelijk gemaakt welke keuzes de organisatie heeft gemaakt in haar verslaggevingsbeleid ten aanzien van verslaggeving over onderaannemers, toeleveranciers en/of andere indirecte effecten

Ja (+1 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 30
Is in de toelichting op het verslaggevingsbeleid informatie opgenomen over het al dan niet verifieren van de maatschappelijke verslaggeving door een onafhankelijke, deskundige partij?

Nee, de toelichting op het verslaggevingsbeleid bevat geen informatie over het al dan niet verifiëren van de verslaggeving door een onafhankelijke, deskundige partij. (0 punten)

Ja, de toelichting op het verslaggevingsbeleid bevat informatie over ten minste één van de onderstaande punten. (1 punt)

Vink desbetreffende punt(en) aan en geef aan waar dit in het verslag is terug te vinden:
- Redenen voor het al dan niet kiezen voor onafhankelijke verificatie.
- De keuze voor een onafhankelijke, deskundige partij.
- De reikwijdte en diepgang van het onafhankelijke verificatieproces.

Kwaliteitsgerichte criteria (maximaal 100 punten)

In dit onderdeel 'kwaliteitsgerichte criteria' wordt de verslaggeving beoordeeld op relevantie, duidelijkheid, betrokkenheid van stakeholders en de contextuele samenhang.

Relevantie (20 punten)

De categorie 'Relevantie' gaat in op de vraag in hoeverre de verslaggeving ingaat op MVO-aspecten en dilemma's, die daadwerkelijk als relevant worden beschouwd door stakeholders. Ofwel sluit het verslag aan bij de informatiebehoefte van de beoogde gebruikers?

Vraag 31
Zijn in het verslag materiele organisatiespecifieke en/ of sectorspecifieke aspecten opgenomen met betrekking tot maatschappelijk verantwoord ondernemen?

Het verslag gaat in op minder dan drie organisatie- of sectorspecifieke aspecten van materieel belang. (0 punten)

Het verslag gaat in op ten minste drie organisatie- of sectorspecifieke aspecten van materieel belang. (4 punten)

Het verslag gaat in op ten minste vier organisatie- of sectorspecifieke aspecten van materieel belang. (5 punten)

Het verslag gaat in op ten minste zes organisatie- of sectorspecifieke aspecten van materieel belang (6 punten)

Vraag 32
In hoeverre wordt de maatschappelijke verantwoordingsinformatie tijdig naar buiten gebracht?

De maatschappelijke verantwoordingsinformatie is niet eerder publiekelijk beschikbaar dan zes maanden na het einde van de verslaggevingsperiode. (-2 punten)

De maatschappelijke verantwoordingsinformatie is publiekelijk beschikbaar tussen de vier en zes maanden na het einde van de verslaggevingsperiode. (0 punten)

De maatschappelijke verantwoordingsinformatie is uiterlijk vier maanden na het einde van de verslaggevingsperiode publiekelijk beschikbaar. (+2 punten)

De maatschappelijke verantwoordingsinformatie wordt gelijktijdig (of geïntegreerd) gepubliceerd met de financiële verslaggeving.

Ja (+2 punt)

Nee (+0 punten)

Vraag 33
Is de maatschappelijke verantwoordingsinformatie zo ingericht dat gebruikers in staat zijn de positie, ontwikkeling en de resultaten van de organisatie te vergelijken in de tijd?

Nee, in de maatschappelijke verantwoordingsinformatie zijn geen vergelijkende cijfers uit voorgaande verslaggevingsperiodes opgenomen. (0 punten)

Ja, de maatschappelijke verantwoordingsinformatie bevat ten minste vier indicatoren, inclusief vergelijkende cijfers uit een of meerdere verslaggevingsperiodes. (4 punten)

Vraag 34
Geeft het verslag inzicht in een aantal maatschappelijke dilemma's waarmee de organisatie wordt geconfronteerd?

Nee, in het verslag zijn geen maatschappelijke dilemma's uitgewerkt waarmee de organisatie wordt geconfronteerd. (0 punten)

Ja, in het verslag zijn ten minste twee praktijkbeschrijvingen (casussen) uitgewerkt waarin wordt aangegeven wat de visie van de organisatie is met betrekking tot relevante maatschappelijke dilemma's. (3 punten)

Uit de twee praktijkbeschrijvingen blijkt welke tegenstrijdige stakeholder belangen meespelen bij deze maatschappelijke dilemma's.

Ja (+1,6 punten)

Nee (+0 punten)

Uit de twee praktijkbeschrijvingen blijkt dat de organisatie belanghebbenden heeft betrokken om te bepalen hoe de organisatie met deze maatschappelijke dilemma's om zou moeten gaan.

Ja (+1,4 punten)

Nee (+0 punten)

Duidelijkheid (20 punten)

In de categorie 'Duidelijkheid' wordt ondermeer gevraagd naar de begrijpelijkheid, inzichtelijkheid en toegankelijkheid van het (maatschappelijk) verslag. De informatie in het verslag moet begrijpelijk zijn voor de lezer om onjuiste interpretatie te voorkomen. Dit betekent dat de wijze van presentatie moet zijn afgestemd op de kennis en ervaring van de gebruikers. Een goede vormgeving, een systematische rubricering van onderwerpen, een helder taalgebruik en het uitleggen van onbekende termen verhogen de begrijpelijkheid.

Vraag 35
Zijn in het verslag verwijzingen opgenomen om de onderlinge relatie tussen verschillende verslagen of elementen van externe verslaggeving duidelijk te maken?

Nee, in het verslag zijn geen verwijzingen opgenomen om de onderlinge relatie tussen verschillende verslagen of elementen van externe verslaggeving duidelijk te maken. (0 punten)

Ja, er is sprake van verwijzingen tussen verschillende verslagen of elementen van externe verslaggeving. (4 punten)

Vraag 36
Bevat het verslag een samenvatting van de belangrijkste resultaten op economisch, milieu en sociaal gebied in de verslaggevingsperiode?

Nee, het verslag bevat geen samenvatting van de belangrijkste resultaten op economisch, milieu en sociaal gebied in de verslaggevingsperiode. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een samenvatting van de belangrijkste resultaten op economisch, milieu en sociaal gebied in de verslaggevingsperiode. (4 punten)

De samenvatting bevat een overzicht met kerncijfers van zowel economische, als milieu en sociale aspecten van de bedrijfsvoering.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 37
Bevat het verslag een verklarende begrippenlijst en index?

Nee, het verslag bevat geen begrippenlijst en index. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een begrippenlijst en/of index met uitleg over maatschappelijke onderwerpen en indicatoren. (2 punten)

In de begrippenlijst zijn de definities van de belangrijkste maatschappelijke indicatoren opgenomen.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

In de index zijn pagina- of hoofdstukverwijzingen opgenomen per relevant maatschappelijk onderwerp of indicator.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 38
Is het verslag toegankelijk en eenvoudig te vinden?

Het verslag is meer dan 3 muisclicks van de homepage verwijderd. (0 punten)

De website is zo ingericht dat de maatschappelijke verantwoordingsinformatie maximaal 3 muisclicks van de homepage is verwijderd. (4 punten)

Betrouwbaarheid (20 punten)

Deze categorie heeft betrekking op 'Betrouwbaarheid'. Verslaggeving heeft het kenmerk van betrouwbaarheid wanneer het een juist, volledig en evenwichtig beeld geeft van de werkelijke situatie. In deze categorie wordt ingegaan op de wijze waarop het verslag en de inhoud ervan is geverifieerd door een externe onafhankelijke partij. Verificaties kunnen worden uitgevoerd door materiedeskundigen zoals accountants, maatschappelijke organisaties, sectorspecialisten en stakeholder panels.

Vraag 39
Bevat het verslag een oordeel van materiedeskundigen over de toereikendheid van de maatschappelijke verslaggeving en de resultaten van de organisatie op het gebied van mens, milieu en samenleving?

Nee, in het verslag is geen oordeel van materiedeskundigen opgenomen. (0 punten)

Ja, in het verslag is een oordeel van materiedeskundigen opgenomen. (8 punten)

Vraag 40
Bevat het verslag een verklaring van een onafhankelijke, deskundige partij die de inhoud van de maatschappelijke verslaggeving heeft geverifieerd en tot een publiek oordeel komt over de betrouwbaarheid van de gepresenteerde informatie?

Nee, in het verslag is geen verklaring van een onafhankelijke, deskundige partij opgenomen. (0 punten)

Ja, in het verslag is een verklaring van een onafhankelijke, deskundige partij opgenomen met een conclusie over de betrouwbaarheid van de informatie. (4 punten)

Vraag 40.1
De verklaring van de onafhankelijke, deskundige partij geeft inzich in alle onderstaande punten:
- Onderwerp van de onafhankelijke verificatie
- De reikwijdte van het verificatieproces
- Doelstelling van de onafhankelijke verificatie
- De gebruikte toetsingscriteria (zoals GRI, RJ400)
- De gehanteerde standaard(en) (zoals COS3410N, AA1000AS, ISAE3000)
- De aard van de uitgevoerde werkzaamheden
- De belangrijkste conclusies

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 40.2
Uit de verklaring blijkt dat het verificatieproces niet alle materiële onderdelen van de maatschappelijke verslaggeving omvat.

Ja (-1 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 40.3
Uit de conclusie in de verklaring blijkt dat voor (een deel van) de gerapporteerde informatie de betrouwbaarheid niet kon worden vastgesteld.

Ja (-2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 41
Wat voor soort verklaring is door de onafhankelijke deskundige partij afgegeven bij de maatschappelijke verslaggeving?

Er is geen verklaring opgenomen of het is niet duidelijk welke mate van zekerheid de verklaring betreft. (0 punten)

De verklaring betreft een beperkte mate van zekerheid. (2 punten)

De verklaring betreft een beperkte mate van zekerheid over een deel van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie.

Ja (-1 punten)

Nee (+0 punten)

De verklaring betreft een beperkte mate van zekerheid over een deel van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie en een redelijke mate van zekerheid over het andere deel van de maatschappelijke verantwoordingsinformatie. (4 punten)

Uit de verklaring blijkt dat slechts bij een zeer beperkt deel van de verantwoordingsinformatie een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen.

Ja (-1 punten)

Nee (+0 punten)

De verklaring betreft een redelijke mate van zekerheid over ten minste het meest relevante deel van het verslag. (6 punten)

Betrokkenheid van stakeholders (20 punten)

In de categorie 'Betrokkenheid van stakeholders' wordt gevraagd naar het beleid van de onderneming ten aanzien van stakeholder betrokkenheid en de wijze waarop deze is toegelicht in het verslag. Vragen hebben ondermeer betrekking op de wijze waarop stakeholders zijn geselecteerd, de wijze waarop de dialoog is aangegaan en wat de invloed van die dialoog is geweest.

Vraag 42
Wordt in het verslag benoemd welke partijen als belangrijke belanghebbenden/stakeholders worden beschouwd?

Nee, in het verslag wordt geen melding gemaakt van belangrijke stakeholders. (0 punten)

Ja, in het verslag worden ten minste drie organisaties of groepen expliciet benoemd die als stakeholder worden beschouwd. (1 punten)

Vraag 43
Wordt in het verslag uiteengezet op welke wijze de organisatie de betrokkenheid van stakeholders waarborgt?

Nee, het verslag bevat geen toelichting van de wijze waarop de organisatie de betrokkenheid van stakeholders waarborgt. (0 punten)
Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, het verslag bevat een toelichting van de wijze waarop stakeholders zijn geïdentificeerd en geselecteerd. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting van de wijze waarop een dialoog is gevoerd met relevante stakeholders. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op de uitkomsten van de dialoog met relevante stakeholders. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting van de wijze waarop de onderneming de uitkomsten van de dialoog met stakeholders gebruikt, en welk effect dit heeft gehad op het beleid en de activiteiten van de organisatie. (+2 punten)

Vraag 44
Blijkt uit de inhoud en inrichting van het verslag hoe rekening is gehouden met de informatiebehoefte van belanghebbenden/stakeholders?

Nee, in het verslag wordt niet omschreven op welke wijze is getracht de maatschappelijke verslaggeving af te stemmen op de informatiebehoeften van stakeholders. (0 punten)

Ja, dit blijkt uit een algemene toelichting in het verslag. (3 punten)

Ja, dit blijkt uit een specifieke toelichting in het verslag waarbij wordt aangegeven welke onderwerpen voor welke stakeholders van materieel belang zijn en hoe vaststelling hiervan de inhoud van de verslaggeving heeft beïnvloed. (4 punten)

In het verslag wordt een specifieke toelichting gegeven hoe keuzes bij de inrichting van maatschappelijke verslaggeving zijn afgestemd op de informatie behoefte van stakeholders met betrekking tot ten minste twee van de onderstaande punten.

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- De reikwijdte van (maatschappelijke) verslaggeving.
- De afbakening van (maatschappelijk) verslaggeving.
- De selectie van materiele onderwerpen.
- De geschiktheid van indicatoren en doelstellingen.
- De toepassing van onafhankelijke verificatie.

Ja (+2 punten)

Nee (+0 punten)

Vraag 45
Blijkt uit de verslaggeving de betrokkenheid van belanghebbenden /stakeholders bij specifieke maatschappelijke aspecten van ondernemen?

Nee, het verslag refereert niet aan de betrokkenheid van stakeholders bij specifieke maatschappelijke aspecten van ondernemen. (0 punten)
Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, het verslag refereert aan een dialoog met stakeholders over voor de organisatie relevante maatschappelijke onderwerpen. (+1 punten)

Ja, het verslag refereert aan een dialoog met stakeholders over de rol van de organisatie in de keten. (+1 punten)

Ja, het verslag refereert aan een dialoog met stakeholders over ten minste drie organisatiespecifieke of sectorspecifieke aspecten. (+0,6 punten)

Vraag 46
Draagt de organisatie in de maatschappelijke verslaggeving een visie uit op relevante maatschappelijke thema's?

Nee, in het verslag is geen visie uitgedragen op relevante maatschappelijke thema's. (0 punten)

Ja, in de verslaggeving is informatie (bijvoorbeeld aan de hand van casussen) opgenomen gericht op het creëren van bewustzijn of begrip bij stakeholders omtrent relevante maatschappelijke thema's. (1 punten)

Vraag 47
Bevat het verslag contactinformatie?

Nee, het verslag bevat geen contactinformatie. (0 punten)

Ja, het verslag bevat contactinformatie. (0,4 punten)
Vraag 47.1

Wordt de lezer uitgenodigd een reactie te geven en wordt hem/haar concrete mogelijkheden aangeboden voor het plaatsen van deze reactie?

Ja (+1 punten)

Nee (+0 punten)

Contextuele samenhang (20 punten)

In de categorie 'Contextuele samenhang' wordt gevraagd in hoeverre prestaties van de organisatie op het gebied van MVO in breder perspectief wordt geplaatst. Vragen hebben ondermeer betrekking op de bedrijfsstrategische context, trends en ontwikkelingen in de sector, geografische context et cetera.

Vraag 48
Bevat het verslag een toelichting op het beleid van de organisatie met betrekking tot MVO in de bredere context van duurzame ontwikkeling?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op het beleid van de organisatie met betrekking tot MVO in de bredere context van duurzame ontwikkeling. (0 punten)

Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, het verslag bevat een toelichting op het effect van economische omstandigheden op het gevoerde maatschappelijk beleid. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op het effect van ontwikkelingen binnen de sector op het gevoerde maatschappelijke beleid. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op het effect van ontwikkelingen in de keten op het gevoerde maatschappelijk beleid. (+2 punten)

Vraag 49
Blijkt uit de verslaggeving hoe de gekozen strategie ten aanzien van MVO zich verhoudt tot de algehele organisatiestrategie?

Nee, het verslag bevat geen toelichting op de relatie tussen de algehele organisatiestrategie en de gekozen strategie ten aanzien van MVO. (0 punten)

Ja, het verslag bevat een algemene toelichting op de relatie tussen de organisatiestrategie en de strategische prioriteiten en doelstellingen met betrekking tot MVO. (2 punten)

Ja, het verslag bevat een specifieke toelichting op de relatie tussen de algehele organisatiestrategie en de strategische prioriteiten en doelstellingen met betrekking tot MVO in de context van ten minste twee van de onderstaande punten. (4 punten)

Vink de desbetreffende punten aan en geef aan waar deze in het verslag zijn terug te vinden:
- Verwachting ten aanzien van de eigen onderneming.
- Ontwikkelingen binnen de sector.
- Ontwikkelingen binnen de keten waarin de onderneming opereert.

Vraag 50
Worden in het verslag de behaalde maatschappelijke resultaten in verband gebracht met relevante interne en externe ontwikkelingen?

Nee, in het verslag worden de behaalde maatschappelijke resultaten niet in verband gebracht met relevante interne en externe ontwikkelingen. (0 punten)

Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Ja, het verslag bevat een toelichting op het effect van wijzigingen in de organisatie, de productieprocessen en/of producten en diensten op de behaalde maatschappelijke resultaten. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op de verbetering/verslechtering van de economische prestaties van de organisatie in de afgelopen verslaggevingsperiode, afgezet tegen ontwikkelingen op mondiaal, regionaal of lokaal niveau. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op de verbetering/verslechtering van de milieuprestaties van de organisatie in de afgelopen verslaggevingsperiode, afgezet tegen ontwikkelingen op mondiaal, regionaal of lokaal niveau. (+2 punten)

Ja, het verslag bevat een toelichting op de verbetering/verslechtering van de prestaties op sociaal gebied van de organisatie in de afgelopen verslaggevingsperiode, afgezet tegen ontwikkelingen op mondiaal, regionaal of lokaal niveau. (+2 punten)

Ja, in het verslag worden de behaalde maatschappelijke resultaten van de organisatie in de context van externe informatie geplaatst (waaronder ratings, benchmarks, trendanalyses, best practices). (+2 punten)

Vrijwillige vragen

Dit onderdeel bestaat uit themavragen met betrekking 'Geïntegreerde verslaggeving' en 'Diversiteit'. Het doel van de vragen is inzage te krijgen in de ontwikkelingen op het gebied van de Geïntegreerde verslaggeving en Diversiteit en de resultaten hiervan te delen en te presenteren tijdens de prijsuitreiking van de transparantiebenchmark.

De antwoorden bij deze vragen tellen niet mee voor de officiële score op de Transparantiebenchmark. U kunt er dus geheel vrijblijvend voor kiezen deze themavragen al dan niet in te vullen.

Vraag 1
In hoeverre is de maatschappelijke verslaggeving geïntegreerd met financiële verslaggeving?

De maatschappelijke verslaggeving is niet geïntegreerd met de financiële verslaggeving. Er wordt afzonderlijk gerapporteerd.

De maatschappelijke – en financiële verantwoordingsinformatie worden gecombineerd maar wel in afzonderlijke secties gepresenteerd in het jaarverslag.

Maatschappelijke en financiële verantwoordingsinformatie zijn (grotendeels) met elkaar verweven in het jaarverslag.

Vraag 2
Overweegt uw organisatie verdere mogelijkheden voor integratie van maatschappelijke en financiële verslaggeving in de komende drie jaar?

Nee, de organisatie zal in de komende drie jaar afzonderlijk (blijven) rapporteren.

Ja, de organisatie overweegt om in de komende drie jaar verder geïntegreerd te rapporteren.

Ja, de organisatie zal in de komende drie jaar verder geïntegreerd rapporteren.

Vraag 3
Voorziet of ervaart u bepaalde beperkingen bij het integreren van financiële en maatschappelijke verslaggeving?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk:

Nee, de organisatie voorziet en/of ervaart geen beperkingen.

Ja, juridische eisen omtrent financiële verslaggeving.

Ja, de toereikendheid van de interne rapportagesystemen van de organisatie.

Ja, het bereiken van de juiste doelgroepen via het jaarverslag.

Ja, anders namelijk….

Vraag 4
Bevat de verslaggeving doelstellingen ten aanzien van diversiteit?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk:
Nee, het verslag bevat geen doelstellingen ten aanzien van diversiteit.

Ja, het verslag bevat kwalitatieve doelstellingen met betrekking tot diversiteit.

Ja, het verslag bevat kwantitatieve doelstellingen met betrekking tot diversiteit.

Vraag 5
Bevat de verslaggeving een beschrijving van maatregelen die de organisatie heeft ondernomen voor het stimuleren van diversiteit?

Nee, het verslag bevat geen beschrijving van maatregelen die de organisatie heeft ondernomen om diversiteit te bevorderen.

Ja, het verslag bevat een beschrijving van maatregelen die de organisatie heeft ondernomen om diversiteit te bevorderen.

Vink aan welke maatregelen van toepassing zijn:
- Maatregelen voor vrouwen.
- Maatregelen voor bi-culturelen.
- Maatregelen voor homoseksuelen.
- Maatregelen voor gehandicapten.
- Maatregelen voor ouderen.
- Maatregelen voor andere minderheidsgroepen.

Vraag 6
Worden in het verslag dilemma's uitgewerkt met betrekking tot diversiteit?

Nee, in het verslag worden geen dilemma's met betrekking tot diversiteit uitgewerkt.

Ja, in het verslag zijn praktijkbeschrijvingen opgenomen waarin dilemma's met betrekking tot diversiteit zijn toegelicht.

Vraag 7
Overweegt u in de komende drie jaar meer specifieke informatie in de maatschappelijke verslaggeving op te nemen over het diversiteitbeleid, - de doelstellingen, - maatregelen en issues?

Nee, in de komende drie jaar zal niet meer specifieke informatie over diversiteit worden opgenomen.

Ja, de organisatie overweegt om in de komende drie jaar meer specifieke informatie over diversiteit op te nemen.

Ja, in de komende drie jaar zal meer specifieke informatie over diversiteit worden opgenomen.

Criteria bij de beoordeling door een panel van deskundigen

Relevantie (± 15%)

Materialiteit: In de maatschappelijke verslaggeving geeft de onderneming informatie over alle onderwerpen die naar aard en materialiteit relevant zijn voor onderneming, haar sector en de keten waarin ze opereert. De onderneming besteedt aandacht aan actuele relevante maatschappelijke vraagstukken.

Vormgeving: Het informatieve karakter van de verslaggeving overheerst ten opzichte van de promotionele functie. Foto's, interviews, kaders, etc. overheersen niet de tekst en bieden toegevoegde waarde.

Afstemming van de reikwijdte op de informatiebehoefte van gebruikers: De onderneming heeft juiste keuzes gemaakt met betrekking tot de selectie van onderwerpen waarover wordt gerapporteerd, zodanig dat de maatschappelijke verslaggeving relevant is voor gebruikers maar niet resulteert in een overdaad aan informatie.

Afstemming van de afbakening op de informatiebehoefte van gebruikers: De onderneming heeft juiste keuzes gemaakt met betrekking tot de afbakening in de keten, zodanig dat ook verantwoordingsinformatie is opgenomen over activiteiten in de keten waaraan gebruikers in het bijzonder behoefte zouden kunnen hebben.

Vergelijkbaarheid: De maatschappelijke verslaggeving is zo ingericht dat gebruikers goed in staat zijn de positie, ontwikkeling en resultaten van de onderneming te vergelijken in de tijd en met andere ondernemingen.

Duidelijkheid (± 15%)

Begrijpelijkheid: De informatie en de wijze van presentatie is op een goede manier afgestemd op de kennis en ervaring van de beoogde gebruikers.

Begrijpelijkheid: De onderneming rapporteert op een duidelijke manier door te kiezen voor een goede vormgeving, beperkte omvang, helder taalgebruik en het uitleggen van mogelijk onbekende termen in de verslaggeving.

Inzichtelijkheid: De informatie in de maatschappelijke verslaggeving is inzichtelijk weergegeven en in een juiste context gepresenteerd. Bij grafische presentatie van maatschappelijke informatie is voor een duidelijke en inzichtelijke opmaak gekozen en wordt steeds een toelichting gegeven op de conclusies die uit de grafiek moeten blijken.

Toegankelijkheid: De gegevens en informatie in de maatschappelijke verslaggeving zijn in redelijkheid toegankelijk voor alle relevante belanghebbenden, waaronder degenen die bijzondere eisen stellen aan de toegankelijkheid zoals bijvoorbeeld mensen met een handicap of die een andere taal spreken.

Betrouwbaarheid (± 15%)

Juistheid: De informatie in de maatschappelijke verslaggeving is vrij van wezenlijke onjuistheden en wordt in de juiste context gepresenteerd.

Volledigheid: Alle informatie die nodig is voor een goede beeldvorming is opgenomen binnen de grenzen die gevormd worden door hetgeen relevant is, rekening houdend met de kosten van verwerving van die informatie.

Evenwichtigheid: Er wordt evenwichtig informatie gegeven over zowel de positieve als negatieve gebeurtenissen.

Geschiktheid: Het beeld dat geschetst wordt door de informatie in de maatschappelijke verslaggeving is representatief voor de werkelijke situatie in het bedrijf. De indicatoren aan de hand waarvan gerapporteerd wordt over bepaalde onderwerpen zijn geschikt om een beeld te geven van de werkelijkheid.

Onpartijdigheid: De informatie in de maatschappelijke verslaggeving is onpartijdig, dat wil zeggen vrij van vooringenomenheid in de zin van eerlijk en onbevooroordeeld.

Voorzichtigheid: Bij het opstellen van maatschappelijke verslaggeving is voorzichtigheid betracht bij het vermelden van onzekerheden zodanig dat informatie over economische, milieu- en sociale zorg en beheer en de behaalde economische, milieu- en sociale prestaties niet te rooskleurig wordt weergegeven.

Betrokkenheid van belanghebbenden (± 15%)

Geschiktheid van informatie: Bij het inrichten van de maatschappelijke verslaggeving heeft de onderneming zich laten leiden door de informatiebehoefte van belanghebbenden. De betrokkenheid van belanghebbenden blijkt uit de manier waarop belanghebbenden zijn geïdentificeerd, hoe en wanneer hun betrokkenheid tot stand is gekomen en hoe deze betrokkenheid van invloed is geweest op de inhoud van het verslag en op het beleid en de activiteiten van de onderneming.

Durf: De onderneming is bereid zich kwetsbaar op te stellen door in haar maatschappelijke verslaggeving gevoelige onderwerpen niet te vermijden en daarbij op een open en eerlijke manier inzichtelijk te maken welke tegenstrijdige belangen mogelijk bij die onderwerpen spelen.

Gerichtheid op belanghebbenden: Met haar maatschappelijke verslaggeving levert de onderneming een bijdrage aan het maatschappelijk debat over relevante thema's door een visie uit te dragen en/of belanghebbenden bewust te maken van bepaalde maatschappelijke effecten.

Contextuele samenhang (± 15%)

De informatie in de maatschappelijke jaarverslaggeving is weergegeven in de bredere context van duurzame ontwikkeling op lokaal, regionaal of mondiaal niveau.

Uit de maatschappelijke verslaggeving blijkt hoe de gekozen strategie van de onderneming met betrekking tot maatschappelijke aspecten van ondernemen zich verhoudt tot de bedrijfsstrategie.

In de toelichting op de prestaties van de onderneming wordt inzicht gegeven in trends en ontwikkelingen binnen de sector en binnen de keten waarin de onderneming opereert.

A.7 Panel van deskundigen Transparantiebenchmark en jury De Kristal

Panel van deskundigen Transparantiebenchmark 2010

Mevr. Nancy Kamp-Roelands (voorzitter)
Dhr. Huib Klamer
Mevr. Gemma Crijns
Mevr. Marleen Janssen Groesbeek
Dhr. André Nijhof
Mevr. Teresa Fogelberg
Dhr. Maurits Groen
Dhr. Willem Lageweg
Dhr. Ernst van Weperen

Jury De Kristal 2010

Mevr. mr. Bibi de Vries (voorzitter)
Z.K.H. Prins Carlos de Bourbon de Parme
Professor dr. Leen Paape RA RO CIA

Dit is een publicatie van het ministerie van
Economische Zaken, Landbouw en Innovatie 's-Gravenhage

Deze publicatie is in digitale vorm beschikbaar via
www.rijksoverheid.nl/eleni

De Kristal, de hoofdprijs van de Transparantiebenchmark, is een initiatief
van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
en de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants

Projectteam 2010: EL&I: Matthéüs van de Pol
Margo Verreck-Stam
NBA: Michèl Admiraal

www.transparantiebenchmark.nl www.kristalprijs.nl

Directoraat-Generaal Ondernemen en Innovatie
Bezuidenhoutseweg 20
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Internet: www.rijksoverheid.nl/eleni

Februari 2011 | Publicatie-nr. E02_282056

Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

NBA